

DATGANIAD CYFRIFON

2011-12

CYNGOR SIR Y FFLINT

C Y N N W Y S

Tudalen

Cyngor Sir y Fflint

Rhagair Esboniadol

1-4

Datganiad o Gyfrifoldebau dros y Datganiad Cyfrifon

5

Datganiadau Ariannol Endid Sengl Craidd -

Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn

6-7

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

8

Mantolen fel ar 31 Mawrth 2012

9-10

Datganiad Llif Arian am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

11

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol Craidd -

Datganiad o Bolisiâu Cyfrifyddu

12-24

Nodiadau eraill sy'n cyd-fynd â'r Cyfrifon

25-71

Datganiadau Ariannol Endid Sengl Atodol -

Y Cyfrif Incwm a Gwariant Refeniw Tai am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

72

Datganiad ar Symudiadau yn y Cyfrif Refeniw Tai am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

73

Nodiadau sy'n cyd-fynd â'r Cyfrif Refeniw Tai am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

74-75

Cronfa Bensiynau Clwyd

Cyfrifon Cronfa Bensiynau Clwyd am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

76-104

Cyngor Sir y Fflint a Chronfa Bensiynau Clwyd

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Aelodau Cyngor Sir y Fflint

105-106

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

107-121

Tudalen 1

RHAGAIR ESBONIADOL

Mae Datganiad Cyfrifon 2011/12 yn rhoi manylion sefyllfa ariannol y Cyngor ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012. Mae'r wybodaeth a gyflwynir ar dudalennau 6 i 75 yn cydymffurfio â gofynion Cod Ymarfer 2011/12 ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod) sy'n seiliedig ar Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol a gyhoeddwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA).

Dyma'r datganiadau sydd wedi'u cynnwys:-

- Y datganiadau ariannol craidd sy'n cynnwys –
  - **y datganiad o symudiadau mewn cronfeydd wrth gefn** – mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiadau yn ystod y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd wrth gefn sydd gan yr Awdurdod, wedi'u dadansoddi'n ôl 'cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio' (h.y. y rhai y gellir eu defnyddio i gyllido gwariant neu leihau trethi lleol) a chronfeydd wrth gefn eraill. Mae'r Gwarged neu'r (Diffyg) ar y llinell Darparu Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Awdurdod, a dangosir rhagor o fanylion am y gost yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol y mae'n ofynnol eu dangos ym Malans Cronfa'r Cyngor a'r Cyfrif Refeniw Tai at ddibenion pennu'r dreth gyngor a rhent anheddau. Mae'r llinell Cynnydd / Gostyngiad Net cyn Trosglwyddo i Gronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd yn dangos Balans Cronfa'r Cyngor a'r Balans Cyfrif Refeniw Tai statudol cyn unrhyw drosglwyddiadau yn ôl disgrisiwn a wnaed gan y Cyngor i mewn ac allan o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd.
  - **datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr** – mae'r datganiad hwn yn dangos y gost yn ystod y flwyddyn, o ran cyfrifyddu, sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau'n unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm sydd i'w gyllido o drethi lleol. Bydd awdurdodau yn codi trethi i dalu am wariant yn unol â rheoliadau; gallai hynny fod yn wahanol i'r gost o ran cyfrifyddu. Caiff y sefyllfa o ran trethi ei dangos yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn.
  - **y fantolen** – mae'r Fantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r rhwymedigaethau a gydnabyddir gan yr Awdurdod ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau namyn rhwymedigaethau) yn cyd-fynd â'r cronfeydd wrth gefn sydd gan yr Awdurdod. Adroddir ynghylch y cronfeydd wrth gefn mewn dau gategori. Mae'r categori cyntaf o gronfeydd wrth gefn yn gronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio, h.y. y rhai hynny y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal lefel ddoeth o gronfeydd wrth gefn a glynu wrth unrhyw gyfyngiadau statudol ar y modd y cânt eu defnyddio (er enghraifft, y Gronfa wrth Gefn ar gyfer Derbyniadau Cyfalaf, na ellir ei defnyddio ond i gyllido gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Yr ail gategori yw'r rhai na all yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn o gronfeydd wrth gefn yn cynnwys cronfeydd wrth gefn lle ceir enillion a cholledion heb eu gwireddu (er enghraifft, y Gronfa wrth Gefn ar gyfer Ailbrisio) lle na fyddai symiau'n dod ar gael i ddarparu gwasanaethau oni bai bod yr asedau'n cael eu gwerthu; a chronfeydd wrth gefn lle ceir gwahaniaethau o ran amseru a ddangosir yn y llinell 'Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido dan reoliadau' yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn.
  - **y datganiad llif arian** – mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau mewn arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod, sy'n perthyn i'r Awdurdod, yn ystod y cyfnod yr adroddir yn ei gylch. Mae'r datganiad yn dangos sut y mae'r Awdurdod yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod, drwy ddsbarthu llifoedd arian yn weithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llifoedd arian net sy'n deillio o weithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o ran y graddau y caiff gweithrediadau'r Awdurdod eu cyllido drwy drethi ac incwm grant neu gan y sawl sy'n cael gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod.

RHAGAIR ESBONIADOL

Parhad

Mae gweithgareddau buddsoddi yn cynrychioli'r graddau y darparwyd all-lifoedd arian ar gyfer adnoddau y bwriedir iddynt gyfrannu i'r modd y bydd yr Awdurdod yn darparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae llifoedd arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu'n ddefnyddiol o ran rhagweld hawliadau ar lifoedd arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. arian a fenthyciwyd) i'r Awdurdod.

- Y datganiadau ariannol atodol sy'n cynnwys –
  - **y datganiad o incwm a gwariant y cyfrif refeniw tai** – mae'r Datganiad o Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai yn dangos y gost economaidd, yn ystod y flwyddyn, o ddarparu gwasanaethau tai yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm sydd i'w gyllido o renti a grantiau llywodraeth. Bydd awdurdodau yn codi rhenti i dalu am wariant yn unol â rheoliadau; gallai hynny fod yn wahanol i'r gost o ran cyfrifyddu. Caiff y cynnydd neu'r gostyngiad yn ystod y flwyddyn, ar y sail y caiff rhenti eu codi, ei ddangos yn y Datganiad o Symudiadau yn y Cyfrif Refeniw Tai.

Cyflwynir cyfrifon y gronfa bensiynau ar dudalennau 76 i 104, yn unol â'r canllawiau gofynnol.

Y GYLLIDEB REFENIW A'R SEFYLLFA ARIANNOL YN GYFFREDINOL

Roedd y gwaith o gynllunio cyllideb 2011/12 yn gryn her gan mai hon oedd y flwyddyn gyntaf mewn cyfres o flynyddoedd ariannol lle byddai gwariant llywodraeth leol yn gostwng mewn termau real. Cafwyd gostyngiad o 1.7% yng Ngrant Cynnal Refeniw Llywodraeth Leol - y prif grant a geir gan Lywodraeth Cymru. O ganlyniad i hyn, ynghyd ag effaith y penderfyniad i beidio â darparu ar gyfer chwyddiant a newidiadau cyllido eraill, gwelwyd gostyngiad o £5.4m yng nghyllid cyffredinol y Cyngor yn 2011/12; mae'r ffigur hwn, ynghyd â'r costau sydd ynghlwm wrth fodloni'r galw am rai gwasanaethau (a phwysau eraill ar y gyllideb), wedi creu blwch o £10.5m at ei gilydd yn y gyllideb ar gyfer 2011/12. Mae'r Cyngor wedi ceisio ymdrin â hyn mewn dwy ffordd: yn gyntaf, drwy sicrhau arbedion drwy ad-drefnu'r sefydliad a'r modd y mae'n gweithio ac, yn ail, drwy newid rhai o'r gwasanaethau allweddol y mae'n eu darparu i'r cyhoedd.

Cyfanswm y gwariant net ar gyfer 2011/12 oedd £238,663,000 yn erbyn cyllideb o £241,372,000.

	Cyllideb Gwirionedd		Amrywiad	Gwirionedd
	2011/12	1 2011/12		
	£000	£000	£000	£000
Gwariant net ar wasanaethau	227,398	224,851	(2,547)	227,193
Cyfrif benthyciadau a buddsoddiadau canol	13,974	13,812	(162)	13,712
Cyfanswm gwariant net	241,372	238,663	(2,709)	240,905
Ariannwyd gan				
Y Dreth Gyngor (heb gynnwys gwariant praeseptau cynghorau cymuned)	54,940	55,066	(126)	53,079
Grantiau cyffredinol	151,229	151,229	0	146,458
Aildosbarthu ardrethi annomestig	35,203	35,203	0	42,236
Cyfanswm adnoddau	241,372	241,498	(126)	241,773
Amrywiad net (tanwariant)	0	(2,835)	(2,835)	(868)

Cynyddodd y tanwariant net, sef £2,709,000, i £2,835,000 drwy gynyddu'r incwm o'r Dreth Gyngor (£126,000). Mae'r £2,835,000 ynghyd â symiau eraill y cytunwyd i'w trosglwyddo, sef £2,796,000 wedi arwain at gyfanswm o £44,432 yng nghronfeydd refeniw wrth gefn cronfa'r Cyngor ar ddiwedd y flwyddyn, sy'n cynnwys y balans o £6,468,000 heb ei glustodi yng nghronfa'r Cyngor.

Tudalen 3

RHAGAIR ESBONIADOL

parhad

Y GYLLIDEB REFENIW A'R SEFYLLFA ARIANNOL YN GYFFREDINOL (parhad)

	Tanwariant			2011 £000
	2012 £000	net £000	Arall £000	
Balansau heb eu clustnodi	6,468	2,835	(2,329)	5,962
Balansau wedi'u clustnodi	35,306	0	4,441	30,865
Ysgolion dan reolaeth leol (heb fod ar gael at ddibenion cyffredinol)	2,658	0	684	1,974
Cyfanswm cronfeydd refeniw wrth gefn cronfa'r Cyngor	44,432	2,835	2,796	38,801

ASEDAU A GAFFAELWYD A RHWYMEDIGAETHAU YR AETHPWYD IDDYNT

Gwariwyd cryn dipyn o arian cyfalaf yn ystod y flwyddyn ar y gwaith o uno Ysgol Iau Cutom House ac Ysgol Babanod Dee Road, Cei Connah (33,988,000); bydd gwaith cysylltiedig yn parhau nes caiff y cynllun ei gwblhau yn 2012/13. Daw cyfran sylweddol o'r cyllid cyffredinol ar gyfer y cynllun o Grant Ysgolion yr Unfed Ganrif ar Hugain Llywodraeth Cymru.

Mae camau 2 a 3 o'r gwaith o ailddatblygu Canolfan Hamdden Glannau Dyfrdwy wedi arwain at gynnwys asedau prydlles ariannol ychwanegol ar fantolen y Cyngor, gwerth £5,035,000. O ganlyniad i'r buddsoddiad, cafwyd cyfleusterau newydd gan gynnwys uned ffitrwydd, ystafell tynhau'r corff, sba, safle chwaraeon eithafol yn yr arena a derbynfa a chaffi newydd.

PENSIYNAU

Mae'r datgeliadau'n cydymffurfio â Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 19 ac yn rhoi cyfrif llawn am y rhwymedigaeth o ran pensiynau. Y rhwymedigaeth a gofnodir yn y fantolen (£240,834,000) yw cyfanswm y diffygion a ragwelir yn ystod oes y gronfa. Nid yw Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 19 yn cael unrhyw effaith ar lefelau'r Dreth Gyngor na chyllid tai.

CYFLEUSTERAU BENTHYCA

Nid ymgwymerwyd ag unrhyw fenthyciadau hirdymor newydd a oedd yn ymwneud â sefydliadau ariannol neu'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn ystod 2011/12 - mae'r Cyngor yn parhau i ddefnyddio cronfeydd arian wrth gefn i gyllido gwariant cyfalaf yn lle benthyca arian o'r newydd. Mae cyfanswm benthyca (hirdymor) y fantolen (£172,410,000) yn cynnwys y swm o £297,000 sy'n ymwneud â benthyciad di-log gan Salix Finance Ltd. - cwmni annibynnol a ariennir gan yr Ymddiriedolaeth Garbon i helpu i arbed ynni yn adeiladau'r sector cyhoeddus - a bydd yn rhaid ei adalu rhwng 2012/13 a 2018/19.

FFYNONELLAU ARIANNU CYFALAF

Bob blwyddyn mae'r Cyngor yn cymeradwyo rhaglen o waith cyfalaf, sy'n darparu ar gyfer buddsoddi mewn asedau megis tir, adeiladau a gwella ffyrdd. Ariennir y rhaglen trwy brosesau benthyca â chymorth, dulliau eraill o fenthycia, derbyniadau cyfalaf, grantiau a chyfraniadau cyfalaf, cronfeydd wrth gefn a chyllid o'r cyfrif refeniw.

RHAGAIR ESBONIADOL

parhad

FFYNONELLAU ARIANNU CYFALAF (parhad)

	2012	2011
	£000	£000
Benthyciadau a gefnogir	5,788	7,773
Benthyciadau eraill (gan gynnwys benthyciadau Salix)	1,812	757
Derbyniadau cyfalaf	2,618	217
Cyfraniadau a grantiau cyfalaf	23,898	17,783
Cronfeydd cyfalaf wrth gefn/gwariant cyfalaf a gyllidir o'r cyfrif refeniw	3,875	3,296
Cyfanswm ariannu	<u>37,991</u>	<u>29,826</u>

Yn ogystal â'r ffynonellau ariannu craidd hyn, cafwyd cytundebau prydlesu arian gwerth £5,035,000 yn ystod 2011/12 ar gyfer y gwaith o adnewyddu Canolfan Hamdden Glannau Dyfrdwy (£451,000 yn 2010/11).

AILBRISIO ASED AU

Rhaid ailbrasio holl asedau'r Awdurdod bob pum mlynedd - mae'r Cyngor yn bodloni'r gofyniad hwn drwy ailbrasio cyfran o'r portffolio asedau cyfan bob blwyddyn; yn ystod 2011/12 (ail flwyddyn y cylch newydd, a ddechreuodd ar 1 Ebrill 2010), ail-brisiwyd 20% o'r asedau nad ydynt yn anheddau, ynghyd â'r stoc tai cyfan. Cynhaliwyd adolygiad amhariad llawn o werth tir yn y portffolio ysgolion, fel y nodir yn y Datganiad o Bolisiau Cyfrifyddu ar dudalen 12. Effaith gyffredinol y broses ailbrasio yn 2011/12 oedd gostyngiad net yng ngwerth asedau - eiddo, peiriannau, cyfarpar a'r ystâd amaethyddol - eiddo nad ydynt yn gyfredol a gofnodwyd yn y fantolen (o £859,163,000 i £810,104,000).

Tudalen 5

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU DROS Y DATGANIAD CYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod :-

- wneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn briodol a gofalu bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y Pennaeth Cyllid yw'r swyddog hwnnw.
- rheoli ei faterion er mwyn sicrhau defnydd darbodus, effeithlon ac effeithiol o adnoddau ac er mwyn diogelu ei asedau;
- cymeradwyo'r datganiad cyfrifon.

Llofnod:

Ann Minshull YH
Cadeirydd y Cyngor Sir

Dyddiedig:

CYFRIFOLDEBAU'R PENNAETH CYLLID

Mae'r Pennaeth Cyllid yn gyfrifol am baratoi datganiad cyfrifon yr Awdurdod yn unol â'r arferion priodol a nodwyd yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol ym Mhrydain Fawr ("y Cod").

Wrth baratoi'r datganiad cyfrifon hwn, mae'r Pennaeth Cyllid :-

- wedi dewis polisïau cyfrifyddu addas ac yna eu defnyddio'n gyson;
- wedi llunio barn ac amcangyfrifon rhesymol a gofalus;
- wedi cydymffurfio â'r Cod.

Mae'r Pennaeth Cyllid hefyd :-

- wedi cadw cofnodion cyfrifyddu cywir a chyfredol;
- wedi cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll a mathau eraill o afreoleidd-dra.

Paratowyd y datganiad cyfrifon a ganlyn yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2010. Mae'r datganiad cyfrifon yn cyflwyno darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2012, a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw.

Yn ogystal, mae'r datganiad yn cyflwyno darlun cywir a theg o drafodion ariannol Cronfa Bensiynau Clwyd yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012, a maint ei hasedau a'i rhwymedigaethau ar y dyddiad hwnnw a'r modd yr oeddent wedi'u trefnu.

Llofnod :

Kerry Feather CPFA
Pennaeth Cyllid

Dyddiedig

DATGANIAD O SYMUDIADAU MEWN CRONFEYDD WRTH GEFN

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

Nodyn	Cronfa wrth gefn -		Balans Cronfa'r Cyngor £000	Cronfeydd wrth gefn Cronfa'r Cyngor - wedi'u clustnodi £000	Balans y Cyfrif Refeniw Tai £000	Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn		Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn yr Awdurdod £000	
	derbyniadau cyfalaf £000	Grantiau cyfalaf na ddefnyddiwyd £000				wrth Gefn y gallir eu defnyddio £000	Cronfeydd wrth Gefn na ellir eu defnyddio £000		
Ar 31 Mawrth 2011	6,227	9,144	5,962	32,839	1,614	55,786	462,231	518,017	
Gwarged/(diffyg) ar ddarparu gwasanaethau	0	0	(47,011)	0	(20,349)	(67,360)	0	(67,360)	
Incwm a gwariant cynhwysfawr arall	0	0	0	0	0	0	(36,552)	(36,552)	
Cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr	0	0	(47,011)	0	(20,349)	(67,360)	(36,552)	(103,912)	
Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu ar sail gyllido dan reoliadau	10	(153)	(5,959)	49,846	(457)	20,625	63,902	(63,902)	0
Cynnydd/(gostyngiad) net cyn trosglwyddo i gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi	(153)	(5,959)	2,835	(457)	276	(3,458)	(100,454)	(103,912)	
Trosglwyddiadau i/(o) gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi	0	0	(2,329)	5,582	0	3,253	0	3,253	
Cynnydd/(gostyngiad) yn ystod y flwyddyn	(153)	(5,959)	506	5,125	276	(205)	(100,454)	(100,659)	
Ar 31 Mawrth 2012	6,074	3,185	6,468	37,964	1,890	55,581	361,777	417,358	

Mae'r datganiad o symudiadau mewn cronfeydd wrth gefn yn dangos y symudiadau yn ystod y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd wrth gefn sydd gan y Cyngor, ac maent wedi'u rhannu'n Gronfeydd wrth Gefn y gallir eu Defnyddio (y rheini y gallir eu defnyddio i ariannu gwariant neu i leihau trethi lleol) ac yn Gronfeydd Wrth Gefn Eraill (na ellir eu defnyddio).

Tudalen 7

DATGANIAD O SYMUDIADAU MEWN CRONFEYDD WRTH GEFN

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012 (parhad)

Nodyn	Cronfa wrth gefn -		Balans Cronfa'r Cyngor £000	Cronfeydd wrth gefn Cronfa'r Cyngor - wedi'u clustnodi £000	Balans y Cyfrif Refeniw Tai £000	Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn		Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn yr Awdurdod £000	
	derbyniadau cyfalaf £000	Grantiau cyfalaf na ddefnyddiwyd £000				y gellir eu defnyddio £000	na ellir eu defnyddio £000		
Ar 31 Mawrth 2010	4,818	6,906	27,246	5,004	1,492	45,466	431,920	477,386	
Ail-ddosbarthu addasiad	0	0	(20,969)	20,969	0	0	0	0	
	4,818	6,906	6,277	25,973	1,492	45,466	431,920	477,386	
Gwarged/(diffyg) ar ddarparu gwasanaethau *	0	0	21,010	0	(4,598)	16,412	0	16,412	
Incwm a gwariant cynhwysfawr arall	0	0	0	0	0	0	18,095	18,095	
Cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr *	0	0	21,010	0	(4,598)	16,412	18,095	34,507	
Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido dan reoliadau *	10	1,409	2,238	(20,142)	(441)	4,720	(12,216)	12,216	0
Cynnydd/(gostyngiad) net cyn trosglwyddo i gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi	1,409	2,238	868	(441)	122	4,196	30,311	34,507	
Trosglwyddiadau i/(o) gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi	0	0	(1,183)	7,307	0	6,124	0	6,124	
Cynnydd/(gostyngiad) yn ystod y flwyddyn	1,409	2,238	(315)	6,866	122	10,320	30,311	40,631	
Ar 31 Mawrth 2011	6,227	9,144	5,962	32,839	1,614	55,786	462,231	518,017	

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

	2012			2011			
	Nodyn	Gwariant Gros £000	Incwm Gros £000	Gwariant Net £000	Gwariant Gros £000	Incwm Gros £000	Gwariant Net £000
Dadansoddiad o Wariant ar Wasanaethau							
Gofal cymdeithasol i oedolion		53,195	10,570	42,625	58,969	16,921	42,048
Gwasanaethau canolog i'r cyhoedd		2,287	1,011	1,276	2,953	1,569	1,384
Addysg a gwasanaethau plant		180,147	23,883	156,264	158,369	24,768	133,601
Gwasanaethau diwylliannol, amgylcheddol, rheoleiddio a chynllunio*		0	0	0	64,734	24,364	40,370
Gwasanaethau diwylliannol a gwasanaethau cysylltiedig*		23,791	11,873	11,918	0	0	0
Gwasanaethau'r amgylchedd a rheoleiddio*		22,258	4,065	18,193	0	0	0
Gwasanaethau cynllunio*		10,179	6,225	3,954	0	0	0
Gwasanaethau prifffyrdd a thrafnidiaeth		26,596	7,526	19,070	27,094	8,677	18,417
Gwasanaethau tai:							
Tai - Cronfa'r Cyngor		68,082	60,822	7,260	54,840	49,658	5,182
Cyfrif Refeniw Tai		43,625	25,212	18,413	26,079	24,058	2,021
Craidd corfforaethol a democrataidd		2,534	0	2,534	2,350	16	2,334
Costau na ddosbarthwyd		3,515	0	3,515	3,697	0	3,697
Costau eithriadol na ddosbarthwyd **		0	0	0	(34,157)	0	(34,157)
Cost net gwasanaethau		436,209	151,187	285,022	364,928	150,031	214,897
Elw net o werthu asedau nad ydynt yn gyfredol				(42)			(323)
Ardoll - Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru				7,052			7,119
Praesept - Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru	6			12,705			12,186
Praeseptwyr eraill - cynghorau cymuned	6			2,191			2,119
Cyfanswm Gwariant Gweithredu Arall				21,906			21,101
Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi							
Llog taladwy a thaliadau tebyg	3			10,231			9,970
Colledion buddsoddi a gwariant buddsoddi	3,4			4,824			5,326
Incwm llog a buddsoddiadau	3			(8,345)			(6,197)
Cost llog pensiynau	3,5			30,878			32,897
Elw disgwylidiedig ar asedau pensiynau	3,5			(23,172)			(22,906)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi				14,416			19,090
Gwariant gweithredu net *				321,344			255,088
Incwm Trethi a Grantiau Amhenodol							
Incwm o'r Dreth Gyngor	6			(69,962)			(67,384)
Dosbarthiad o'r gronfa ardrethi annomestig	7			(35,203)			(42,236)
Grantiau - refeniw (cyffredinol) a chyfalaf (pob un)	8			(169,168)			(166,478)
Cyfanswm Incwm Trethi a Grantiau Amhenodol				(274,333)			(276,098)
(Gwarged)/diffyg ar ddarparu gwasanaethau *				47,011			(21,010)
(Gwarged)/diffyg sy'n deillio o ailbriso asedau nad ydynt				16,627			(4,231)
(Gwarged)/diffyg sy'n deillio o ailbriso asedau ariannol				(114)			(14)
(Enillion) neu golledion actiwaraidd ar asedau a				37,181			(15,729)
Incwm a gwariant cynhwysfawr arall				(46)			353
Cyfanswm incwm neu wariant cynhwysfawr				100,659			(40,631)

* Mae Cod Ymarfer Adrodd Gwasanaeth 2011/12 yn disodli'r pennawd gwasanaeth blaenorol, sef Gwasanaethau Diwylliannol, Amgylcheddol, Rheoliadol a Chynllunio â thri phennawd newydd – Gwasanaethau Diwylliannol a Chysylltiedig; Gwasanaethau Amgylcheddol a Rheoliadol; a Gwasanaethau Cynllunio

** Enillion oherwydd y newid mewn buddion cynllun – cymhwysio Mynegai Prisiau Defnyddwyr i bensiynau a gyfrifwyd o'r blaen ar sail Mynegai Prisiau Manwerthu.

Mae'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn dangos y gost, o ran cyfrifyddu, sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau'n unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm sydd i'w gyllido o drethi lleol.

Tudalen 9

Y FANTOLEN

ar 31 Mawrth 2012

		2012		2011	
	Nodyn	£000	£000	£000	£000
ASEDAU NAD YDYNT YN GYFREDOL					
Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar	20,22,23				
An heddau'r Cyn gor *		276,284		293,286	
Tir ac adeiladau eraill		303,972		344,344	
Cerbydau, peiriannau, dodrefn a chyfarpar		12,458		6,941	
Asedau dros ben		6,952		7,919	
Asedau seilwaih		153,619		154,016	
Asedau cymunedol		9,678		9,458	
Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu		5,691		1,700	
Cyfanswm Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar			768,654		817,664
Eiddo bud dsoddi	21,22,23		28,172		27,006
Yr ystâd amaethyddol	21,22,23		13,278		14,493
Asedau anniriaethol	19		732		628
Buddsoddiadau hirdymor	24,38		2,753		2,628
Dyledwyr hirdymor	25		1,066		591
CYFANSWM ASEDAU NAD YDYNT YN GYFREDOL			814,655		863,010
ASEDAU CYFREDOL					
Stociau	26	1,269		1,264	
Dyledwyr byrdymor (heb gynnwys darpariaeth ar gyfer amhariadau)	27	29,935		28,187	
Buddsoddiadau byrdymor	28	13,599		10,410	
Arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod	29	38,937		39,982	
Asedau a gedwir i'w gwerthu	30	2,752		9,493	
CYFANSWM ASEDAU CYFREDOL			86,492		89,336
RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL					
Benthyciadau i'w had-dalu yn ôl y galw neu cyn pen 12 mis	31	(10,487)		(5,803)	
Credydwyr byrdymor	32	(33,684)		(33,108)	
Darpariaeth ar gyfer absenoldebau cronodig	34	(3,738)		(3,598)	
Rhwymedigaethau gohiriedig	15	(414)		(363)	
CYFANSWM RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL			(48,323)		(42,872)
RHWYMEDIGAETHAU NAD YDYNT YN GYFREDOL					
Credydwyr hirdymor	32	(1,905)		(2,205)	
Benthyciadau hirdymor	33,38	(172,410)		(173,744)	
Rhwymedigaethau gohiriedig	35	(6,663)		(2,065)	
Darpariaethau	34	(13,654)		(10,140)	
Rhwymedigaethau hirdymor eraill	5	(240,834)		(203,303)	
CYFANSWM RHWYMEDIGAETHAU NAD YDYNT YN GYFREDOL			(435,466)		(391,457)
ASEDAU NET			417,358		518,017

Y FANTOLEN
ar 31 Mawrth 2012 (parhad)

		2012		2011	
	Nodyn	£000	£000	£000	£000
CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO					
Cronfa wrth gefn ar gyfer derbyniadau cyfalaf	36	6,074		6,227	
Grantiau cyfalaf na dddefnyddiwyd	36	3,185		9,144	
Cronfa'r Cyngor	36	6,468		5,962	
Cronfeydd wrth gefn penodol	36	37,964		32,839	
Cyfrif refeniw tai	36	1,890		1,614	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO		<u> </u>	55,581	<u> </u>	55,786
 CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO					
Cronfa wrth gefn ar gyfer ailbrizio	37	58,060		114,579	
Cronfa wrth gefn ar gyfer offerynnau ariannol sydd ar gael i'w gwerthu	37	368		254	
Cyfrif addasu cyfalaf *	37	570,607		574,061	
Cyfrif addasu offerynnau ariannol	37	(9,051)		(9,679)	
Cronfa wrth gefn ar gyfer pensiynau	37	(240,834)		(203,303)	
Cyfrif ôl-daliadau cyflog cyfartal	37	(13,644)		(10,099)	
Derbyniadau cyfalaf gohiriedig	37	9		16	
Cyfrif absenoldebau cronodig	37	(3,738)		(3,598)	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO		<u> </u>	361,777	<u> </u>	462,231
 CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN		<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
		417,358		518,017	

Tudalen 11

DATGANIAD LLIF ARIAN ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau mewn arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod, sy'n perthyn i'r Awdurdod, yn ystod y cyfnod yr adroddir yn ei gylch. Mae'r datganiad yn dangos sut y mae'r Awdurdod yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod, drwy ddsbarthu llifoedd arian yn weithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llifoedd arian net sy'n deillio o weithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o ran y graddau y caiff gweithrediadau'r Awdurdod eu cyllido drwy drethi ac incwm grant neu gan y sawl sy'n cael gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae gweithgareddau buddsoddi yn cynrychioli'r graddau y darparwyd all-lifoedd arian ar gyfer adnoddau y bwriedir iddynt gyfrannu i'r modd y bydd yr Awdurdod yn darparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae llifoedd arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu'n ddefnyddiol o ran rhagweld hawliadau ar lifoedd arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. arian a fenthyciwyd) i'r Awdurdod.

	Nodyn	2012		2011	
		£000	£000	£000	£000
Gwarged neu (ddiffyg) net ar ddarparu gwasanaethau *		(47,011)		21,010	
Addasu gwarged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau nad ydynt yn rhai arian parod		79,537		18,276	
Addasu ar gyfer eitemau sydd wedi'u cynnwys yn y gwarged neu'r ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau, sy'n weithgareddau		(20,554)		(22,028)	
All-lifoedd arian parod net o weithgareddau gweithredu	45	<u> </u>	11,972	<u> </u>	17,258
All-lifoedd arian parod net o weithgareddau buddsoddi	46	(13,037)		(6,074)	
All-lifoedd arian parod net o weithgareddau ariannu	47	<u> </u>		494	
			(13,230)	<u> </u>	(5,580)
Cynnydd neu ostyngiad net mewn arian parod neu elfennau sy'n cyfateb i arian parod			<u> </u>	<u> </u>	11,678
Arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod ar ddechrau'r cyfnod yr adroddir yn ei gylch	29		39,982		28,964
Arall			213		(660)
Arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod ar ddiwedd y cyfnod yr adroddir yn ei gylch	29		38,937		39,982

* Adroddir ynghylch y datganiad llif arian gan ddefnyddio'r dull anuniongyrchol, lle caiff gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau ei addasu ar gyfer effeithiau trafodion nad ydynt yn rhai arian parod, unrhyw ohiriadau neu Groniadau'n ymwneud â derbyniadau neu daliadau arian parod gweithredu yn y gorffennol neu'r dyfodol, a refeniw neu draul sy'n gysylltiedig â llifoedd arian

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

1. DATGANIAD POLISIŌAU CYFRIFYDDU**Materion Cyffredinol**

Paratowyd y cyfrifon yn unol â gofynion Cod Ymarfer Cyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y DU 2011/12 (y Cod), sy'n seiliedig ar Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol a gyhoeddwyd gan CIPFA, ac mae nodiadau canllaw atodol yn egluro sut y cymhwyswyd y safonau cyfrifyddu.

Bu mân newid yn y polisi cyfrifyddu yn ymwneud â dibrisiant yr asedau hynny'n sy'n cael eu cadw'n ôl cost hanesyddol, ac mae dibrisiant yn awr yn dechrau o'r flwyddyn y cafwyd yr ased; mae hyn yn cydfynd yn agosach at y dulliau cyfrifyddu gofynnol ar gyfer prydlesi cyllid. Ni fu unrhyw newidiadau yn y dulliau amcangyfrif a fabwysiadwyd, ac nid oes unrhyw daliadau na chredydau anarferol arwyddocaol wedi'u cynnwys yn y cyfrifon.

Safonau a gyhoeddwyd nad ydynt eto wedi eu mabwysiadu

Mae'r safonau a ganlyn, a'r diwygiadau a'r dehongliadau a ganlyn yng nghyswllt safonau cyfredol, wedi'u cyhoeddi ac maent yn orfodol ar gyfer cyfnodau cyfrifyddu'r Cyngor sy'n dechrau ar 1 Ebrill 2012 neu wedi hynny neu ar gyfer cyfnodau diweddarach, ond nid yw'r Cyngor wedi eu mabwysiadu'n gynnar:

- Safon Adrodd Ariannol 7 - 'Offerynnau Ariannol - Datgeliadau (trosglwyddo asedau ariannol)'. Bydd y Cyngor yn defnyddio Safon Adrodd Ariannol 7 o 1 Ebrill 2012 ymlaen. Ni ddisgwyllir i hynny gael effaith arwyddocaol ar ddatganiadau ariannol y Cyngor.
- Safon Adrodd Ariannol Rhyngwladol 9 - 'Offerynnau Ariannol'. Bydd y Cyngor yn defnyddio Safon Adrodd Ariannol Rhyngwladol 9 o 1 Ebrill 2015 ymlaen. Ni ddisgwyllir i hynny gael effaith arwyddocaol ar ddatganiadau ariannol y Cyngor.

Safonau sydd wedi eu mabwysiadu'n gynnar

Nid oes unrhyw safonau wedi'u mabwysiadu'n gynnar gan yr Awdurdod.

Barn allweddol wrth ddefnyddio polisiâu cyfrifyddu

Wrth ddefnyddio'r polisiâu cyfrifyddu hyn, mae'r Awdurdod wedi gorfod llunio barn mewn ambell achos am drafodion cymhleth neu drafodion sy'n ymwneud ag ansicrwydd ynghylch digwyddiadau'r dyfodol. Mae'r achosion o lunio barn allweddol sydd yn y Datganiad Cyfrifon fel a ganlyn:

- Adolygiad llawn o ostyngiad yng ngwerth tir yn y portffolio ysgolion o ystyried yr hinsawdd economaidd bresennol, a pholisi cynllunio presennol y Cyngor o blaid caniatáu codi tai fforddiadwy'n unig ar dir heb ei ddyrannu yng nghategori B (prif bentrefi/pentrefi lled drefol) a chategori C (pentrefi gwledig); y canlyniad yw gostyngiad o £27,944,000 yng ngwerth asedau nad ydynt yn gyfredol.
- Adolygiad o leihad yng ngwerth y prydlesi cyllid hynny a gydnabuwyd i ddechrau ar ôl mabwysiadu'r Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol, a arweiniodd at ostyngiad o £1,082,000 yn eu llyfrwerth; mae'r addasiad yn cysoni'r gwerth â'r rhwymedigaeth gysylltiedig ar gyfer taliadau prydlesi yn y dyfodol.

1. DATGANIAD POLISIŌAU CYFRIFYDDU (parhad)

Rhagdybiaethau a wnaed am y dyfodol a'r prif resymau dros ansicrwydd o ran amcangyfrifon

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn cynnwys amcangyfrifon sydd wedi'u seilio ar ragdybiaethau a wnaed gan yr Awdurdod am y dyfodol neu ragdybiaethau sy'n ansicr am resymau eraill. Caiff amcangyfrifon eu seilio ar brofiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol, a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, oherwydd na ellir bod yn sicr wrth bennu balansau, gallai'r gwir ganlyniadau fod yn wahanol iawn i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon; yr eitemau y mae perygl sylweddol y bydd angen gwneud addasiadau o bwys yn ystod y flwyddyn ariannol sydd i ddod yw'r – ddarpariaeth ar gyfer cyflog cyfartal, y rhwymedigaeth o ran pensiynau ac ôl-ddyledion dyledwyr.

Y Polisiŷau Cyfrifyddu -

Cyfrifyddu cost y cynllun Ymrwymo i Leihau Carbon

Mae'r Cyngor wedi Ymrwymo i Leihau Carbon fel rhan o'r Cynllun Effeithlonrwydd Ynni; mae'r cynllun yn ei gyfnod cychwynnol a fydd yn para tan 31 Mawrth 2014. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod brynu ac ildio lwfansau (yn ôl-weithredol ar hyn o bryd), ar sail allyriadau h.y. cynhyrchir carbon deuocsid wrth ddefnyddio ynni. Wrth greu allyriadau carbon deuocsid (h.y. wrth ddefnyddio ynni), caiff rhwymedigaeth a chost eu cydnabod. Caiff y rhwymedigaeth ei fesur yn ôl yr amcangyfrif gorau o'r gwariant sydd ei angen i dalu'r rhwymedigaeth erbyn y dyddiad adrodd – a chaiff ei ryddhau drwy ildio lwfansau. Caiff y gost i'r Awdurdod i ddsrannu i wasanaethau ar sail yr ynni y maent wedi'i ddefnyddio, a chaiff ei gydnabod (a'i gofnodi) yng nghostau'r gwasanaethau.

Costau Benthycu

Mae'r Cyngor wedi dewis mabwysiadu'r addasiad gan y Cod yng nghyswllt Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 23, sy'n caniatáu i gostau benthycu yng nghyswllt asedau cymwys gael eu troi'n dreuliau yn hytrach nag yn gyfalaf. Felly, caiff holl gostau benthycu eu cydnabod fel treuliau wrth iddynt ddigwydd.

Derbyniadau Cyfalaf

Mae derbyniadau cyfalaf yn codi o werthu asedau eiddo ac wrth i flaensymiau gael eu had-dalu, a rhoddir cyfrif amdanynt ar sail croniadau; caiff symiau llai na £10,000 o unrhyw werthiant eu trin fel incwm refeniw, yn unol â rheoliadau cyfalaf. Cafodd y gofyniad i neilltuo 75% o dderbyniadau o werthu tai cyngor i ad-dalu dyled ei ddileu o ganlyniad i Ddeddf Llywodraeth Leol 2003, ond mae'r Cyngor yn parhau i neilltuo'r swm yn unol â'r rhagdybiaeth yn rheolau cymhorthdal y Cyfrif Refeniw Tai. Caiff y balans derbyniadau nad yw wedi'i neilltuo yn y modd hwn, ac nad yw wedi'i ddefnyddio at ddibenion ariannu cyfalaf, ei gynnwys yn y fantolen fel derbyniadau cyfalaf y gellir eu defnyddio. Caniateir defnyddio'r holl dderbyniadau cyfalaf nad ydynt yn ymwneud â thai.

Arian Parod ac Elfennau Sy'n Cyfateb i Arian Parod

Caiff arian parod ei gyfleu fel arian mewn llaw. Ystyrir mai elfennau sy'n cyfateb i arian parod yw adneuron mewn sefydliadau ariannol, y gellir eu troi'n hawdd yn symiau o arian sy'n hysbys. Mae'r Cyngor wedi penderfynu y dylai buddsoddiadau llai na 3 mis o hyd gael eu hystyried yn arian parod ac yn elfennau sy'n cyfateb i arian parod.

Yn y Fantolen a'r Datganiad Llif Arian, caiff arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod eu dangos heb gynnwys gorddrafftiau banc y mae'n rhaid eu had-dalu yn ôl y galw.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

1. DATGANIAD POLISIŶAU CYFRIFYDDU (parhad)**Cyfrifyddu Cydrannol**

Os yw cost cydrannau pwysig mewn eiddo, peiriannau a chyfarpar yn sylweddol o'i chymharu â chyfanswm cost yr eitem, caiff y cydrannau eu dibrisio ar wahân; mae'r gofynion yn berthnasol i wariant ar welliannau, gwariant ar gaffael, ac unrhyw ailbrisio.

Pennwyd lefel sylfaenol ar gyfer pwysigrwydd, sef 0.5% o werth y sylfaen asedau, ac os bydd lefel pwysigrwydd yr eiddo, y peiriant neu'r cyfarpar unigol islaw hynny, ni fydd modd ystyried eu cydrannau; bernir mai cydrannau pwysig yw'r cydrannau y mae eu cost gyfredol yn cyfateb i 20% neu fwy o gyfanswm cost gyfredol yr ased, a chânt eu dosbarthu fel a ganlyn ar sail pwysigrwydd, oes ddefnyddiol a dull dibrisio -

Cydran	Manylion
Aradeiledd ac Isadeiledd	Ffrâm, lloriau uchaf, to, grisiau, waliau allanol, ffenestri a drysau allanol, waliau a pharwydydd mewnol, drysau mewnol
Gorffeniadau a gosodiadau mewnol	Gorffeniadau ar waliau, lloriau, nenfydau, gosodiadau a dodrefn
Gwasanaethau	Offer glanweithiol, gosodiadau gwaredu, gosodiadau dŵr, ffynonellau gwres, gwresogi ac aerdymheru, systemau awyru, gosodiadau trydanol, gosodiadau tanwydd, diogelwch tân a mell, gosodiadau cyfathrebu a diogelwch, gwaith adeiladu'n ymwneud â rheoli a chomisiynu gwasanaethau
Tir	Tir yr adeiledir eiddo arno

Cyfrifir gwerth y cydrannau ar sail y gost o'i newid. Yn gyffredinol, yr ymraniad disgwylidig ar gyfer cydrannau fyddai 50-60% ar gyfer yr Aradeiledd a'r Isadeiledd, 20% ar gyfer Gorffeniadau a Gosodiadau Mewnol a 20-30% ar gyfer Gwasanaethau; mae'r gwir ymraniad yn cael ei bennu ar ôl priso'r eiddo unigol. Mae tir yn gydran ar wahân, ond ni chaiff ei ystyried at ddibenion dibrisiant.

Pan gaiff ased ei wella neu ei newid, caiff cost y gydran newydd ei chymharu â chost yr ased cyfan. Os yw cost y gwelliant neu'r ased newydd uwchlaw 15% (neu £20,000) o gost yr ased cyfan, caiff cyfran o werth cario'r gydran berthnasol ei ddisodli gan gost yr ased newydd.

Pan gaiff ased ei gaffael neu ei ailbrisio, caiff cost ei gydrannau ei rannu'n Aradeiledd ac Isadeiledd, Gorffeniadau a Gosodiadau Mewnol, a Gwasanaethau, cyhyd ag y bo gwerth yr ased uwchlaw'r lefel sylfaenol o 0.5% o wrth y sylfaen asedau. Nodir tir fel cydran ar wahân.

Ad-dalu Dyledion

Caiff dyledion eu had-dalu pan ddônt yn ddyledus. Caiff symiau a neilltuwyd o refeniw i ad-dalu benthyciadau allanol neu ariannu gwariant cyfalaf eu dangos yn y datganiad o symudiadau mewn cronfeydd wrth gefn; caiff isafswm darpariaeth refeniw ei godi, sy'n cyfateb i 2% o'r ddyled sy'n weddill yn achos y cyfrif refeniw tai, a 4% yn achos cronfa'r Cyngor. Mae Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) (Diwygio) 2008 yn mynnu bod y Cyngor yn darparu'n ofalus ar gyfer ad-dalu ei ddyledion (rheoliad 22).

Tudalen 15

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

1. DATGANIAD POLISIŌAU CYFRIFYDDU (parhad)

Dyledwyr a Chredydwyr

Caiff cyfrifon refeniw a chyfalaf yr Awdurdod eu paratoi ar sail croniadau. Caiff symiau eu cynnwys yn y cyfrifon terfynol i ymdrin ag incwm neu wariant sydd i'w briodoli i flwyddyn y cyfrif yng nghyswllt nwyddau a gafwyd neu waith a wnaed, ond lle na dderbyniwyd / gwnaed tâl ar eu cyfer erbyn 31 Mawrth 2012.

Dibrisiant

Darperir ar gyfer dibrisiant llinell syth ar bob eiddo, peiriant a chyfarpar ac iddo oes ddefnyddiol gyfyngedig (ac eithrio tir nad oes modd ei ddibrisio), a sicrheir darpariaeth o'r flwyddyn ariannol lawn gyntaf yn dilyn caffael/prisio yn achos yr holl asedau ac eithrio'r rhai a gafaelir o dan brydlesi cyllid. Darperir ar gyfer y rhain o'r flwyddyn y cânt eu caffael. Seilir y ffigur ar brisiadau mantolen net agoriadol 2011/12 (rhestr brisio namyn dibrisiant cronus), gan ragdybio nad oes dim gwerthoedd gweddilliol i bob eiddo, peiriant a chyfarpar.

Dyma'r oes ddefnyddiol fwyaf cyffredin a ddefnyddir wrth ddarparu ar gyfer dibrisiant :-

Blynyddoedd

Tir ac adeiladau eraill	50
Cerbydau, peiriannau, dodrefn a chyfarpar	3 - 10
Asedau seilwaith	40
Asedau cymunedol	20

Os yw'r ased yn cynnwys dwy neu ragor o gydrannau mawr, ac os yw cost y gydran yn sylweddol o'i chymharu â chyfanswm cost yr ased, ac os yw oes economaidd ddefnyddiol y naill yn wahanol iawn i'r llall, rhoddwyd cyfrif ar wahân am bob cydran.

Caiff Anheddau'r Cyngor eu dibrisio yn ôl swm sy'n cyfateb i'r Lwfans Atgyweiriadau Mawr. Caiff asedau a drowyd yn gyfalaf dan brydlesi cyllid eu dibrisio dros yr oes a bennwyd i'r ased gan y contract sydd ar waith, neu os nad yw'r wybodaeth honno ar gael, gan ymgynghorwyr annibynnol y Cyngor ynghylch prydlesi, o ganlyniad i'w hadolygiad nhw o'r brydles.

Ni chaiff asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu eu dibrisio nes dechreuir defnyddio'r ased.

Buddion Gweithwyr

Caiff cost lawn gweithwyr ei chydabod yn y flwyddyn y ceir y gwasanaeth ganddynt. Caiff cost hawl i wyliau blynyddol, oriau hyblyg, ac amser i ffwrdd yn lle tâl a enillwyd ond na chymerwyd gan weithwyr ar ddiwedd y flwyddyn ei chronni yn y datganiadau ariannol.

Caiff croniad ei gynnwys hefyd os oes angen taliadau arbennig neu addasiadau ôl-weithredol, er enghraifft, drwy godiadau cyflog neu daliadau diswyddo.

Asedau Ariannol

Ceir dau fath o asedau ariannol:

- benthyciadau a derbyniadau – asedau sydd â thaliadau sefydlog neu daliadau y gellir eu pennu ond na chânt eu dyfynnu mewn marchnad weithredol
- asedau sydd ar gael i'w gwerthu – asedau sydd â phris a ddyfynnir ar y farchnad a/neu sydd heb daliadau sefydlog neu daliadau y gellir eu pennu.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

1. DATGANIAD POLISIŌAU CYFRIFYDDU (parhad)**Asedau Ariannol (parhad)*****Benthyciadau a Derbyniadau:***

Caiff y rhain eu mesur i ddechrau ar sail gwerth teg a'u dwyn ymlaen yn ôl eu cost wedi'i hamorteiddio. Caiff credydau blynyddol i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr ar gyfer llog derbyniadwy eu seilio ar swm yr ased, a gaiff ei ddwyn ymlaen, wedi'i luosi â'r gyfradd llog sydd mewn grym ar gyfer yr offeryn. Golyga hynny mai'r swm a nodir ar y fantolen yw'r prif swm sy'n weddill ac sy'n dderbyniadwy (ynghyd â llog cronnus) ac mai'r llog a gredydir i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr yw'r swm sy'n dderbyniadwy ar gyfer y flwyddyn yng nghytundeb y benthyciad.

Asedau sydd ar gael i'w gwerthu:

Caiff asedau sydd ar gael i'w gwerthu eu mesur i ddechrau, a'u dwyn ymlaen, ar sail gwerth teg. Os oes gan yr ased daliadau sefydlog neu daliadau y gellir eu pennu, caiff credydau blynyddol i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr ar gyfer llog derbyniadwy eu seilio ar gost wedi'i hamorteiddio'r ased, wedi'i lluosio â'r gyfradd llog sydd mewn grym ar gyfer yr offeryn. Os nad oes taliadau sefydlog neu daliadau y gellir eu pennu, caiff incwm (er enghraifft, difidendau) ei gredydu i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr, pan fydd yn dod yn dderbyniadwy gan y Cyngor.

Caiff asedau eu cynnal ar y fantolen ar sail gwerth teg. Caiff gwerthoedd eu seilio ar yr egwyddorion a ganlyn:

- offerynnau sydd â phris a ddyfynnir ar y farchnad – y pris ar y farchnad
- cyfranddaliadau ecwiti heb brisiau a ddyfynnir ar y farchnad – arfarniad annibynnol o brisiadau cwmnïau.

Caiff newidiadau mewn gwerth teg eu cydbwyso gan gofnod yn y gronfa wrth gefn ar gyfer asedau sydd ar gael i'w gwerthu. Yr eithriad yw sefyllfa lle cafwyd colledion oherwydd amhariadau – caiff y rhain eu debydu i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr, ynghyd ag unrhyw elw/colled net ar gyfer yr ased a gronnwyd yn y gronfa wrth gefn.

Os nodwyd bod amhariad ar yr asedau oherwydd bod digwyddiad yn y gorffennol yn ei gwneud yn debygol na chaiff taliadau sy'n ddyledus dan y contract eu gwneud (taliadau sefydlog neu daliadau y gellir eu pennu) neu os yw gwerth teg yn disgyn islaw'r gost, bydd gwerth yr ased yn gostwng a dangosir hynny yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr.

Rhwymedigaethau Ariannol

Caiff rhwymedigaethau ariannol eu mesur i ddechrau ar sail gwerth teg a'u dwyn ymlaen yn ôl eu cost wedi'i hamorteiddio. Caiff taliadau blynyddol i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr ar gyfer llog taladwy eu seilio ar swm y rhwymedigaeth a gaiff ei ddwyn ymlaen, wedi'i luosi â'r gyfradd llog sydd mewn grym ar gyfer yr offeryn. Golyga hynny mai'r swm a nodir ar y fantolen yw'r prif swm sy'n weddill ac sy'n daladwy (ynghyd â llog cronnus) ac mai'r llog a ddangosir yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy ar gyfer y flwyddyn yng nghytundeb y benthyciad.

1. DATGANIAD POLISIŌAU CYFRIFYDDU (parhad)

Cyfraniadau a Grantiau Llywodraeth

Rhoddir cyfrif am grantiau a dderbynnir i gefnogi gwariant cyfalaf a refeniw ar sail croniadau. Os yw ased yn cael ei ariannu'n rhannol neu'n llawn gan grant llywodraeth (neu unrhyw gyfraniad arall), caiff yr incwm ei gydnabod yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff grantiau ar gyfer gwariant refeniw cyffredinol (megis y grant cynnal refeniw) eu credydu hefyd i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr.

Os caiff grantiau cyfalaf eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu tynnu allan o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn. Os nad yw'r grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei anfon i'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf nas Defnyddiwyd. Os yw wedi'i ddefnyddio, caiff ei anfon i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf. Caiff symiau yn y Cyfrif Grantiau Cyfalaf nas Defnyddiwyd eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf pan fyddant wedi'u defnyddio.

Asedau Treftadaeth

Asedau hanesyddol yw'r asedau hynny y mae'r Cyngor yn bwriadu eu cadw mewn ymddiriedolaeth i genedlaethau'r dyfodol oherwydd eu cysylltiadau diwylliannol, amgylcheddol neu hanesyddol. Mae asedau hanesyddol yr Awdurdod yn cynnwys adeiladau hanesyddol, ei gasgliadau archif (archifdy) a'i gasgliadau amgueddfa.

Adeiladau Hanesyddol :

Mae'r rhan fwyaf o adeiladau hanesyddol y Cyngor ym Mharc Treftadaeth Dyffryn Maes Glas. Caiff adeiladau eu dosbarthu fel a ganlyn -

Gweithredol –

Yn ogystal â chael eu cadw am eu nodweddion treftadaeth, cânt eu defnyddio ar gyfer gweithgareddau eraill neu i ddarparu gwasanaethau eraill; cânt eu prasio yn yr un modd ag adeiladau eraill o'r un dosbarth cyffredinol o asedau, a chânt eu cyfrifyddu fel ased gweithredol.

Anweithredol –

Os caiff adeiladau eu cadw oherwydd eu nodweddion treftadaeth yn unig, cânt eu prasio'n ôl Safonau Adrodd Ariannol 30 (Asedau Treftadaeth). Ystyriwyd y modd y cafodd yr asedau hyn eu dosbarthu a'u prasio ar sail eu defnydd presennol neu ar sail unrhyw ddefnydd posibl arall. Ni ellir prasio'r rhan fwyaf o'r rhain yn ôl eu gwerth ar y farchnad ac, oherwydd eu natur, ni ellir eu prasio ar sail y gost o'u hamnewid. Wrth gyfrifyddu'r asedau hyn, cydnabyddir bod y rhan fwyaf ohonynt wedi'u caffael cyn bodolaeth yr awdurdod gweinyddu presennol (h.y. cyn ad-drefnu Llywodraeth Leol yn 1996), ac felly nid oes modd casglu gwybodaeth hanesyddol gywir a chyflawn at ddibenion cyfrifyddu.

Casgliadau :

Archifau'r Sir –

Mae'r archifau, sy'n amrywio o un darn o bapur i filoedd o ddogfennau, yn cael eu cadw o dan delerau amrywiol. Y mwyaf cyffredin yw'r eitemau sydd wedi'u hadneuo (benthyciadau hirdymor), rhoddion neu eitemau a brynwyd.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

1. DATGANIAD POLISIŌAU CYFRIFYDDU (parhad)**Asedau Treftadaeth (parhad) –****Archifau'r Sir (parhad) –**

Mae rhai eitemau wedi'u prynu, y pwysicaf o'r rhain yw copi Thomas Pennant o *History of the Parishes of Whiteford & Holywell* (gyda darluniau ychwanegol) a brynwyd ym 1986 (nid yw'r pris wedi'i gofnodi).

Mae'r rhan fwyaf o'r archifau'n cael eu cadw ar adnau. Ni wnaed unrhyw ymgais i bennu gwerth ariannol neu werth yswiriant yr eitemau hanesyddol a diwylliannol unigryw hyn ond, os prynwyd yr archifau, mae'n bosibl bod cofnod ar gael o'u gwerth pan gawsant eu gwerthu. Byddai ceisio prisio'r holl asedau sy'n eiddo i'r Awdurdod yn broses faith, lafurus a drud, ac ni fyddai unrhyw werth a bennwyd iddynt ar sail prisiau'r farchnad, yn adlewyrchu gwir werth yr asedau i dreftadaeth y Sir; pe bai'r asedau'n cael eu colli, ni fyddai modd eu hail-greu na chael eitemau tebyg yn eu lle. O ganlyniad, nid yw'r Cyngor yn cydnabod yr asedau hyn ar y fantolen.

Arteffactau yw nifer fechan o'r eitemau yn hytrach na defnyddiau dogfennol sy'n ffurfio'r rhan fwyaf o'r casgliad, ac maent, gan hynny, yn eithriadau. Mae'r Cyngor yn credu ei bod yn briodol yswirio'r arteffactau er nad yw'n berchen arnynt; eu gwerth yswirio hanesyddol yw £174,415 ac nid yw hyn yn cael ei ystyried yn arwyddocaol at ddibenion adrodd/datgelu.

Amgueddfeydd y Sir -

Mae casgliadau amgueddfeydd y Sir yn cynnwys tua 6,800 o eitemau neu grwpiau o eitemau. O'r rhain mae tua 260 yn cael u harddangos yn Amgueddfa'r Wyddgrug, 100 yn Amgueddfa Bwcle ac mae casgliad o oddeutu 580 o eitemau ar fenthyg i Ymddiriedolaeth Dyffryn Maes Glas. Mae'r gweddill yn cael ei gadw mewn storfa oddi ar y safle.

Rhoddion yw'r rhan fwyaf o eitemau'r casgliad. Yr unig eitemau a brynwyd yw Casgliad Martin Harrison o grochenwaith Bwcle, sy'n cynnwys 351 darn o gorchennwaith a 103 o deils a brynwyd yn 2010 am £19,000, yn bennaf drwy arian grant; prisiwyd y casgliad er mwyn gwneud cais am y grant. Ychwanegwyd dysgl ceramig at y casgliad hwn ers hynny; fe'i prynwyd gan Ymddiriedolaeth Elusennol Tyrer ac fe'i rhoddwyd i'r Gwasanaeth Amgueddfeydd. Prynwyd eitemau hefyd drwy gynllun Treasure Trove a chawasant eu prisio fel rhan o'r broses honno - mae'r prisiau prynu'n amrywio o £50 i £1,500, a chafwyd cymorth grant i brynu rhai ohonynt.

Mae 6 dysgl ceramig yn cael eu harddangos yn Amgueddfa Bwcle ac mae iddynt werth yswiriant a bennwyd gan y benthyciwr (National Museums Liverpool).

Nid oes modd rhoi gwerth ar y rhan helaethaf o'r casgliad oherwydd ei natur unigryw ac amrywiol. Nid yw'r dulliau prisio arferol yn ddigon dibynadwy a byddai'r gost o'u prisio'n anghymesur â'r budd o wneud hynny. Fel casgliad Archifdy'r Sir, nid yw'r Cyngor yn cydnabod yr asedau hyn ar y fantolen.

Amhariad

Caiff gwerth pob categori o asedau, ac asedau unigol sylweddol nad ydynt yn cael eu dibrisio, ei adolygu ar ddiwedd bob blwyddyn ariannol i weld a oes tystiolaeth bod gwerth yr asedau wedi gostwng. Os nodir bod amhariad, o ganlyniad i'r broses adolygu hon neu o ganlyniad i drefniadau prisio, rhoddir cyfrif am hynny naill ai drwy nodi'r golled yn y Cyfrif Wrth Gefn ar gyfer Ailbriso, i'r graddau bod balans sy'n ymwneud â'r ased penodol yn y cyfrif hwnnw, a chaiff unrhyw swm dros ben ei ddangos yng nghyfrif refeniw'r gwasanaeth perthnasol.

1. DATGANIAD POLISIŶAU CYFRIFYDDU (parhad)**Asedau Anniriaethol**

Asedau nad ydynt yn ariannol ac nad oes sylwedd ffisegol yn perthyn iddynt yw asedau anniriaethol. Ni chânt eu cydnabod oni bai ei bod yn debygol y bydd manteision economaidd arfaethedig yn llifo i'r Cyngor, neu y bydd gwasanaethau posibl yn cael eu darparu iddo, ac os gellir mesur cost yr ased mewn modd dibynadwy. Gall gwariant ar ddatblygu, neu drwyddedau meddalwedd a brynwyd, fodloni'r diffiniad o asedau, os y Cyngor sy'n rheoli mynediad i'r manteision economaidd arfaethedig y maent yn eu cynrychioli, naill ai drwy gadwraeth neu warchodaeth gyfreithiol; ceir isafswm lefel gwariant o £10,000, ac ni fydd gofynion cyfrifyddu cyfalaf yn berthnasol i wariant sydd islaw'r lefel honno.

Caiff asedau anniriaethol eu hamorteiddio o'r flwyddyn ariannol lawn gyntaf ar ôl eu caffael/gweithredu. Dyma'r oes ddefnyddiol fwyaf cyffredin a ddefnyddir yng nghyswllt amorteiddio:-

Blynyddoedd

Trwyddedau meddalwedd	5
Gwariant ar ddatblygu	7

Taliadau Llog

Caiff llog allanol taladwy ei ddangos yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr, ynghyd ag amorteiddiad yr enillion a'r colledion wrth ail-brynu benthyciad a ddygwyd ymlaen yn y fantolen neu wrth dalu benthyciad o'r fath yn ôl yn gynnar.

Stociau

Caiff stociau eu prisio ar sail cost neu werth net y gellir ei wireddu, pa un bynnag sydd isaf. Caiff cost pob math o stoc ei mesur mewn modd gwahanol; dyma'r dulliau mesur a ddefnyddir mewn perthynas â phrif stociau'r Cyngor:-

• Queensferry (Tanwydd)	Cyntaf i mewn, cyntaf allan
• Helygain	Cyfartaledd cymhwysol
• Alltami (Cynnal a Chadw Tir)	Cyfartaledd cymhwysol
• Alltami (Darnau Sbâr Cerbydau)	Cyfartaledd cymhwysol
• Alltami (Tanwydd)	Cyntaf i mewn, cyntaf allan
• Canton	Cyntaf i mewn, cyntaf allan

Eiddo Buddsoddi

Eiddo buddsoddi yw eiddo a ddefnyddir dim ond er mwyn ennill rhenti a/neu sicrhau cynnydd mewn cyfalaf. Nid yw'r diffiniad yn cael ei fodloni os caiff yr eiddo ei ddefnyddio mewn unrhyw fodd i hwyluso'r broses o ddarparu gwasanaethau neu o gynhyrchu nwyddau neu os caiff ei gadw i'w werthu. Mae eiddo buddsoddi a'r ystâd amaethyddol wedi cael eu prisio ar sail gwerth teg. Mewn achosion lle nad oedd tystiolaeth ar sail y farchnad o werth teg ar gyfer ased penodol, defnyddiwyd y gost o newid yr ased, wedi'i ddibrisio. Ni chaiff eiddo ei ddibrisio; yn hytrach caiff ei ailbriso'n flynyddol yn unol ag amodau'r farchnad ar ddiwedd y flwyddyn.

Caiff enillion a cholledion oherwydd ailbrisiadau ac amhariadau o safbwynt eiddo buddsoddi eu cydnabod yn y llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn hytrach na thrwy'r Gronfa Wrth Gefn ar gyfer Ailbriso. Caiff enillion a cholledion o werthu eu trin yn yr un modd.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD parhad

1. DATGANIAD POLISIŶAU CYFRIFYDDU (parhad)

Eiddo Buddsoddi (parhad)

Nid yw trefniadau statudol yn caniatáu i'r enillion a'r colledion gael effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor, ac felly cânt eu tynnu allan o'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn a'u hanfon i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf ac (yn achos unrhyw elw dros £10,000 o werthu) y Gronfa wrth Gefn ar gyfer Derbyniadau Cyfalaf.

Caiff rhenti a geir mewn perthynas ag eiddo buddsoddi eu credydu i'r llinell Incwm Ariannu a Buddsoddi, a byddant yn arwain at enillion ar gyfer Balans Cronfa'r Cyngor.

Buddsoddiadau

Dangosir buddsoddiadau yn y fantolen ar sail gwerth teg (gwerth ar y farchnad) ar gyfer pob dosbarth o offerynnau ariannol.

Caiff buddsoddiadau ac adneuon byrdymor eu cynnwys yn yr arian parod a'r elfennau sy'n cyfateb i arian parod yn hytrach na buddsoddiadau byrdymor os byddant yn aeddfedu cyn pen 3 mis i'r dyddiad caffael, yn unol â Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 7.

Gweithrediadau ac asedau a gaiff eu rheoli ar y cyd

Mae'r Cyngor yn cydnabod ar y fantolen yr asedau y mae'n eu rheoli a'r dyledion sy'n gysylltiedig ag unrhyw weithrediadau y mae'n eu rheoli ar y cyd â phartïon eraill, ac mae'n adlewyrchu'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr perthnasol, a chanran yr incwm y mae'n ei ennill mewn perthynas â nhw.

Mae'r Awdurdod yn cyfrifyddu dim ond ei gyfran ef o unrhyw asedau (eiddo, peiriannau a chyfarpar) y mae'n eu rheoli ar y cyd â phartïon eraill, a'i gyfran o'r dyledion a'r gwariant a'r incwm perthnasol; nid yw'r trefniant hwn yn cynnwys sefydlu endid ar wahân.

Prydlesi

Prydlesi Cyllid

Er mwyn i brydles gael ei hystyried yn brydles gyllid, mae angen i'r Cyngor ysgwyddo rhan helaeth o'r holl risgiau a'r holl fanteision sy'n gysylltiedig â'r berchnogaeth. Ceir pum enghraifft o sefyllfaoedd a fyddai, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd, fel rheol yn arwain at ystyried prydles yn brydles gyllid, sef:

- mae'r brydles yn trosglwyddo perchnogaeth yr ased i ddeiliad y brydles erbyn diwedd tymor y brydles
- mae gan ddeiliad y brydles opsiwn i brynu'r ased am bris y disgwylir iddo fod yn ddigon isel o ystyried eiwerth teg, gellir bod yn eithaf sicr mai dyna fydd yn digwydd
- mae tymor y brydles yn cyfateb i ran helaeth o oes economaidd yr ased
- mae gwerth presennol taliadau sylfaenol y brydles yn cyfateb i o leiaf ran helaeth o holl werth teg yr ased a brydlesir (mae'r Cyngor wedi penderfynu bod y rhan helaeth yn cyfateb i 90%, fel y nodwyd gan ei ymgynghorwyr annibynnol ynghylch prydlesi), ac

1. DATGANIAD POLISIŌAU CYFRIFYDDU (parhad)

Prydlesi cyllid (parhad)

- mae'r asedau a brydlesir mor arbenigol eu natur fel mai deiliad y brydles yn unig all eu defnyddio heb wneud addasiadau mawr.

Mewn achos lle mae'r Cyngor yn ysgwyddo rhan helaeth o'r holl risgiau a'r holl fanteision sy'n gysylltiedig â bod yn berchen ar ased a brydlesir, caiff yr ased ei gofnodi fel eiddo, peiriannau a chyfarpar, a chydabyddir rhwymedigaeth gyfatebol. Y gwerth a roddir ar y ddau beth yw gwerth teg yr ased neu werth presennol taliadau sylfaenol y brydles, pa un bynnag sydd isaf, wedi'i ddisgowntio gan ddefnyddio'r gyfradd llog sydd ymhlyg yn y brydles. Y gyfradd llog sydd ymhlyg yw'r gyfradd sy'n esgor ar gyfradd llog rheolaidd cyson ar y rhwymedigaeth sydd heb ei thalu. Caiff yr eiddo, y peiriannau a'r cyfarpar a gafaelir dan brydlesi cyllid eu dibrisio dros oes yr ased yn unol â'r polisi cyfrifyddu uchod ar gyfer dibrisiant.

Caiff yr ased a'r rhwymedigaeth eu cydnabod ar ddechrau'r brydles, a chânt eu datgydnabod pan fydd y rhwymedigaeth yn cael ei chlirio neu ei diddymu neu pan fydd yn dod i ben. Caiff y rhent blynyddol ei rannu rhwng ad-dalu'r rhwymedigaeth a chost cyllid. Caiff cost flynyddol cyllid ei chyfrifo drwy ddefnyddio'r gyfradd llog sydd ymhlyg mewn perthynas â'r rhwymedigaeth sydd heb ei thalu.

Prydlesi Gweithredu

Rhoddir cyfrif am brydlesi nad ydynt yn bodloni'r diffiniad o brydlesi cyllid drwy eu hystyried yn brydlesi gweithredu. Caiff rhenti prydlesi gweithredu eu dangos mewn cyfrifon refeniw, ar sail croniadau, ac ar sail llinell syth dros dymor y brydles.

Caiff prydlesi eiddo eu hystyried yn brydlesi tir ac adeiladau ar wahân, a rhoddir cyfrif amdanynt felly.

Asedau nad ydynt yn rhai cyfredol a gedwir i'w gwerthu

Mae asedau nad ydynt yn rhai cyfredol a gedwir i'w gwerthu wedi'u prasio ar sail gwerth teg. Yn achos eiddo, peiriannau a chyfarpar sydd wedi eu hailgategoreiddio fel asedau 'a gedwir i'w gwerthu', rhoddir y gorau i'w dibrisio pan gânt eu hailgategoreiddio. Caiff asedau y bwriedir eu gwerthu eu hailgategoreiddio fel asedau nad ydynt yn rhai cyfredol a gedwir i'w gwerthu, pan fydd pob un o'r meini prawf canlynol wedi'u bodloni:

- Rhaid bod yr ased ar gael i'w werthu ar unwaith yn ei gyflwr presennol yn amodol ar delerau sy'n arferol ac yn gyffredin ar gyfer achosion o werthu asedau o'r fath.
- Rhaid bod y gwerthiant yn debygol iawn; rhaid bod rheolwyr ar y lefel briodol wedi ymrwymo i gynllun i werthu'r ased, a rhaid bod rhaglen weithredol wedi ei chychwyn i ddod o hyd i brynwr a chwblhau'r cynllun.
- Rhaid bod yr ased (neu grŵp gwerthu) yn cael ei farchnata'n weithredol i'w werthu am bris sy'n rhesymol o'i gymharu â gwerth teg cyfredol yr ased.
- Dylid disgwyl y bydd y gwerthiant yn gymwys i'w gydnabod fel gwerthiant a gwblhawyd cyn pen blwyddyn ar ôl y dyddiad categoreiddio, a dylai'r camau y mae'n rhaid eu cymryd i gwblhau'r cynllun ddangos ei bod yn annhebygol y bydd newidiadau sylweddol yn cael eu gwneud i'r cynllun neu y bydd y cynllun yn cael ei dynnu'n ôl.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

1. DATGANIAD POLISIŌAU CYFRIFYDDU (parhad)**Gorbenion**

Codwyd costau gwasanaethau cymorth ac adeiladau gweinyddol a ddarperir yn ganolog ar wasanaethau, yn unol â'r Cod Ymarfer Adrodd ar Wasanaethau (SeRCOP), a ddisodlodd y Cod Ymarfer Cyfrifyddu Gwerth Gorau blaenorol. Dyrennir costau'r craidd corfforaethol a democrataidd ac unrhyw gostau nas dosbarthwyd i benawdau amcanion ar wahân, ac ni chânt eu dosrannu i unrhyw wasanaeth arall.

Pensiynau

Mae'r Cyngor yn cymryd rhan mewn dau gynllun pensiwn gwahanol sy'n diwallu anghenion gweithwyr mewn gwasanaethau penodol. Mae'r cynlluniau yn rhoi buddion diffiniedig i'w haelodau, sy'n gysylltiedig â chyflog a gwasanaeth:

Athrawon:

Cynllun heb ei gyllido yw hwn a weinyddir gan yr Adran Addysg. Caiff y costau pensiwn a ddangosir yn y cyfrifon eu seilio ar gyfradd gyfrannu a bennir gan yr Adran Addysg ar sail cronfa dybiannol.

Gweithwyr Eraill:

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol sydd wedi'i seilio ar gyflog terfynol, sydd â buddion diffiniedig ac a gaiff ei gyllido yw hwn. Caiff yr holl enillion a cholledion actiwaraid eu cydnabod mewn Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall. Mae'r cyfrifon yn cydnabod y rhwymedigaeth lawn sydd gan y Cyngor i dalu cost buddion ymddeol yn y dyfodol, a fydd yn codi o'r blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd gan weithwyr hyd at ddyddiad y fantolen, heb gynnwys y cyfraniadau a dalwyd i'r Gronfa a'r incwm buddsoddi a gynhyrchwyd ganddynt. Caiff y gyfradd disgownt a ddefnyddir i roi gwerth ar rwymedigaethau a chyfrifo cost gyfredol y gwasanaeth ei seilio ar yr elw o adbrynu sydd ar gael ar fondiau corfforaethol o safon.

Mae'r symiau a ddangosir mewn cyfrifon refeniw gwasanaeth yn seiliedig ar gyfran o gost gyfredol gwasanaeth (y cynnydd mewn buddion yn y dyfodol sy'n codi o'r gwasanaeth a enillwyd yn ystod y flwyddyn gyfredol) yn hytrach na chyfraniadau'r cyflogwr. Rhoddir cyfrif am fuddion yn ôl disgrisiwn, a ddyfernir adeg ymddeoliad cynnar, yn y flwyddyn y gwnaed y penderfyniad ynghylch y dyfarniad.

Eiddo, peiriannau a chyfarpar

Caiff gwariant sy'n ymwneud â chaffael, creu neu wella eiddo, peiriannau a chyfarpar ei droi'n gyfalaf, ar yr amod bod yr ased yn esgor ar fanteision i'r Awdurdod a'r gwasanaethau a ddarperir ganddo, am gyfnod o dros flwyddyn; ceir isafswm lefel gwariant o £20,000, ac ni fydd gofynion cyfrifyddu cyfalaf yn berthnasol i wariant sydd islaw'r lefel honno. Caiff gwariant ar waith atgyweirio a chynnal a chadw arferol ar asedau sefydlog ei ddangos yn uniongyrchol mewn cyfrifon refeniw gwasanaeth.

Caiff eiddo, peiriannau a chyfarpar eu prisio ar y sail a argymhellir gan CIPFA ac yn unol â'r Datganiadau o Arferion Prisio Asedau a'r Nodiadau Cyfarwyddyd a gyhoeddir gan Sefydliad Brenhinol y Syrffewyr Siartredig (RICS). Cânt eu categoreiddio mewn amryw grwpiau fel sy'n ofynnol gan God Ymarfer 2011/12 ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol.

1. DATGANIAD POLISIŌAU CYFRIFYDDU (parhad)

Eiddo, peiriannau a chyfarpar (parhad)

Y fethodoleg a ddefnyddir i brisio Stoc Dai'r Cyfrif Refenwi Tai yw Dull Beacon, dull prisio meddiant gwag sy'n seiliedig ar werth yr eiddo pe bai'n wag a gaiff ei addasu i adlewyrchu'r ffaith bod tenant diogel yn rhentu'r eiddo. Y fethodoleg hon - sef y fethodoleg a ddefnyddir gan y rhan fwyaf o awdurdodau lleol Cymru - yw'r fethodoleg sydd fwyaf tebygol o sicrhau cysondeb yn y broses o brisio eiddo HRA mewn gwahanol awdurdodau lleol. Caiff gwerth teg anheddau'r Cyngor ei fesur gan ddefnyddio Gwerth Defnydd Presennol-Tai Cymdeithasol, yn unol â diffiniad Safonau Prisio RICS, sef yr amcangyfrif o'r swm a bennir i gyfnewid eiddo (ar ddyddiad y prisio) rhwng prynwr parod a gwerthwr parod, mewn trafodion hyd braich. Caiff asedau sefydlog gweithredol eraill (seilwaith ac asedau cymunedol) ac asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu eu prisio ar sail cost hanesyddol.

Rhaid ailbrisio holl asedau'r Awdurdod bob pum mlynedd - mae'r Cyngor yn bodloni'r gofyniad hwn drwy ailbrisio cyfran o'r portffolio asedau cyfan bob blwyddyn; yn ystod 2011/12 (ail flwyddyn y cylch presennol, a ddechreuodd ar 1 Ebrill 2010), ail-brisiwyd tua 20% o'r holl asedau nad ydynt yn anheddau, ynghyd â'r holl stoc tai. Caiff newidiadau pwysig i brisiadau eu haddasu yn y cyfamser wrth iddynt ddigwydd. Bydd credydau i'r gronfa wrth gefn ar gyfer ailbrisio yn cyd-fynd ag unrhyw gynnydd mewn prisiadau, er mwyn cydnabod enillion heb eu gwireddu. Mae'r gronfa wrth gefn ar gyfer ailbrisio yn cynnwys enillion ailbrisio a gydnabuwyd ers 1 Ebrill 2007 yn unig, sef dyddiad gweithredu'r drefn yn ffurfiol. Mae enillion sy'n codi cyn y dyddiad hwnnw wedi'u crynhoi yn y cyfrif addasu cyfalaf. Caiff gwahanol ddosbarthiadau o asedau a gaiff eu cynnwys ar fantolen y grŵp eu mesur ar wahanol seiliau (sy'n cyd-fynd â'r fantolen).

Darpariaethau

Mae'r Cyngor yn darparu'n briodol ar gyfer unrhyw rwymedigaethau neu golledion sy'n debygol neu'n sicr o ddod i'w ran, oni bai bod ansicrwydd ynghylch swm neu amseriad unrhyw daliad y mae ei angen i glirio'r rhwymedigaeth.

Cronfeydd wrth gefn

Ystyrir symiau a neilltuir at ddibenion nad ydynt yn perthyn i'r diffiniad o ddarpariaethau fel cronfeydd wrth gefn. Maent naill ai'n arian y bwriadwyd ei neilltuo i dalu am wariant annisgwyl yn y tymor byr, yn adnoddau i helpu i reoli llif arian neu'n adnoddau sydd wedi cronni na chawsant eu gwario na'u clustnodi ar ddiwedd y cyfnod cyfrifyddu. Caiff trosglwyddiadau i mewn ac allan ohonynt eu dangos fel neilltuadau yn y datganiad o symudiadau mewn cronfeydd wrth gefn, sy'n disodli'r datganiad o symudiadau ym malans cronfa'r cyngor.

Gwariant refeniw a gyllidir o gyfalaf dan statud (REFCUS)

Mae gwariant yn ystod y flwyddyn y gellid ei droi'n gyfalaf dan ddarpariaethau statudol, ond nad yw'n arwain at greu asedau sefydlog, wedi'i ddangos fel gwariant yng nghyfrif y gwasanaeth perthnasol yn ystod y flwyddyn. Os yw'r Cyngor wedi penderfynu talu cost y gwariant hwn drwy ddefnyddio adnoddau cyfalaf cyfredol neu drwy fenthyca, mae trosglwyddo i'r cyfrif addasu cyfalaf yn gwyrddroi'r symiau a ddangoswyd yn y datganiad o symudiadau mewn cronfeydd wrth gefn, fel nad yw'n effeithio ar lefel y Dreth Gyngor.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

Adrodd ynghylch cylchrannau

Mae'r cyfrifoldeb am ddyrannu adnoddau'n perthyn i'r Aelodau etholedig a'r Swyddog Ariannol Cyfrifol. Yr Aelodau a'r Prif Swyddog perthnasol sy'n asesu perfformiad. Mae cylchrannau wedi eu nodi sy'n adlewyrchu strwythur sefydliadol y Cyngor fel yr adroddwyd yn ei gylch wrth y Prif Benderfynwr Gweithredol (y Pwyllgor Gweithredol), ac mae'r rhain wedi eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol.

Adroddir ynghylch cylchran os yw ei gwariant yn cyfateb i 10% neu fwy o'r gwariant gros o fewn cost net gwasanaethau; neu os yw ei hincwm yn cyfateb i 10% neu fwy o'r incwm gros o fewn cost net gwasanaethau.

Mewn achosion lle nad yw'r cylchrannau a nodwyd y dylid adrodd yn eu cylch yn cynnwys o leiaf 75% o'r gwariant o fewn cost net gwasanaethau, caiff cylchrannau neu gyfuniadau o gylchrannau ychwanegol eu trin fel cylchrannau y dylid adrodd yn eu cylch, nes bydd y cylchrannau y dylid adrodd yn eu cylch yn cynnwys o leiaf 75% o'r gwariant o fewn cost net gwasanaethau.

Nid yw'r Cyngor yn adrodd ynghylch asedau neu rwymedigaethau'n fewnol, ac felly nid yw'n ofynnol adrodd ynghylch y rhain fesul cylchran yn y datganiadau ariannol.

Treth Ar Werth

Mae'r Cyngor yn cael ad-daliad am gost net y dreth ar werth y mae'n ei thalu. Paratowyd y cyfrifon heb gynnwys treth, yn unol â Datganiad Arferion Cyfrifyddu Safonol 5.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

2. ADRODD YNGHYLCH CYLCHRANNAU

Caiff incwm a gwariant pob gwasanaeth ei ddadansoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn unol â'r Cod Ymarfer Adrodd ar Wasanaethau. Fodd bynnag, Cabinet yr Awdurdod sy'n penderfynu ar symiau i'w dyrannu i adnoddau ar sail adroddiadau cyllideb a gaiff eu dadansoddi ar draws y cyfarwyddiaethau. Caiff yr adroddiadau hyn eu paratoi ar seiliau gwahanol i'r polisiau cyfrifyddu a ddefnyddir yn y datganiadau ariannol. Yn benodol:

- ni chodir tâl am wariant cyfalaf (ond caiff colledion oherwydd dibrisiant, ailbrizio ac amhariad uwchlaw'r balans ar y Gronfa Ailbrizio Wrth Gefn ac amorteiddio, eu codi ar wasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr).
- caiff gwariant ar rai gwasanaethau cymorth ei ariannu'n ganolog ac ni chodir tâl ar y cyfarwyddiaethau amdanynt.

Dyma incwm a gwariant prif gyfarwyddiaethau'r Awdurdod fel y maent wedi'u cofnodi yn yr adroddiadau cyllideb eleni:

2011/12		Gwasanaethau Cymunedol		Dysgu Gwasanaethau Gydol Oes	Cyffwrdd Corfforaethol	Cyffwrdd Chorfforaethol	Cyfrif Refeniw Tai	Cyfanswm
		£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Incwm	Ffioedd, taliadau ac incwm gwasanaethau eraill	(8,332)	(37,516)	(14,685)	(49,840)	(18,783)	(55,795)	(184,951)
	Grantiau'r llywodraeth	(9,343)	(7,220)	(20,004)	(709)	0	6,311	(30,965)
	Cyfanswm	(17,675)	(44,736)	(34,689)	(50,549)	(18,783)	(49,484)	(215,916)
Gwariant	Treuliau gweithwyr	28,488	24,270	105,337	12,558	3,579	6,034	180,266
	Treuliau gwasanaethau eraill	44,490	52,147	41,373	55,912	36,815	43,080	273,817
	Cyfanswm	72,978	76,417	146,710	68,470	40,394	49,114	454,083
Alldro Terfynol		55,303	31,681	112,021	17,921	21,611	(370)	238,167

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD
parhad

2. ADRODD YNGHYLCH CYLCHRANNAU (parhad)

2010/11	Gwasanaethau Cymunedol	Amgylchedd	Dysgu Gydol Oes	Gwasanaethau Corfforaethol	Cyllid Canolog a Chorfforaethol	Cyfrif Refeniw Tai	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Incwm							
Ffioedd, taliadau ac incwm gwasanaethau eraill	(8,881)	(32,422)	(14,263)	(47,655)	(14,418)	(34,328)	(151,967)
Grantiau'r llywodraeth	(10,860)	(7,823)	(19,616)	(438)	0	6,391	(32,346)
Cyfanswm	(19,741)	(40,245)	(33,879)	(48,093)	(14,418)	(27,937)	(184,313)
Gwariant							
Treuliau gweithwyr	31,573	24,921	109,144	13,706	5,166	6,417	190,927
Treuliau gwasanaethau eraill	42,174	47,109	37,211	52,373	34,021	21,484	234,372
Cyfanswm	73,747	72,030	146,355	66,079	39,187	27,901	425,299
Alldro Terfynol	54,006	31,785	112,476	17,986	24,769	(36)	240,986

Cysoni Incwm a Gwariant Cyfarwyddiaethau â Chost Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Mae'r cysoni hwn yn dangos sut y mae'r ffigurau yn y dadansoddiad o incwm a gwariant cyfarwyddiaethau'n perthyn i'r symiau a gaiff eu cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

	2011/12 £000	2010/11 £000
Alldro terfynol	238,167	240,986
Y chwanegu symiau nad adroddwyd yn eu cylch wrth y rheolwyr *	84,071	3,380
Symud symiau yr adroddwyd yn eu cylch wrth y rheolwyr, nad ydynt wedi'u cynnwys yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr	(37,216)	(29,469)
Cost Net Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	285,022	214,897

Cysoni â Dadansoddiad Goddrychol

Mae'r cysoni hwn yn dangos sut y mae'r ffigurau yn y dadansoddiad o incwm a gwariant cyfarwyddiaethau'n perthyn i ddadansoddiad goddrychol o'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau, a gaiff ei gynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Tudalen 27

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

2. ADRODD YNGHYLCH CYLCHRANNAU (parhad)

Cysoni â Dadansoddiad Goddrychol (Endid Sengl) 2011/12	Dadansoddi Gwas'au £000	Heb adrodd wrth y rheolwyr £000	Heb gynnwys mewn I. a G. £000	Cost Net Gwas'au £000	Symiau Corff' thol £000	Cyfanswm £000
Ffioedd, taliadau ac incwm gwasanaethau eraill	(184,951)	0	0	(184,951)	0	(184,951)
Incwm llog a buddsoddi	0	0	0	0	(31,517)	(31,517)
Incwm o'r dreth gyngor	0	0	0	0	(69,962)	(69,962)
Dosbarthwyd o'r gronfa ardrethi annomestig	0	0	0	0	(35,203)	(35,203)
Cyfraniadau a grantiau'r llywodraeth Enillion neu golledion o werthu asedau sefydlog	(30,965)	0	0	(30,965)	(169,168)	(200,133)
Cyfanswm incwm	(215,916)	0	0	(215,916)	(305,892)	(521,808)
Treuliau gweithwyr	180,266	3,545	0	183,811	0	183,811
Treuliau gwasanaethau eraill	273,817	20,293	(14,795)	279,315	0	279,315
Ailgodi taliadau Gwasanaethau Cymorth	0	22,421	(22,421)	0	0	0
Dibrisiant, amorteiddio ac amhariad	0	37,812	0	37,812	0	37,812
Taliadau llog	0	0	0	0	45,933	45,933
Praeseptau ac ardollau	0	0	0	0	21,948	21,948
Cyfanswm treuliau gweithredu	454,083	84,071	(37,216)	500,938	67,881	568,819
Gwarged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau	238,167	84,071	(37,216)	285,022	(238,011)	47,011
Cysoni â Dadansoddiad Goddrychol (Endid Sengl) 2010/11	Dadansoddi Gwas'au £000	Heb adrodd wrth y rheolwyr £000	Heb gynnwys mewn I. a G. £000	Cost Net Gwas'au £000	Symiau Corff' thol £000	Cyfanswm £000
Ffioedd, taliadau ac incwm gwasanaethau eraill	(139,185)	0	0	(139,185)	0	(139,185)
Incwm llog a buddsoddi	0	0	0	0	(29,103)	(29,103)
Incwm o'r dreth gyngor	0	0	0	0	(67,384)	(67,384)
Dosbarthwyd o'r gronfa ardrethi annomestig	0	0	0	0	(42,236)	(42,236)
Cyfraniadau a grantiau'r llywodraeth Enillion neu golledion o werthu asedau sefydlog	(45,128)	0	0	(45,128)	(166,478)	(211,606)
Cyfanswm incwm	(184,313)	0	0	(184,313)	(305,524)	(489,837)
Treuliau gweithwyr	190,927	0	0	190,927	0	190,927
Treuliau gwasanaethau eraill	234,372	(52,303)	(8,178)	173,891	0	173,891
Ailgodi taliadau Gwasanaethau Cymorth	0	21,291	(21,291)	0	0	0
Dibrisiant, amorteiddio ac amhariad *	0	34,392	0	34,392	0	34,392
Taliadau llog	0	0	0	0	48,193	48,193
Praeseptau ac ardollau	0	0	0	0	21,424	21,424
Cyfanswm treuliau gweithredu	425,299	3,380	(29,469)	399,210	69,617	468,827
Gwarged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau	240,986	3,380	(29,469)	214,897	(235,907)	(21,010)

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

3. INCWM A GWARIANT ARIANNU A BUDDSODDI

Mae cyfanswm cyfanredol yr incwm a'r gwariant ariannu a buddsoddi net o £14,416,000 (£19,090,000 yn 2010/11), yn cynnwys y colledion buddsoddi a'r gwariant buddsoddi a nodir yn nodyn 4 isod.

	2012	2011
	£000	£000
Llog taladwy a thaliadau tebyg	10,231	9,970
Colledion buddsoddi a gwariant buddsoddi (gweler y dadansoddiad yn nodyn 4 isod)	4,824	5,326
Cost llog pensiynau a'r elw disgwylidig ar asedau pensiynau	7,706	9,991
Llog ac incwm buddsoddi	(8,345)	(6,197)
	<u>14,416</u>	<u>19,090</u>

4. COLLEDION BUDDSODDI

Mae amhariad o £387,000 net (£99,000 yn 2010/11) a gwariant buddsoddi o £4,437,000 (£5,227,000 yn 2010/11) wedi'u cydnabod.

	2012			2011		
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Amhariad ar eiddo buddsoddi		748			234	
Addasiadau oherwydd amhariad - Landsbanki	(202)			28		
Namyn llog derbyniadwy - Landsbanki	(159)			(163)		
		<u>(361)</u>			<u>(135)</u>	
			387			99
Gwariant (eiddo) buddsoddi		<u>4,437</u>			<u>5,227</u>	
		<u>4,824</u>			<u>5,326</u>	

Mae colledion oherwydd amhariadau'n ymwneud ag eiddo buddsoddi yn cyfrif am £748,000 o'r cyfanswm net, a gwneir iawn am hynny gan addasiad net o £361,000 yn ymwneud â buddsoddiadau ym manc Landsbanki yng Ngwlad yr Iâ, a aeth i'r wal ym mis Hydref 2008.

Mae £3,700,000 o arian y Cyngor wedi'i adneuo gyda Landsbanki, ac mae'r dyddiadau aeddfedu a'r cyfraddau llog sy'n berthnasol iddo'n amrywio :-

Dyddiad buddsoddi	Dyddiad aeddfedu	Swm a fuddsoddwyd £000	Cyfradd llog %
22/07/08	17/10/08	1,200	5.82
01/09/08	14/11/08	1,500	5.70
08/09/08	18/11/09	1,000	5.67

Ar hyn o bryd, mae'r holl arian yn rhwym wrth y broses weinyddu. Ddiwedd 2011, cadarnhawyd bod Llys Goruchaf Gwlad yr Iâ wedi ategu statws â blaenoriaeth gan sicrhau bod awdurdodau lleol a fuddsoddodd yn y Banc (gan gynnwys Cyngor Sir y Fflint), yn cael eu cydnabod yn gredydwy'r dylid eu ffafrio.

4. COLLEDION BUDDSODDI (parhad)

Penderfynodd Bwrdd Dirwyn i Ben y Banc ddsbarthu arian i gredydwy'r â blaenoriaeth ym mis Chwefror 2012; derbyniodd y Cyngor £1,088,000 o'r £3,700,000 roedd wedi'i fuddsoddi. Ym mis Mawrth 2012, cyhoeddodd y Bwrdd Dirwyn i Ben y byddai 100% o'r adneuron yng ngweinyddiaeth Landsbanki yn debygol o gael eu hadennill, yn amodol ar newidiadau posibl yn y gyfradd gyfnewid yn y dyfodol. Ni fydd yr effaith ariannol ar y Cyngor yn hysbys nes bydd y broses ddsbarthu wedi'i chwblhau.

Nid yw'r wybodaeth sydd ar gael o ran symiau ac amseriad y taliadau a wneir gan y gweinyddwyr yn derfynol, ac mae'n debygol y caiff y cyfrifon eu haddasu ymhellach eto yn ystod y blynyddoedd nesaf. Fodd bynnag, mae'r addasiad gros ar gyfer amhariad yn 2011/12 (£202,000), a gaiff ei gydnabod yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, wedi'i gyfrifo drwy ddisgowntio'r llifoedd arian tybiedig ar sail cyfradd llog yr adneuron gwreiddiol er mwyn cydnabod y llog y rhagwelir y bydd yr Awdurdod yn ei golli nes caiff yr arian ei adennill yn llawn.

Bydd y tybiaethau'n cael eu haddasu mewn cyfrifon yn y dyfodol wrth i ragor o wybodaeth ddod i law.

Derbyniwyd £458,000 ychwanegol ym mis Mai 2012.

Nid oes dim gwybodaeth wedi'i darparu gan y pwyllgor datrys am amseriad unrhyw daliad i adnewyr. Gan fod disgwyl y bydd angen gwireddu holl asedau Landsbanki er mwyn ad-dalu credydwy'r â blaenoriaeth, mae'n annhebygol y bydd y setliad ar ffurf un swm. Felly, rhagdybir y gwneir yr ad-daliad fel a ganlyn –

Dyddiad	%
Rhagfyr 2012	7.0
Rhagfyr 2013	7.0
Rhagfyr 2014	7.0
Rhagfyr 2015	7.0
Rhagfyr 2016	7.0
Rhagfyr 2017	7.0
Rhagfyr 2018	7.0
Rhagfyr 2019	8.8
	57.8

5. PENSIYNAU**Athrawon:**

Yn 2011/12, talodd y Cyngor £7,271,000 i'r Adran Addysg yng nghyswllt costau pensiynau athrawon (£7,331,000 yn 2010/11), sef 14.19% (ar gyfartaledd) o gyflog pensiynadwy athrawon (14.10% yn 2010/11).

Yn ogystal, mae'r Cyngor yn gyfrifol am yr holl daliadau pensiwn sy'n ymwneud â blynyddoedd ychwanegol a ddyfarnwyd ganddo, ynghyd â'r codiadau cysylltiedig. Yn 2011/12 roedd y rhain yn cyfateb i £487,000 (£472,000 yn 2010/11) sef 0.95% o gyflog pensiynadwy (0.92% yn 2010/11).

Mae'r Cynllun Pensiwn Athrawon yn gynllun buddion diffiniedig, ond caiff ei drin fel cynllun cyfraniadau diffiniedig at ddibenion cyfrifyddu gan nad yw'r Awdurdod yn gallu adnabod ei gyfran ef o asedau a rhwymedigaethau.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

5. PENSIYNAU (parhad)

Gweithwyr eraill:

Cafodd y Cyngor £803,000 o'r gronfa at ddibenion gweinyddu buddion a gwasanaethau cymorth canolog eraill (£847,000 yn 2010/11).

Caiff effaith swm costau pensiynau ar y fantolen a'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr ei hadlewyrchu yn y nodiadau a ganlyn.

Caiff rhagor o wybodaeth am gyfrifon Cronfa Bensiynau Clwyd ei darparu ar dudalennau 76 i 104, ac yn Adroddiad Blynyddol Cronfa Bensiynau Clwyd sydd ar gael o ofyn amdano.

Trafodion sy'n ymwneud â buddion ymddeol -

Caiff cost buddion ymddeol ei chydabod yng nghost net gwasanaethau wrth i weithwyr eu hennill, yn hytrach na phan gaiff y buddion eu talu maes o law fel pensiynau. Fodd bynnag, mae'r swm y mae'n ofynnol ei ddangos yn erbyn y Dreth Gyngor yn seiliedig ar yr arian sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn, felly caiff gwir gost buddion ymddeol ei gwyrddroi yn y datganiad o symudiadau mewn cronfeydd wrth gefn. Dyma'r trafodion a wnaed yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr a'r datganiad o symudiadau mewn cronfeydd wrth gefn yn ystod y flwyddyn :-

	2012		2011	
	£000	£000	£000	£000
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr				
Cost net gwasanaethau -				
Cost gyfredol gwasanaethau	12,845		14,168	
Cost/(elw) gwasanaethau yn y gorffennol	175		(34,117)	
Cwtogiadau/setliadau	473		1,090	
Gwariant gweithredu net -		13,493		(18,859)
Cost llog	30,878		32,897	
Elw disgwylidig ar asedau'r cynllun	(23,172)		(22,906)	
		7,706		9,991
Taliad net i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr		21,199		(8,868)
Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn				
Gwyrddroi taliadau net a wnaed ar gyfer buddion ymddeol yn unol ag IAS		(21,199)		8,868
19				
Y swm gwirioneddol a godwyd yn erbyn balans Cronfa'r Cyngor ar gyfer pensiynau yn ystod y flwyddyn				
Cyfraniad y cyflogwyr sy'n daladwy i'r cynllun		20,849		21,030
Debyd(credyd) net yn y symudiadau yn y datganiad cronfeydd wrth gefn		(350)		29,898

Yn ogystal â'r enillion a'r colledion cydnabyddedig a gaiff eu cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ceir enillion actiwaraidd o £37,181,000 (elw o £15,729,000 yn 2010/11). Swm cronnus y colledion actiwaraidd yw £185,592,000 (net).

Tudalen 31**NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD**

parhad

5. PENSIYNAU (parhad)**Asedau a rhwymedigaethau mewn perthynas â buddion ymddeol -**

Cysoni gwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun -

	2012	2011
	£000	£000
1 Ebrill	564,531	589,060
Cost gwasanaeth cyfredol	12,845	14,168
Cost llog	30,878	32,897
Cyfraniadau gan aelodau'r cynllun	4,866	4,954
Enillion a cholledion actiwaraid	20,425	(22,010)
Buddion a dalwyd	(23,186)	(21,511)
Costau gwasanaeth y gorffennol	175	40
Enillion gwasanaeth y gorffennol *	0	(34,157)
Cwtogiadau/Setliadau	473	1,090
31 Mawrth	<u>611,007</u>	<u>564,531</u>

Cysoni gwerth teg asedau'r cynllun -

	2012	2011
	£000	£000
1 Ebrill	361,228	340,130
Cyfradd enillion disgwylidig	23,172	22,906
Enillion a cholledion actiwaraid	(16,756)	(6,281)
Cyfraniadau cyflogwr	19,258	21,030
Cyfraniadau gan aelodau'r cynllun	4,866	4,954
Buddion a dalwyd	(21,595)	(21,511)
31 Mawrth	<u>370,173</u>	<u>361,228</u>

Cytunwyd ar y rhagdybiaethau actiwaraid a ddefnyddiwyd â'r actiwari (Mercer Human Resource Consulting Limited) yn unol â'r canllawiau a ddarparwyd gan CIPFA.

Caiff yr elw disgwylidig ar asedau'r cynllun ei bennu drwy ystyried yr elw disgwylidig sydd ar gael ar asedau sylfaenol y polisi buddsoddi cyfredol. Yr elw buddsoddi tybiedig ar fondiau'r llywodraeth yw'r elw ar stociau ymyl aur 20 mlynedd â llog sefydlog ar y dyddiad perthnasol. Yr elw ar soddgyfrannau yw'r elw ar stociau ymyl aur 20 mlynedd â llog sefydlog ynghyd â lwfans ar gyfer y 'premiwm risg' sy'n gysylltiedig â buddsoddi mewn soddgyfrannau.

Yr elw gwirioneddol ar asedau'r cynllun yn ystod y flwyddyn oedd £6,416,000 (£24,206,000 yn 2010/11).

Hanes y cynllun -

	2012	2011	2010	2009	2008	2007
				Ailddatgan	Ailddatgan	
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Gwerth presennol rhwymedigaethau	(611,007)	(564,531)	(589,060)	(429,545)	(501,354)	(465,645)
Gwerth teg asedau	370,173	361,228	340,130	248,841	314,562	317,008
Gwarged/diffyg yn y cynllun	<u>(240,834)</u>	<u>(203,303)</u>	<u>(248,930)</u>	<u>(180,704)</u>	<u>(186,792)</u>	<u>(148,637)</u>

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

5. PENSIYNAU (parhad)

Mae'r rhwymedigaethau'n dangos yr ymrwymadau sylfaenol sydd gan yr Awdurdod yn y tymor hir i dalu buddion ymddeol. Mae'r rhwymedigaeth net, sef £240,834,000 wedi'i gynnwys fel rhan o'r cyfanswm wrth gefn ar y Fantolen, na ellir eu defnyddio (o fewn y balans cyffredinol o £417,358,000) ar dudalen 10.

Mae trefniadau statudol ar gyfer cyllido'r diffyg yn golygu bod sefyllfa ariannol yr Awdurdod yn parhau'n iach; gwneir iawn am y diffyg o ran y cynllun llywodraeth leol drwy gynyddu cyfraniadau dros oes waith y gweithwyr, yn unol ag asesiad actiwari'r cynllun.

Cyfanswm y cyfraniadau y disgwylir y byddant yn cael eu gwneud i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol gan y Cyngor yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2013 yw £19,200,000.

Sail ar gyfer amcangyfrif asedau a rhwymedigaethau -

Mae'r rhwymedigaethau wedi eu hasesu ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanol, sef amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy yn ystod y blynyddoedd sydd i ddod yn ddibynnol ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaethau, lefelau cyflogau ac ati. Mae'r rhwymedigaethau wedi eu hasesu gan Mercer Human Resource Consulting Limited, sef cwmni annibynnol o actiwarïaid; caiff amcangyfrifon ar gyfer y Cyngor Sir eu seilio ar brisiad llawn diweddaraf y cynllun ar 1 Ebrill 2010.

Dyma'r prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd gan yr actiwari -

	2012	2011
Elw disgwylidig hirdymor ar asedau yn y cynllun		
Buddsoddiadau ecwiti	7.0%	7.5%
Bondiau	4.1%	5.1%
Arall	7.0%	7.5%
Rhagdybiaethau ynghylch marwoldeb		
Hirhoedledd yn 65 - pensiynwyr cyfredol		
Dynion	21.8 yrs	21.8 yrs.
Merched	24.4 yrs	24.3 yrs.
Hirhoedledd yn 65 - pensiynwyr y dyfodol		
Dynion	23.2 yrs	23.2 yrs.
Merched	26 yrs	25.9 yrs.
Cyfradd chwyddiant (Mynegai Prisiau Defn	2.5%	2.9%
Cyfradd y cynnydd mewn cyflogau	4.0%	4.4%
Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau	2.5%	2.9%
Cyfradd disgowntio rhwymedigaethau'r cynl	4.9%	5.5%
Cyfradd sy'n dewis trosi pensiwn blynyddol yn gyfandaliad ymddeol	50%	50%

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

5. PENSIYNAU (parhad)

Mae asedau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cynnwys y categorïau a ganlyn, yn ôl cyfran yr holl asedau a gedwir:-

	2012	2011
	%	%
Buddsoddiadau ecwiti	41	58
Bondiau eraill	16	12
Eiddo	10	7
Arian parod/hylifedd	3	2
Asedau eraill	30	21
	<u>100</u>	<u>100</u>

Hanes enillion a cholledion ar sail profiad -

Gellir rhannu'r enillion actiwaraidd a nodwyd fel symudiadau yn y Gronfa wrth Gefn ar gyfer Pensiynau yn 2011/12 i'r categorïau a ganlyn, wedi'u mesur fel canran o'r asedau neu'r rhwymedigaethau ar 31 Mawrth 2012 :-

	2012	2011	2010	2009	2008	2007
					Ailddatgan	Ailddatgan
			%	%	%	%
Y gwahaniaethau rhwng yr elw disgwylidig a'r elw gwirioneddol ar asedau	(4.53)	(1.74)	19.67	(38.72)	(9.70)	0.64
Enillion a cholledion ar rwymedigaethau, ar sail profiad	0.00	3.31	0.00	0.00	1.68	0.00

6. Y DRETH GYNGOR

Mae pob annedd domestig wedi'i gynnwys yn rhestr brisio'r Dreth Gyngor a gyhoeddir ac a gedwir gan Asiantaeth y Swyddfa Brisio. Gosodir pob annedd yn un o naw prif fand (A i I) yn dibynnu ar brisiad yr eiddo ar y farchnad agored ar 1 Ebrill 2003. Mae degfed band (A*) ar gael i'r trethdalwyr hynny'n unig sy'n byw mewn eiddo band A ac sydd â hawl i gael gostyngiad os addaswyd eiddo ar gyfer eu hanabledd.

Seilir y Dreth Gyngor ar y band prisio y gosodwyd yr eiddo ynddo. Caiff taliadau eu cyfrifo drwy rannu cyfanswm gofynion y Cyngor ac Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru o ran incwm blynyddol â sylfaen y Dreth Gyngor. Sylfaen y dreth yw cyfanswm yr holl eiddo ym mhob band, wedi'i addasu'n ôl cyfrannedd i drosi'r nifer yn nifer sy'n gyfwerth â band D, ac a gaiff ei addasu hefyd ar gyfer disgowntiau. Sylfaen y dreth ar gyfer 2011/12 oedd 60,692 (60,528 yn 2010/11), fel y cyfrifir ar dudalen 34:

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD
parhad

6. Y DRETH GYNGOR (parhad)

	Band A*	Band A	Band B	Band C	Band D	Band E	Band F	Band G	Band H	Band I	Cyfanswm	
Anheddau Trethadwy												
Anheddau trethadwy	-	3,785	8,776	19,327	11,812	9,750	6,582	2,970	569	224	63,795	
Anheddau â gostyngiadau anabledd	-	24	58	145	117	117	82	39	11	21	614	
Anheddau trethadwy - ni fer wedi'i addasu	24	3,819	8,863	19,299	11,812	9,715	6,539	2,942	579	203	63,795	
Anheddau Trethadwy - Nifer wedi'i Addasu												
Anheddau heb ddisgownt	11	1,239	4,758	12,522	8,355	7,407	5,404	2,519	500	180	42,895	
Anheddau ag un disgownt	13	2,580	4,099	6,766	3,449	2,301	1,128	416	62	19	20,833	
Anheddau â dau ddisgownt	0	0	6	11	8	7	7	7	17	4	67	
Anheddau trethadwy â disgownt	24	3,819	8,863	19,299	11,812	9,715	6,539	2,942	579	203	63,795	
Anheddau Trethadwy â Disgownt												
Cyfanswm yr anheddau â disgownt	21	3,174	7,835	17,602	10,946	9,136	6,254	2,835	555	196	-	
Cymhareb i fand "D"	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	-	
Cyfateb i fand "D"	12	2,116	6,094	15,646	10,946	11,167	9,033	4,724	1,110	458	61,305	
											Addasiad cyfradd casglu (ar sail 1%)	(613)
											Addasiad eiddo sydd wedi'i eithrio	0
											Sylfaen y Dreth Gyngor 2011/12	60,692

Y tâl sylfaenol ar gyfer eiddo band D yn Sir y Fflint yn 2011/12 oedd £905.23 (£878.86 yn 2010/11).
Roedd biliau'r Dreth Gyngor yn seiliedig ar y lluosyddion a ganlyn ar gyfer bandiau A* i I :-

Band	A*	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Lluosydd	5/9	6/9	7/9	8/9	9/9	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9

Roedd praesept Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru, sef £12,705,263 (£12,186,102 yn 2010/11), yn braesept sylweddol ymhlith y praeseptau a godwyd ar Gyngor Sir y Fflint. Yn ogystal, cododd y 34 cyngor cymuned/tref braeseptau a oedd yn werth cyfanswm o £2,191,442 (£2,119,240 yn 2010/11).

Dadansoddi derbyniadau net o'r Dreth Gyngor:

	2012	2011
	£000	£000
Y dreth gyngor a gasglwyd	70,225	67,676
Y chwanegu - Gostyngiad yn y ddarpariaeth ar gyfer d	27	124
Namyn - Symiau a ddilewyd i'r ddarpariaeth	(290)	(416)
	<u>69,962</u>	<u>67,384</u>
Namyn - Taladwy i Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru	(12,705)	(12,186)
	<u>57,257</u>	<u>55,198</u>

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

7. ARDRETHI ANNOMESTIG

Caiff ardrethi annomestig eu trefnu ar lefel genedlaethol. Bydd y llywodraeth yn pennu puntal y dreth, sef 42.8c yn 2011/12 ar gyfer pob eiddo (40.9c yn 2010/11). Mae'r Cyngor yn gyfrifol am gasglu'r ardrethi yn ei ardal, ac fe'u telir i'r gronfa Ardrethi Annomestig a weinyddir gan Lywodraeth Cymru.

Mae Llywodraeth Cymru yn dosbarthu derbyniadau'r gronfa Ardrethi Annomestig i awdurdodau lleol ar sail swm penodol y pen. Yn 2011/12 talwyd incwm o £57,981,019 i'r gronfa Ardrethi Annomestig ar ôl gostyngiadau a darpariaethau (£50,591,181 yn 2010/11), ar sail cyfanswm gwerth ardrethol o £153,115,317 (£148,694,794 yn 2010/11).

Dadansoddi derbyniadau net o ardrethi annomestig:

	2012	2011
	£000	£000
Ardrethi annomestig a gasglwyd	58,378	51,085
Namyn - Talwyd i'r Gronfa Ardrethi Annomestig	(57,981)	(50,591)
Namyn - Cost casglu	(438)	(509)
Ychwanegu - Gostyngiad yn y ddarpariaeth ar gyfer drwgddyledion	41	15
	<u>0</u>	<u>0</u>
Derbyniwyd o'r Gronfa	35,203	42,236
	<u>35,203</u>	<u>42,236</u>

8. GRANTIAU – REFENIW (CYFFREDINOL) A CHYFALAF

Yn ystod 2011/12 cafwyd cyllid grant refeniw gan Lywodraeth Cymru a oedd yn werth £151,229,000 (£146,458,000 yn 2010/11) a oedd yn cynnwys grant cynnal refeniw a grant cytundeb gwella.

Caiff cyfraniadau a grantiau cyfalaf a enillwyd, a oedd yn werth cyfanswm o £17,939,000 (£20,020,000 yn 2010/11) eu hadlewyrchu hefyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, gan gynhyrchu cyfanswm incwm grant o £169,168,000 (£166,478,000 yn 2010/11).

	2012		2011	
	£000	£000	£000	£000
Grantiau Refeniw - Cyffredinol				
Grant cynnal refeniw	149,753		144,976	
Grant cytundeb gwella	1,476		1,482	
Grant amddifadedd	<u> </u>	151,229	<u> </u>	146,458
Cyfraniadau a Grantiau Cyfalaf	12,739		14,820	
Grantiau cyfalaf	5,200		5,200	
Lwfans atgyweiriadau mawr	<u> </u>	17,939	<u> </u>	20,020
		<u>169,168</u>		<u>166,478</u>

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

9. DARPARIAETH AR GYFER AD-DALU BENTHYCIADAU ALLANOL

Mae adran 22 o Reoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) (Diwygio) 2008 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod neilltuo darpariaeth refeniw sylfaenol ar gyfer ariannu gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn honno neu unrhyw flwyddyn ariannol cyn hynny. Dyma'r symiau a neilltuwyd yn 2011/12:-

	2012	2011
	£000	£000
Cyfanswm y ddarpariaeth isafswm refeniw	6,403	6,338
Ailgodwyd ar y cyfrif refeniw tai	(552)	(592)
	<u>5,851</u>	<u>5,746</u>

10. ADDASIADAU RHWNG Y SAIL GYFRIFYDDU A'R SAIL GYLLIDO DAN REOLIADAU

Mae'r nodyn hwn yn rhoi manylion yr addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr a gydnabuwyd gan yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol i'r adnoddau y mae darpariaethau statudol yn nodi eu bod ar gael i'r Awdurdod i ateb y galw am adnoddau cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

Yr addasiad o ran credyd ar gyfer y flwyddyn yw £63,902,000 (£12,216,000 o ddyled yn 2010/11).

Tudalen 37

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD
parhad

10. ADDASIADAU RHWNG Y SAIL GYFRIFYDDU A'R SAIL GYLLIDO DAN REOLIADAU
(parhad)

	Cronfa wrth gefn- derbyniadau cyfalaf £000	Grantiau cyfalaf na ddefnyddiwyd £000	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Cronfeydd wrth gefn Cronfa'r Cyngor wedi eu £000	Balans y Cyfrif Refeniw Tai £000	Cronfeydd wrth Gefn y gellir eu defnyddio £000	Cronfeydd wrth Gefn na ellir eu defnyddio £000
2011/12							
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Addasu Cyfalaf:							
<i>Gwyrdroi eitemau a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr:</i>							
Taliadau dibrisiant ac amhariadau yng nghyswllt asedau nad ydynt yn Colledion ailbriso ar eiddo, peiriannau a chyfarpar	0	0	19,891	0	23,792	43,683	(43,683)
Symudiadau yng ngwerth eiddo buddsoddi ar y farchnad	0	0	(1,261)	0	0	(1,261)	1,261
Amorteidio asedau anniriaethol	0	0	(15)	0	15	0	0
Cyfraniadau a grantiau cyfalaf a ddefnyddiwyd	0	(23,898)	0	0	0	(23,898)	23,898
Symudiadau yn y Cyfrif Asedau a Roddwyd	0	0	0	0	0	0	0
Gwariant refeniw a gyllidir o gyfalaf dan statud	0	0	7,741	0	50	7,791	(7,791)
Symiau asedau nad ydynt yn rhai cyfredol a ddilewyd wrth waredu neu werthu, yn rhan o'r enillion/colledion o werthu, i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr	0	0	(42)	0	0	(42)	42
<i>Cynnwys eitemau na ddebydwyd neu na gredydwyd i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr:</i>							
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddi cyfalaf	0	0	(6,281)	0	(552)	(6,833)	6,833
Gwariant cyfalaf a ddangosir yn erbyn balansau Cronfa'r Cyngor a'r Cyfrif Refeniw Tai	0	0	(1,288)	(457)	(2,714)	(4,459)	4,459
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf na Ddefnyddiwyd:							
Cyfraniadau a grantiau cyfalaf na ddefnyddiwyd a gredydwyd i'r Defnyddio grantiau yng nghyswllt dulliau ariannu cyfalaf a drosglwyddwyd i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf	0	17,939	(17,939)	0	0	0	0
Addasiadau'n ymwneud â'r Gronfa wrth Gefn ar gyfer Derbyniadau							
Defnyddio'r Gronfa wrth Gefn ar gyfer Derbyniadau Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	(153)	0	0	0	0	(153)	153
Addasiadau'n ymwneud â'r Gronfa Addasu Offerynnau Ariannol:							
Y swm y mae costau cyllid a ddangosir yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr yn wahanol i'r costau cyllid sydd i'w dangos yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	0	0	0	0	(132)	(132)	132
Addasiadau'n ymwneud â'r Gronfa wrth Gefn ar gyfer Pensiynau:							
Y swm y mae costau pensiynau a gyfrifwyd yn unol â'r Cod (h.y. yn unol ag IAS 19) yn wahanol i'r cyfraniadau dyledus dan reoliadau'r cynllun pensiwn	0	0	350	0	0	350	(350)
Gwyrdroi eitemau'n ymwneud â buddion ymddeol a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr	0	0	0	0	1,105	1,105	(1,105)
Cyfraniadau pensiwn cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr a oedd yn daladwy yn ystod y flwyddyn	0	0	0	0	(977)	(977)	977
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Addasu Cyflog Cyfartal:							
Y swm y mae'r symiau a ddangosir ar gyfer hawliadau cyflog cyfartal yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr yn wahanol i gost setliadau sydd i'w dangos yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	0	0	3,545	0	0	3,545	(3,545)
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig							
Y swm y mae taliadau swyddogion a ddangosir yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr ar sail croniadau yn wahanol i'r taliadau sydd i'w dangos yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	0	0	102	0	38	140	(140)
Addasiad arall							
I rosglwyddiad net i mewn neu allan o gronteydd wrth gefn wedi eu clustnodi fel sy'n ofynnol gan ddeddfwriaeth	0	0	15,146	0	0	15,146	(15,146)
Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido dan reoliadau	(153)	(5,959)	49,846	(457)	20,625	63,902	(63,902)

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

10. ADDASIADAU RHWNG Y SAIL GYFRIFYDDU A'R SAIL GYLLIDO DAN REOLIADAU (parhad)

	Cronfa wrth gefn- derbyniadau cyfalaf £000	Grantiau cyfalaf na ddefnyddiwyd £000	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Cronfeydd wrth gefn Cronfa'r Cyngor wedi eu £000	Balans y Cyfrif Refeniw Tai £000	Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn y gellir eu defnyddio £000	Cronfeydd wrth Gefn na ellir eu defnyddio £000
2010/11							
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Addasu Cyfalaf:							
<i>Gwyrdroi eitemau a ddebyddwyd neu a gredydwyd i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr:</i>							
Taliadau dibrisiant ac amhariadau yng nghyswllt asedau nad ydynt yn	0	0	27,168	0	6,873	34,041	(34,041)
Colledion ailbriso ar eiddo, peiriannau a chyfarpar	0	0	65	0	0	65	(65)
Symudiadau yng ngwerth eiddo buddsoddi ar y farchnad	0	0	234	0	0	234	(234)
Amorteiddio asedau anniriaethol	0	0	0	0	3	3	(3)
Cyfraniadau a grantiau cyfalaf a ddefnyddiwyd	0	(17,782)	0	0	0	(17,782)	17,782
Symudiadau yn y Cyfrif Asedau a Roddwyd	0	0	0	0	0	0	0
Gwariant refeniw a gyllidir o gyfalaf dan statud	0	0	7,597	0	0	7,597	(7,597)
Symiau asedau nad ydynt yn rhai cyfredol a ddilewyd wrth waredu neu werthu, yn rhan o'r enillion/colledion o werthu, i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr	0	0	(323)	0	465	142	(142)
<i>Cynnwys eitemau na ddebyddwyd neu na gredydwyd i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr:</i>							
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddi cyfalaf	0	0	(5,864)	0	(550)	(6,414)	6,414
Gwariant cyfalaf a ddangosir yn erbyn balansau Cronfa'r Cyngor a'r Cyfrif Refeniw Tai	0	0	(1,229)	(441)	(2,000)	(3,670)	3,670
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf na Ddefnyddiwyd:							
Cyfraniadau a grantiau cyfalaf na ddefnyddiwyd a gredydwyd i'r Defnyddio grantiau yng nghyswllt dulliau ariannu cyfalaf a drosglwyddwyd i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf	0	0	0	0	0	0	0
Addasiadau'n ymwneud â'r Gronfa wrth Gefn ar gyfer Derbyniadau							
Defnyddio'r Gronfa wrth Gefn ar gyfer Derbyniadau Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	1,409	0	0	0	0	1,409	(1,409)
Addasiadau'n ymwneud â'r Gronfa Addasu Offerynnau Ariannol:							
Y swm y mae costau cyllid a ddangosir yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr yn wahanol i'r costau cyllid sydd i'w dangos yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	0	0	53	0	(188)	(135)	135
Addasiadau'n ymwneud â'r Gronfa wrth Gefn ar gyfer Pensiynau:							
Y swm y mae costau pensiynau a gyfrifwyd yn unol â'r Cod (h.y. yn unol ag IAS 19) yn wahanol i'r cyfraniadau dyledus dan reoliadau'r cynllun pensiwn	0	0	(29,898)	0	0	(29,898)	29,898
Gwyrdroi eitemau'n ymwneud â buddion ymddeol a ddebyddwyd neu a gredydwyd i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr	0	0	0	0	1,236	1,236	(1,236)
Cyfraniadau pensiwn cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr a oedd yn daladwy yn ystod y flwyddyn	0	0	0	0	(947)	(947)	947
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Addasu Cyflog Cyfartal:							
Y swm y mae'r symiau a ddangosir ar gyfer hawliadau cyflog cyfartal yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr yn wahanol i gost setliadau sydd i'w dangos yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	0	0	5,196	0	0	5,196	(5,196)
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig							
Y swm y mae taliadau swyddogion a ddangosir yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr ar sail croniadau yn wahanol i'r taliadau sydd i'w dangos yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	0	0	814	0	(27)	787	(787)
Addasiad arall							
I rosglwyddiad net i mewn neu allan o gronfeydd wrth getn wedi eu clustnodi fel sy'n ofynnol gan ddeddfwriaeth	0	0	(3,935)	0	(145)	(4,080)	4,080
Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido dan reoliadau *	1,409	2,238	(20,142)	(441)	4,720	(12,216)	12,216

11. PARTÏON CYSYLLTIEDIG

Mae'n ofynnol i'r Cyngor ddatgelu trafodion arwyddocaol gyda phartïon cysylltiedig, h.y. cyrff neu unigolion a allai reoli'r Cyngor neu ddylanwadu arno, neu a allai gael eu rheoli neu'u dylanwadu gan y Cyngor.

- Mae Llywodraeth Cymru yn dylanwadu'n sylweddol ar y Cyngor drwy ddeddfwriaeth a grantiau – mae'n gyfrifol am ddarparu fframwaith statudol ar gyfer gwaith yr Awdurdod, mae'n darparu'r rhan fwyaf o'r cyllid ar ffurf grantiau ac mae'n rhagnodi telerau nifer o'r trafodion rhwng yr Awdurdod a phartïon eraill fel biliau'r dreth gyngor a budd-daliadau tai. Trafodion perthnasol yw'r rheini a nodir yn nodiadau 7 ac 8, a cheir rhagor o gymorth grant (refeniw) i wahanol wasanaethau gwerth £38,267,000 (£35,747,000 yn 2010/11).
- Drafodion perthnasol gydag aelodau o'r Cyngor ystod 2011/12 i gyfanswm o £528,000 (£357,000 yn 2010/11) oedd swm y trafodion perthnasol gydag aelodau'r Cyngor yn 2011/12, ffigwr yn seiliedig ar ffurflenni a dderbyniwyd gan 60 o aelodau - 10 aelod wedi methu ymateb. Mae un aelod o'r Cyngor ei benodi yn mis Mawrth 2011 fel comisiynydd i redeg Cyngor Sir Ynys Môn. Trafodion gyda Chyngor Sir Ynys Môn ar gyfer arferol busnes y Cyngor gyfanswm o £368,000 yn 2011/12. Mae buddiannau personol yr holl aelodau wedi'u cofrestru yn y Gofrestr Gyhoeddus o Fuddiannau Aelodau, yn unol â'r gyfraith a Chod Ymarfer y Cyngor. Mae'r Gofrestr ar gael i'r cyhoedd ei gweld drwy gysylltu â Phennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd yng Nghyngor Sir y Fflint, Neuadd y Sir, yr Wyddgrug.
- Cyfanswm y praeseptau a'r ardollau i Awdurdod Heddlu Gogledd Cymru ac Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru oedd £19,757,000 (£19,305,000 yn 2010/11); cyfanswm y praeseptau i'r 34 cyngor cymuned/tref oedd £2,191,000 (£2,119,000 yn 2010/11). Mae manylion y trafodion gyda'r Gronfa Bensiynau i'w cael yn nodyn 5 ar dudalennau 29 i 33, ac yng nghyfrifon y Gronfa Bensiwn ar dudalennau 76 i 104.

12. FFÏOEDD ARCHWILIO

£495,000 oedd cyfanswm y ffioedd archwilio ac arolygu a oedd yn ddyledus yn ystod y flwyddyn (£491,000 yn 2010/11). Darparwyd gwasanaethau archwilio allanol gan Swyddfa Archwilio Cymru.

	2012	2011
	£000	£000
Ffioedd ar gyfer y cyfrifon	216	221
Ffioedd ar gyfer y Mesur Llywodraeth Leol	127	156
Ffioedd ar gyfer grantiau	152	114
	<u>495</u>	<u>491</u>

13. GWASANAETHAU ASIANTAETH

Mae Cyngor Sir y Fflint yn un o chwe phartner yn Asiantaeth Priffyrdd Gogledd Cymru, ynghyd â Chynghorau Ynys Môn, Conwy, Sir Ddinbych, Gwynedd a Wrecsam. Mae cyfarwyddiaeth yr Amgylchedd yng Nghyngor Sir y Fflint yn ymgymryd â gwaith priffyrdd ar ran yr Asiantaeth Priffyrdd i Lywodraeth Cymru.

Ad-dalwyd £2,063,000 (£2,258,000 yn 2010/11) am waith a wnaed o dan gytundeb yr Asiantaeth Priffyrdd. Mae incwm a gwariant yn ymwneud â Chytundeb yr Asiantaeth Priffyrdd wedi'i gynnwys yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr ar ôl didynnu cyfanswm cost y gwasanaethau.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

14. TALIADAU SWYDDOGION

Yn ôl Rheoliad 7A Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2010 mae'n ofynnol datgelu (fesul bandiau o £5,000) nifer y gweithwyr yr oedd eu tâl – sef yr holl symiau a dalwyd i'r gweithiwr neu y gallai eu derbyn, unrhyw lwfansau treuliau trethadwy, a gwerth ariannol unrhyw fuddion – dros £60,000 :-

Band cyflog	2012		2011	
	Heb fod mewn ysgolion	Ysgolion	Heb fod mewn ysgolion	Ysgolion
	No.	No.	No.	No.
£60,000 - £64,999	2	13	3	8
£65,000 - £69,999	7	5	13	5
£70,000 - £74,999	10	3	3	3
£75,000 - £79,999	2	1	0	4
£80,000 - £84,999	1	3	2	1
£85,000 - £89,999	0	0	1	1
£90,000 - £94,999	0	2	0	1
£95,000 - £99,999	2	0	2	0
£100,000 - £104,999	0	0	0	0
£105,000 - £109,999	0	0	0	0
£110,000 - £114,999	1	0	0	0
£115,000 - £119,999	0	0	0	0
£120,000 - £124,999	0	0	0	0
£125,000 - £129,999	0	0	0	0
£130,000 - £134,999	0	0	0	0
£135,000 - £139,999	1	0	1	0
£140,000 - £144,999	0	0	3	0
£145,000 - £149,999	0	0	0	0
£150,000 - £154,999	0	0	0	0
£155,000 - £159,999	1	0	0	0
£160,000 - £164,999	1	0	0	0
	<u>28</u>	<u>27</u>	<u>28</u>	<u>23</u>

Mae'r wybodaeth wedi'i chasglu ar sail gofynion y Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio, a chanllawiau cysylltiedig CIPFA; mae'r niferoedd yn cynnwys gweithwyr nad oeddent yn weithwyr parhaol (staff dros dro/ymgynghorwyr), hy 7 o'r cyfanswm 2011/12 nad ydynt yn ysgolion o 28. Mae pob ysgol nad ydynt yn niferoedd hyn yn cynnwys y swyddi uwch gyflogion a restrir isod ac ar dudalen 41. Nid yw gwerthoedd y bandiau'n cynnwys cyfraniadau'r cyflogwr i bensiynau, y rhoddwyd cyfrif amdanynt yn 2010/11 ar sail cyfradd o 14.1% i athrawon a 22.3% i weithwyr eraill, ac y rhoddwyd cyfrif amdanynt yn 2011/12 ar sail cyfradd o 14.1% i athrawon a 22.5% i weithwyr eraill.

Tâl uwch-swyddogion

Cyflwynodd Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2010 y gofyniad i ddatgelu manylion taliadau unigol uwch-swyddogion. At y diben hwn, yr uwch-swyddogion yw'r prif weithredwr, cyfarwyddwyr strategol, prif swyddogion statudol a phobl y mae'r prif weithredwr yn uniongyrchol gyfrifol amdanynt.

Tâl uwch-swyddogion - cyflogau dros £150,000 y flwyddyn:

Teitl y swydd	Nodyn	Cyflog	Lwfans	Cyfanswm taliadau	Cyfraniadau	gan gynnwys
		pensiynadwy	treuliau	ac eithrio	pensiwn y	cyfraniadau
2011/12		£	£	cyfraniadau pensiwn	cyflogwr	pensiwn
Prif Weithredwr - Colin Everett	1	156,302	80	156,382	35,168	191,550
		156,302	80	156,382	35,168	191,550

Tudalen 41

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD parhad

Tâl uwch-swyddogion (cyflogau rhwng £60,000 a £150,000 y flwyddyn):

Teitl y swydd	Nodyn	Cyflog pensiynadwy £	Lwfans treuliau £	Cyfanswm	Cyfraniadau	Cyfanswm
				taliadau ac eithrio cyfraniadau pensiwn £	pensiwn y cyflogwr £	taliadau gan gynnwys cyfraniadau pensiwn £
2011/12						
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymunedol	2	62,776	0	62,776	14,124	76,900
Cyfarwyddwr yr Amgylchedd		97,328	0	97,328	21,899	119,227
Cyfarwyddwr Dysgu Gydol Oes		97,328	0	97,328	21,899	119,227
Pennaeth Cyllid		81,960	0	81,960	18,411	100,371
Pennaeth TGCh a Gwasanaetha Cwsmeriaid	3	75,557	0	75,557	17,000	92,557
Pennaeth Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol		69,154	0	69,154	15,560	84,714
		484,103	0	484,103	108,893	592,996
2010/11 (gwybodaeth gymharol)						
Prif Weithredwr	1	140,264	160	140,424	31,279	171,703
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymunedol (neb yn y swydd)		0	0	0	0	0
Cyfarwyddwr yr Amgylchedd		97,328	0	97,328	21,704	119,032
Cyfarwyddwr Dysgu Gydol Oes		97,328	0	97,328	21,704	119,032
Pennaeth Cyllid		81,960	0	81,960	18,277	100,237
Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Democ	4	83,049	0	83,049	18,520	101,569
Pennaeth TGCh a Gwasanaetha Cwsmeriaid		69,154	0	69,154	15,421	84,575
Pennaeth Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol		66,593	0	66,593	14,850	81,443
		635,676	160	635,836	141,755	777,591

Nodyn 1 : Mae'r cyflog pensiynadwy'n cynnwys tâl yn ymwneud ag (a) rôl swyddog canlyniadau mewn etholiadau cenedlaethol (ad-delir y costau gan y llywodraeth berthnasol, a (b) rôl clerici i Awdurdod Tân ac Achub y Gogledd (ad-delir y costau gan y corff hwnnw)

Nodyn 2 : Dechreuodd fis Gorffennaf 2011. Nid yw'r trefniadau ar gyfer y swydd dros dro cyn y penodiad wedi'u cynnwys yn y dadansoddiad.

Nodyn 3 : Mae'r cyflog pensiynadwy'n cynnwys tâl yn ymwneud â chyfrifoldebau ychwanegol fel Dirprwy Brif Weithredwr (Dyfodol Sir y Fflint)

Nodyn 4 : Ymddeolodd deiliad y swydd ym mis Gorffennaf 2012. Nid yw'r trefniadau ar gyfer y swydd dros dro yn ystod 2011/12 wedi'u cynnwys yn nadansoddiad 2011/12.

Pecynnau gadael

Mae'r tabl isod yn dangos y pecynnau gadael a chyfanswm y gost fesul band a chyfanswm cost diswyddiadau gorfodol a diswyddiadau eraill:-

Cost Pecynnau Gadael (gan gynnwys taliadau arbennig)	Diswyddo gorfodol		Gadael am resymau eraill		Cyfanswm y pecynnau gadael a'r band		Cyfanswm y pecynnau gadael ym mhob band	
	2011/12	2010/11	2011/12	2010/11	2011/12	2010/11	2011/12	2010/11
	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer	£	£
£0 - £20,000	37	24	26	32	63	56	391,215	275,721
£20,001 - £40,000	5	8	11	9	16	17	465,060	515,548
£40,001 - £60,000	1	2	9	3	10	5	471,003	230,631
£60,001 - £110,000	0	0	2	1	2	1	162,125	90,934
	43	34	48	45	91	79	1,489,403	1,112,834

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

15. PRYDLESU

Rhenti deiliaid prydles

Prydlesi Cyllid -

Mae'r Cyngor wedi caffael nifer o gerbydau, peiriannau ac eitemau o gyfarpar dan brydlesi cyllid. Caiff yr asedau a gafaelwyd dan y prydlesi hyn eu dangos fel Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar yn y Fantolen, ar sail y symiau net a ganlyn:

	2012	2011
Dosbarthu Asedau	£000	£000
Tir	0	0
Adeiladau	0	451
Cerbydau, peiriannau a chyfarpar	5,987	948
	<u>5,987</u>	<u>1,399</u>

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i wneud y taliadau gofynnol dan y prydlesi hyn, ac mae hynny'n cynnwys bodloni'r rhwymedigaeth hirdymor am y budd yn yr eiddo, y peiriannau a'r cyfarpar a gafaelwyd gan y Cyngor, a thalu'r costau cyllid y bydd angen i'r Cyngor eu talu yn ystod y blynyddoedd sydd i ddod tra bydd y rhwymedigaeth yn ddyledus. Mae taliadau gofynnol prydlesi yn cynnwys y symiau canlynol, a bydd £414,000 yn dod yn ddyledus yn ystod y 12 mis nesaf (y swm cyfatebol ar gyfer y flwyddyn ariannol flaenorol oedd £363,000); mae'r swm o £5,573,000 nad yw'n gyfredol wedi'i gynnwys yng nghyfanswm y rhwymedigaethau gohiriedig, sef £6,663,000 (gweler nodyn 35 ar dudalen 56) :

	2012	Ad-dalwyd	Newydd	2011
	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau prydlesi cyllid (heb gynnwys gwerth cyfredol y taliadau prydles sylfaenol):				
Cyfredol	414	251	302	363
Heb fod yn gyfredol	<u>5,573</u>	<u>200</u>	<u>4,733</u>	<u>1,040</u>
	5,987	451	5,035	1,403
Costau cyllid sy'n daladwy yn y dyfodol	<u>4,020</u>	<u>200</u>	<u>3,700</u>	<u>520</u>
Isafswm taliadau prydles	<u>10,007</u>	<u>651</u>	<u>8,735</u>	<u>1,923</u>

Taliadau prydles sylfaenol - y swm isaf y gellir disgwyl i ddeiliad y brydles ei dalu dros oes y brydles

Rhwymedigaethau prydlesi cyllid - elfen cyfalaf yr taliadau prydles sylfaenol

Costau cyllid - yr elfen llog yn y taliadau prydles sylfaenol

Bydd taliadau gofynnol prydlesi a rhwymedigaethau prydlesi cyllid yn daladwy dros y cyfnodau a ganlyn:

	Isafswm Prydlesi Cyllid		Rhwymedigaethau Prydlesi Cyllid	
	2012	2011	2012	2011
	£000	£000	£000	£000
Heb fod yn hwyrach na blwyddyn	947	489	414	363
Yn hwyrach na blwyddyn ond heb fod yn hwyrach na phum mlynedd	4,234	1,189	2,146	830
Yn hwyrach na phum mlynedd *	4,826	245	3,427	210
	<u>10,007</u>	<u>1,923</u>	<u>5,987</u>	<u>1,403</u>

Tudalen 43

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Parhad

PRYDLESU (parhad)

Prydlesi Gweithredu -

Yn 2011/12, roedd y rhenti prydlesi gweithredu a dalwyd yn cyfateb i £1,760,000 (£1,764,000 yn 2010/11).

Dosbarthu Asedau	2012	2011
	£000	£000
Tir	23	22
Adeiladau	140	172
Cerbydau, peiriannau a chyfarpar	1,597	1,570
	<u>1,760</u>	<u>1,764</u>

Dyma'r taliadau gofynnol prydlesi a fydd yn ddyledus dan brydlesi gweithredu yn ystod y blynyddoedd nesaf:

	Tir	Adeiladau	Cerbydau, Peiriannau a Chyfarpar	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000
Heb fod yn hwyrach na blwyddyn	23	135	1,146	1,304
Yn hwyrach na blwyddyn ond heb fod yn hwyrach na phum mlynedd	71	307	1,368	1,746
Yn hwyrach na phum mlynedd *	913	267	0	1,180
	<u>1,007</u>	<u>709</u>	<u>2,514</u>	<u>4,230</u>

* Caiff unrhyw gytun debau penagored eu cyfrifo hyd at 2018/19 yn unol â chyfartaledd oes cyffredinol y prydlesi hwyaf

Rhenti Prydleswr

Prydlesi Gweithredu –

Mae'r Cyngor yn prydlesu eiddo dan brydlesi gweithredu, yn bennaf at ddibenion datblygu economaidd. Yn 2011/12, roedd y rhenti prydlesi derbynadwy'n cyfateb i £2,286,000 (£2,324,000 yn 2010/11).

Mae taliadau gofynnol prydlesi sy'n dderbynadwy dan brydlesi gweithredu yn ystod y blynyddoedd sydd i ddod fel a ganlyn:

	Tir	Adeiladau	Cyfanswm
	£000	£000	£000
Heb fod yn hwyrach na blwyddyn	339	1,904	2,243
Yn hwyrach na blwyddyn ond heb fod yn hwyrach na phum mlynedd	1,348	6,481	7,829
Yn hwyrach na phum mlynedd *	24,536	11,343	35,879
	<u>26,223</u>	<u>19,728</u>	<u>45,951</u>

* Caiff unrhyw gytun debau penagored eu cyfrifo hyd at 2029/30 yn unol â chyfartaledd oes cyffredinol y prydlesi hwyaf

Prydlesi Cyllid –

Nid yw'r Cyngor yn prydlesu unrhyw eiddo ar sail prydlesi cyllid.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

16. LWFANSAU AELODAU

Cafodd lwfansau gwerth cyfanswm o £1,351,000 (sy'n cynnwys taliadau pensiwn ac yswiriant gwladol cyflogwr) eu talu i aelodau'r Cyngor yn 2011/12 (£1,346,000 yn 2010/11).

	2012	2011
	£000	£000
Lwfans sylfaenol	913	910
Lwfans cyfrifoldeb arbemig	264	251
Lwfans gofal	3	4
Yswiriant gwladol y cyflogwr	89	96
Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr	36	38
Treuliau Aelodau	46	47
	<u>1,351</u>	<u>1,346</u>

Mae'r lwfansau a dalwyd yn perthyn i'r bandiau canlynol :-

Band lwfans	2012	2011
	Nifer yr Aelodau	Nifer yr Aelodau
£10,000 - £14,999	46	48
£15,000 - £19,999	3	3
£20,000 - £24,999	8	6
£25,000 - £29,999	4	3
£30,000 - £34,999	5	6
£35,000 - £39,999	3	3
£40,000 - £44,999	0	0
£45,000 - £49,999	0	0
£50,000 - £54,999	1	1
	<u>70</u>	<u>70</u>

17. GWEITHREDIADAU MASNACHU

Ym mis Ionawr 2000, dilëwyd y gofynion statudol a oedd yn ymwneud â chyfrifon ac adroddiadau ar gyfer sefydliadau gwasanaethau uniongyrchol, ac nid yw'n ofynnol bellach cadw cyfrifon masnachu ar gyfer gwasanaethau, ond darperir y wybodaeth gryno ganlynol mewn perthynas â gweithgareddau masnachu cydnabyddedig. Mae'r cyfrifon hyn yn rhan annatod o gyfanswm costau gwasanaethau penodol a chânt eu crynhoi yn y gwariant gweithredu net.

	2012		2011	
	Incwm	(Gwarged) / Diffyg	Incwm	(Gwarged) / Diffyg
	£000	£000	£000	£000
Cynnal a chadw adeiladau	8,838	305	9,229	(580)
	<u>8,838</u>	<u>305</u>	<u>9,229</u>	<u>(580)</u>

Mae'r gwarged o £305,000, yn adlewyrchu costau is-gontractio ychwanegol i gynnal gwasanaethau yn ystod y cyfnod o weithredu systemau gweithio symudol, dileu eitemau darfoddedig ar y rhestr eiddo ar ôl rhoi'r storfa yn nwylo cwmni allanol, sef Travis Perkins, a chynnydd yn y costau a gaiff eu hailgodi am wasanaethau cymorth.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

18. DEDDF GWASANAETH IECHYD GWLADOL (CYMRU) 2006

Mae gan y Cyngor gytundeb â Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, yn unol ag Adran 33 Deddf Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006, i ddarparu gwasanaeth cyfarpar cymunedol integredig dan drefniant ariannu ar y cyd. Staff Cyngor Sir y Fflint (fel y partner cynnal) sy'n darparu'r gwasanaeth yn Uned 3, Ystâd Ddiwydiannol Penarlâg, Penarlâg.

	2012	2011
Partneriaeth	£000	£000
Gwariant gros	1,013	958
Incwm gros	(1,020)	(942)
(Gwarged)/diffyg ar gyfer y flwyddyn	(7)	16

Cyfraniad at y Gyllideb

Mae Uned 3, sydd yn Sir y Fflint, yn eiddo ar y cyd i Gyngor Sir y Fflint (50.25%) a Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam (49.75%), a rhoddwyd gwerth o £907,000 ar y safle; caiff y safle ei gynnwys ym mantolen Cyngor Sir y Fflint (fel y partner cynnal):-

Prisio	Gros £000	Net £000	%
Cyngor Sir y Fflint	456	450	50.25
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	451	445	49.75
	<u>907</u>	<u>895</u>	<u>100.00</u>

19. ASEDAU ANNIRIAETHOL

	2012			2011		
	Trwyddedau Meddalwedd £000	Gwariant Datblygu £000	Cyfanswm £000	Trwyddedau Meddalwedd £000	Gwariant Datblygu £000	Cyfanswm £000
Balans ar 1 Ebrill						
Gwerth llyfr gros*	243	549	792	230	545	775
Amortiddio cronuss*	(28)	(136)	(164)	(24)	(58)	(82)
Gwerth llyfr net	<u>215</u>	<u>413</u>	<u>628</u>	<u>206</u>	<u>487</u>	<u>693</u>
Ychwanegiadau	220	0	220	43	4	47
Amortiddiad ar gyfer y cyfnod	(37)	(79)	(116)	(34)	(78)	(112)
Balans ar 31 Mawrth	<u>398</u>	<u>(334)</u>	<u>732</u>	<u>215</u>	<u>413</u>	<u>628</u>
Yn cynnwys:						
Gwerth llyfr gros	463	549	1,012	273	549	822
Amortiddio cronuss	(65)	(215)	(280)	(58)	(136)	(194)
Cyfanswm	<u>398</u>	<u>334</u>	<u>732</u>	<u>215</u>	<u>413</u>	<u>628</u>

* Mae'r balansau ar 1 Ebrill 2011 wedi'u gostwng i adlewyrchu trwydded meddalwedd a gostiodd £30,000 pan gafodd ei phrynu'n wreiddiol ac a gafodd ei amortiddio'n llawn yn ystod 2010/11.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

19. ASEDAU ANNIRIAETHOL (parhad)

Caiff asedau anniriaethol eu hamorteiddio o'r flwyddyn ariannol lawn gyntaf ar ôl eu caffael, yn unol â'r polisi cyfrifyddu cysylltiedig, fel y mae wedi'i gynnwys ar dudalen 19. Mae'r amorteiddiad o £116,000 a ddangoswyd yn y cyfrif refeniw yn 2011/12 (£112,000 yn 2010/11) wedi'i gynnwys fel cost barhaus ym mhob pennawd gwasanaeth yng Nghost y Gwasanaethau. Nid yw'n bosibl mesur faint yn union o'r amorteiddiad sydd i'w briodoli i bob pennawd gwasanaeth.

20. EIDDO, PEIRIANNAU A CHYFARPAR

Symudiadau 2011/12

	Anheddau a garejys y Cyngor	Tir ac adeiladau eraill	Cerbydau, peiriannau, dodrefn a chyfarpar	Asedau dros ben	Asedau seilwaith	Asedau cymunedol	Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cost neu Brisiad								
Ar 1 Ebrill 2011 *	305,432	470,006	33,877	9,032	195,677	10,920	12,025	1,036,969
Ychwanegwyd	10,348	7,303	7,779	0	4,858	519	3,991	34,798
Gwaredwyd	(118)	0	0	(275)	0	0	0	(393)
Ailddosbarthwyd	0	(137)	450	7,118	0	0	0	7,431
Ailbrisiwyd	(34,153)	(88,140)	537	(8,908)	0	0	(10,812)	(141,476)
Ar 31 Mawrth 2012	281,509	389,032	42,643	6,967	200,535	11,439	5,204	937,329
Dibrisiant ac amhariadau								
Ar 1 Ebrill 2011 *	(12,146)	(128,574)	(27,922)	(1,113)	(41,661)	(1,462)	(10,812)	(223,690)
Tâl dibrisiant 2011/12	(5,216)	(5,245)	(1,630)	0	(5,255)	(299)	0	(17,645)
Tâl amhariad 2011/12	0	0	(1,082)	0	0	0	0	(1,082)
Gwaredwyd	0	0	0	0	0	0	0	0
Ailddosbarthwyd	0	0	0	0	0	0	0	0
Ailbrisiwyd	12,137	45,847	(537)	1,098	0	0	10,812	69,357
Ar 31 Mawrth 2012	(5,225)	(87,972)	(31,171)	(15)	(46,916)	(1,761)	0	(173,060)
Y fantolen ar 31 Mawrth 2012	276,284	301,060	11,472	6,952	153,619	9,678	5,204	764,269
Caffaelwyd o brynu AD Waste*	0	2,912	986	0	0	0	487	4,385
Y fantolen ar 31 Mawrth 2012	276,284	303,972	12,458	6,952	153,619	9,678	5,691	768,654
Y fantolen ar 1 Ebrill 2011	293,286	344,344	6,941	7,919	154,016	9,458	1,700	817,664
Natur yr ased								
Eiddo'r Cyngor	276,284	303,972	6,471	6,952	153,619	9,678	5,691	762,667
Prydles gyllid	0	0	5,987	0	0	0	0	5,987
Menter Cyllid Preifat	0	0	0	0	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2012	276,284	303,972	12,458	6,952	153,619	9,678	5,691	768,654

* Prynodd y Cyngor asedau AD Waste Limited am £4,531,398 ar 28 Medi 2010; cofnodir y pris prynu ar fantolen y Cyngor fel benthyciad 'rhwng cwmnïau' a bydd yn aros ar y fantolen nes caiff y cwmni ei ddirwyn i ben. Pan gyflwynwyd Datganiad Cyfrifon drafft y Cyngor ar gyfer 2011/12, roedd y broses o ddirwyn y cwmni i ben yn parhau.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD
parhad

20. EIDDO, PEIRIANNAU A CHYFARPAR**Symudiadau 2010/11**

	Anheddau a garejys y Cyngor	Tir ac adeiladau eraill	Cerbydau, peiriannau, dodrefn a chyfarpar	Asedau dros ben	Asedau seilwaith	Asedau cymunedol	Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cost neu Brisiad								
Ar 1 Ebrill 2011 *	299,303	471,080	32,144	8,983	190,758	10,370	11,493	1,024,131
Ychwanegwyd	8,021	6,909	1,733	0	4,919	550	532	22,664
Gwardwyd	(514)	(35)	0	0	0	0	0	(549)
Ailddosbarthwyd	(1,389)	(105)	0	49	0	0	0	(1,445)
Ailbrisiwyd	11	(7,843)	0	0	0	0	0	(7,832)
Ar 31 Mawrth 2012	305,432	470,006	33,877	9,032	195,677	10,920	12,025	1,036,969
Dibrisiant ac amhariadau								
Ar 1 Ebrill 2011 *	(5,342)	(122,045)	(25,209)	(236)	(36,937)	(1,236)	(10,812)	(201,817)
Tâl dibrisiant 2011/12	(5,200)	(8,021)	(2,713)	0	(4,724)	(226)	0	(20,884)
Tâl amhariad 2011/12	(1,604)	(1,026)	0	(10)	0	0	0	(2,640)
Gwardwyd	0	0	0	0	0	0	0	0
Ailddosbarthwyd	0	105	0	115	0	0	0	220
Ailbrisiwyd	0	2,413	0	(982)	0	0	0	1,431
Ar 31 Mawrth 2012	(12,146)	(128,574)	(27,922)	(1,113)	(41,661)	(1,462)	(10,812)	(223,690)
Y fantolen ar 31 Mawrth 2012	293,286	341,432	5,955	7,919	154,016	9,458	1,213	813,279
Caffaelwyd o brynu AD Waste*	0	2,912	986	0	0	0	487	4,385
Y fantolen ar 31 Mawrth 2012	293,286	344,344	6,941	7,919	154,016	9,458	1,700	817,664
Y fantolen ar 1 Ebrill 2011	293,961	349,035	6,935	8,747	153,821	9,134	681	822,314
Natur yr ased								
Eiddo'r Cyngor	293,286	344,344	5,542	7,919	154,016	9,458	1,700	816,265
Prydles gyllid	0	0	1,399	0	0	0	0	1,399
Menter Cyllid Preifat	0	0	0	0	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2012	293,286	344,344	6,941	7,919	154,016	9,458	1,700	817,664

Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar

- Anheddau'r Cyngor, tir ac adeiladau eraill, cerbydau, peiriannau, dodrefn a chyfarpar a gedwir, a ddelir neu a ddefnyddir gan yr Awdurdod, neu a gaiff eu contractio i'w defnyddio ar ran yr Awdurdod, neu'u defnyddio i ddarparu gwasanaethau'n uniongyrchol. Mae'r rhain yn cynnwys anheddau ac eiddo arall ym maes tai, adeiladau swyddfeydd, ysgolion, llyfrgelloedd, canolfannau chwaraeon a phyllau nofio, cartrefi preswyl/canolfannau dydd, depos a gweithdai, adeiladau mynwentydd, meysydd parcio oddi ar y stryd, cerbydau, peiriannau mecanyddol, gosodion a ffitiadau a chyfarpar arall.
- Asedau diymwad yw asedau seilwaith, a'r unig ffordd y gellir adennill y gwariant arnynt yw drwy barhau i ddefnyddio'r ased a grëwyd, h.y. nid oes gobaith ei werthu na gwneud defnydd arall ohono. Mae'r asedau hyn yn cynnwys priffyrdd, llwybrau troed, pontydd, cyfleusterau dŵr a draenio ac amddiffynfeydd arfordirol.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD
parhad

20. EIDDO, PEIRIANNAU A CHYFARPAR (parhad)

- Asedau cymunedol yw asedau y mae'r Awdurdod yn bwriadu eu cadw am byth, nad oes iddynt oes ddefnyddiol y gellir ei phennu, ac y gallai cyfyngiadau ar y modd y gellir cael gwared arnynt fod yn berthnasol hefyd. Nid oes fawr o obaith eu gwerthu na newid y defnydd a wneir ohonynt. Maent yn cynnwys parciau a mannau agored, caeau chwarae, ardaloedd chwarae a thir mynwentydd.

21. EIDDO BUDDSODDI A'R YSTÂD AMAETHYDDOL

Symudiadau 2011/12

	Eiddo Buddsoddi	Yr Ystâd Amaethyddol	Cyfanswm
	£000	£000	£000
Cost neu Brisiad			
Ar 1 Ebrill 2011	31,038	14,864	45,902
Ychwanegwyd	261	0	261
Gwaredwyd	0	(1,215)	(1,215)
Ailddosbarthwyd	0	0	0
Ailbrisiwyd	(2,686)	(371)	(3,057)
Ar 31 Mawrth 2012	28,613	13,278	41,891
Dibrisiant ac amhariadau			
Ar 1 Ebrill 2011	(4,178)	(371)	(4,549)
Tâl dibrisiant 2011/12	0	0	0
Tâl amhariad 2011/12	0	0	0
Gwaredwyd	0	0	0
Ailddosbarthwyd	0	0	0
Ailbrisiwyd	3,591	371	3,962
Ar 31 Mawrth 2012	(587)	0	(587)
Y fantolen ar 31 Mawrth 2012	28,026	13,278	41,304
Caffaelwyd o brynu AD Waste	146	0	146
Y fantolen ar 31 Mawrth 2012	28,172	13,278	41,450
Y fantolen ar 1 Ebrill 2011	27,006	14,493	41,499
Natur yr Ased			
Eiddo'r Cyngor	28,172	13,278	41,450
Prydles gyllid	0	0	0
Menter Cyllid Preifat	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2012	28,172	13,278	41,450

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD
parhad

21. EIDDO BUDDSODDI A'R YSTÂD AMAETHYDDOL (parhad)**Symudiadau 2010/11**

	Eiddo Buddsoddi	Yr Ystâd Amaethyddol	Cyfanswm
	£000	£000	£000
Cost neu Brisiad			
Ar 1 Ebrill 2011	31,386	14,864	46,250
Ychwanegwyd	16	0	16
Gwaredwyd	0	0	0
Ailddosbarthwyd	105	0	105
Ailbrisiwyd	(469)	0	(469)
Ar 31 Mawrth 2012	<u>31,038</u>	<u>14,864</u>	<u>45,902</u>
Dibrisiant ac amhariadau			
Ar 1 Ebrill 2011	(4,073)	(371)	(4,444)
Tâl dibrisiant 2011/12	0	0	0
Tâl amhariad 2011/12	0	0	0
Gwaredwyd	0	0	0
Ailddosbarthwyd	(105)	0	(105)
Ailbrisiwyd	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2012	<u>(4,178)</u>	<u>(371)</u>	<u>(4,549)</u>
Y fantolen ar 31 Mawrth 2012	<u>26,860</u>	<u>14,493</u>	<u>41,353</u>
Caffaelwyd o brynu AD Waste	146	0	146
Y fantolen ar 31 Mawrth 2012	<u>27,006</u>	<u>14,493</u>	<u>41,499</u>
Y fantolen ar 1 Ebrill 2011	<u>27,313</u>	<u>14,493</u>	<u>41,806</u>
Natur yr ased			
Eiddo'r Cyngor	27,006	14,493	41,499
Prydles gyllid	0	0	0
Menter Cyllid Preifat	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2012	<u>27,006</u>	<u>14,493</u>	<u>41,499</u>

22. PRISIO ASED AU**Prisio asedau nad ydynt yn asedau cyfredol**

Cafodd yr eiddo rhydd-ddaliol a phrydlesol sydd ym mhorthffolio eiddo'r Awdurdod ei brisio'n unol â Datganiadau o Arferion Prisio Asedau a Nodiadau Cyfarwyddyd Sefydliad Brenhinol y Syrffewyr Siartredig, a Chanllaw CIPFA i Gofrestrau Asedau. Caiff y gwahanol fathau o eiddo eu dosbarthu i grwpiau amrywiol yn ôl Cod Ymarfer 2010/11 ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig. Rhaid ailbrisio holl asedau'r Awdurdod bob pum mlynedd, ac roedd 2010/11 yn ddechrau cylch newydd pum mlynedd. Yn ystod 2011/12 ailbrisiwyd oddeutu 20% o'r asedau nad ydynt yn anheddau, er y caiff newidiadau pwysig i brisiadau eu haddasu wrth iddynt ddigwydd. Mae'r broses brisio yn cynnwys adolygiadau o amhariadau i gydymffurfio â Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 36.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

22. PRISIO ASEDAU (parhad)**Prisio asedau nad ydynt yn asedau cyfredol (parhad)**

Cafodd anheddau a garejis y Cyngor eu prisio ar sail gwerth eu defnydd presennol fel tai cymdeithasol. Caiff pob eiddo, peiriant a chyfarpar ei brisio'n awr ar sail gwerth teg (fel sy'n ofynnol wrth weithredu Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol) yn unol â Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 16, ac eithrio asedau seilwaith, asedau cymunedol ac asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu, a gaiff eu prisio ar sail cost hanesyddol. Mae eiddo buddsoddi a'r ystâd amaethyddol hefyd wedi'u prisio ar sail gwerth teg yn unol â Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 40. Cafodd yr asedau hynny a gafodd eu cynnwys ar sail gwerth teg eu prisio gan briswyr mewnol ac allanol -

Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar -
Anheddau a garejis y Cyngor

Alex Wheldon BSc (Anrh.) DipConsHistEnv (RICS) MRICS o Asiantaeth Swyddfa Brisio Cymru, Wrecsam a Paula M. Blellock BSc (Anrh.) MRICS o Gyngor Sir y Fflint

Cartrefi preswyl

Amherthnasol yn ystod y flwyddyn ariannol hon

Tir ac adeiladau gweithredol eraill

Paula M. Blellock BSc (Anrh.) MRICS, Paul Brockley MRICS, y ddau o Gyngor Sir y Fflint

Aседau anweithredol
Eiddo buddsoddi

Paula M. Blellock BSc (Anrh.) MRICS, Paul Brockley MRICSo Gyngor Sir y Fflint

Yr ystâd amaethyddol

Amherthnasol yn ystod y flwyddyn ariannol hon

Darperir ar gyfer dibrisiant llinell syth ar bob ased nad yw'n ased cyfredol, ac iddo oes ddefnyddiol gyfyngedig, ac eithrio tir nad oes modd ei ddibrisio ac eiddo buddsoddi anweithredol yn unol â Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 16 a Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 40. Seilir y ffigur ar brisiadau mantolen agoriadol 2011/12, gan ragdybio nad oes dim gwerthoedd gweddilliol i bob ased nad yw'n ased cyfredol, a chan amrywio'r gwerthoedd ar gyfer oes ddefnyddiol ar draws y portffolio. Os yw'r ased yn cynnwys dwy neu ragor o gydrannau mawr, ac os yw oes economaidd ddefnyddiol y naill yn wahanol iawn i'r llall, rhoddwyd cyfrif ar wahân am bob cydran. Pennwyd lefel pwysigrwydd ar gyfer cydrannu, sef asedau unigol gwerth £2.5 miliwn neu fwy; a nodwyd mai cydrannau sylweddol yw cydrannau sy'n cyfateb i 20% o werth unrhyw ased pwysig. Mae manylion am oes ddefnyddiol at ddibenion dibrisio wedi eu cynnwys yn y Polisiâu Cyfrifyddu ar dudalen 15.

Caiff cerbydau, peiriannau, dodrefn a chyfarpar eu prisio ar sail cost hanesyddol, sef £12,458,000, ar ôl dibrisiant (£6,941,000 yn 2010/11).

23. GWARIANT CYFALAF AC ARIANNU CYFALAF

Mae cyfanswm y gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn i'w weld yn y tabl ar dudalen 51 (gan gynnwys gwerth yr asedau a gafwyd o dan brydlesu cyllid), ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. (Os yw'r gwariant cyfalaf i'w ariannu yn y dyfodol drwy godi ar refeniw wrth i'r Awdurdod ddefnyddio asedau, mae'r gwariant yn arwain at gynnydd yn y gofynion ariannu cyfalaf, mesur o'r gwariant cyfalaf hanesyddol yr Awdurdod sydd heb ei ariannu).

Ymrwymadau'r dyfodol

Ar 31 Mawrth 2012, roedd blaenraglen gyfalaf y Cyngor yn cynnwys (ymhlith cynlluniau rhaglenni dangosol eraill) ymrwymadau sylweddol mewn perthynas â gwaith moderneiddio adeiladau ysgolion (£45,524,000), gwaith sydd wedi ôl-gronni o ran cynnal a chadw adeiladau ysgolion (£9,900,000) ac ad-drefnu canolfannau (£2,800,000).

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD
parhad

23. GWARIANT CYFALAF AC ARIANNU CYFALAF (parhad)

	2012	2011
	£000	£000
Buddsoddiad cyfalaf		
Eiddo, peiriannau a chyfarpar	34,798	22,664
Eiddo buddsoddi	261	16
Asedau anniriaethol	220	47
REFCUS (gweler tud 23)	8,355	7,597
	43,634	30,324
Ffynonellau arian		
Derbyniadau cyfalaf	(2,618)	(217)
Grantiau a chyfraniadau cyfalaf	(23,898)	(17,783)
Cronfeydd cyfalaf wrth gefn / CERA	(4,095)	(3,343)
	(30,611)	(21,343)
Cynnydd/(gostyngiad) yn y gofyniad cyllid cyfalaf	13,023	8,981
Esboniad o symudiadau yn ystod y flwyddyn :		
Cynnydd mewn benthyciadau â chymorth	5,788	7,773
Cynnydd mewn benthyciadau eraill (heb gymorth)	1,812	757
Asedau a gafwyd dan brydlesi cyllid	5,423	451
	13,023	8,981

24. BUDDSODDIADAU HIRDYMOR

Caiff buddsoddiadau hirdymor eu dangos yn y fantolen ar sail gwerth teg. Mae gwybodaeth gysylltiedig bellach wedi'i chynnwys yn nodyn 38 ar dudalennau 63 – 67.

	2012	2011
	£000	£000
Stoc rhyfel	15	13
Cyfranddaliadau	725	613
Adneuon mewn banciau/cymdeithasau	2,013	2,002
	2,753	2,628

25. DYLEDWYR HIRDYMOR

	2012	2011
	£000	£000
Morgeisi - Cyn-denantiaid tai Cyngor	2	8
Benthyciadau adnewyddu a gwella	769	304
Benthyciadau i bobl sy'n prynu eiddo am y tro cyntaf	100	0
Benthyciadau â chymorth i brynu car	155	241
Gwaith stryd preifat	40	38
	1,066	591

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD
parhad

26. STOCIAU

Roedd gan y Cyngor stociau gwerth cyfanswm o £1,269,000 (£1,264,000 yn 2010/11) yn y fantolen ar 31 Mawrth 2012.

	2012	2011
	£000	£000
Cynnal a chadw adeiladau	90	145
Cynnal a chadw priffyrdd	322	378
Tanwydd y fflyd	33	31
Cynnal a chadw tir	8	14
Cynnal a chadw cerbydau	35	47
Halen craig	257	0
Amrywiol	524	649
	<u>1,269</u>	<u>1,264</u>

Yn unol â Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 2, rhaid datgelu cyfanswm cost pob prif fath o stoc yn ystod y flwyddyn, a ddelir ar ddyddiad y fantolen

	2012	2011
	£000	£000
Cynnal a chadw adeiladau	463	643
Cynnal a chadw priffyrdd	332	354
Tanwydd y fflyd (Queensferry)	93	363
Tanwydd y fflyd, cynnal a chadw tir a chymnal a chadw cerbydau (Alltami)	511	362
	<u>1,399</u>	<u>1,722</u>

27. DYLEDWYR BYRDY MOR

	2012	2011
	£000	£000
Rhenti tai	1,398	1,160
Trethi lleol	2,700	2,697
Adrannau'r llywodraeth	454	3,746
Trethi	1,816	2,276
Benthyciadau	138	13
Taliadau ymlaen llaw	3,492	3,451
Budd-daliadau a ordalwyd	1,651	1,264
Asiantaeth ardrethi annomestig	450	493
Dyledwyr eraill	20,535	15,656
	<u>32,634</u>	<u>30,756</u>
Namyn darpariaeth ar gyfer colledion oherwydd amhariadau (nodyn 34)	(2,699)	(2,569)
	<u>29,935</u>	<u>28,187</u>

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

28. BUDDSODDIADAU BYRDY MOR

Mae cyfanswm y fantolen, sef £13,599,000 (£10,410,000 yn 2010/11) wedi'i gofnodi heb gynnwys y symiau hynny a fuddsoddiwyd am 3 mis neu lai (gan gynnwys arian ar gyfer gweithio dros nos/ar alwad) a gaiff eu trin fel arian parod, sef £40,000,000 (£42,700,000 yn 2010/11). Mae'r £13,599,000 yn cynnwys buddsoddiadau o £3,700,000 a adnewyd yn Landsbanki (gweler hefyd nodyn 4 ar dudalennau 28 i 29), a fu'n destun amhariad er mwyn ystyried yr anawsterau ariannol a oedd yn wynebu banciau Gwlad yr Iâ :-

Dyddiad buddsoddi	Dyddiad aeddfedu	Swm a fuddsoddiwyd £000	Cyfradd llog %	Gwerth llyfr £000	Amhariad £000
22/07/08	17/10/08	1,200	5.82	997	(63)
01/09/08	14/11/08	1,500	5.70	1,242	(84)
08/09/08	18/11/09	1,000	5.67	829	(55)
		<u>3,700</u>		<u>3,068</u>	<u>(202)</u>

Mae'r symiau a ddangosir wedi'u cyfrifo gan ddefnyddio gwerth presennol yr ad-daliadau a ddisgwyllir, wedi'i ddisgowntio gan ddefnyddio cyfradd wreiddiol y buddsoddiad. Mae'r ad-daliadau a ddisgwyllir (ym mis Rhagfyr bob blwyddyn) wedi'u hamcangyfrif fel a ganlyn, ar sail y datganiadau a wnaed gan y gweinyddwr:-

2012 £000	2013 £000	2014 £000	2015 £000	2016 £000	2017 £000	2018 £000	2019 £000	Cyfansymiau £000
251	237	224	212	200	189	178	212	1,703

29. ARIAN PAROD AC ELFENNAU SY'N CYFATEB I ARIAN PAROD

	2012		2011	
	£000	£000	£000	£000
Asedau cyfredol				
Buddsoddiadau dros dro (cyfrifon galw)		16,000		22,500
Arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod	25,458		22,074	
Arian a ordynnwyd	(2,521)		(4,592)	
		<u>22,937</u>		<u>17,482</u>
		<u>38,937</u>		<u>39,982</u>

30. ASED AU A GEDWIR I'W GWERTHU

Yr asedau hynny sy'n debygol iawn o gael eu gwerthu cyn pen blwyddyn ar ôl eu dosbarthu. Mae'r addasiadau ar gyfer asedau a gafodd eu hailgategoreiddio (£8,302,000) yn gysylltiedig â'r asedau a gafodd eu hailgategoreiddio o fewn Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar - gweler nodyn 20 ar dudalen 46.

	2,012 £000	Gwaredwyd £000	Ailddosbarthwyd £000	Ailddosbarthu £000	2,011 £000
Cronfa'r Cyngor	2,234	759	802	(7,431)	8,104
Cyfrif Refeniw Tai	518	0	0	(871)	1,389
	<u>2,752</u>	<u>759</u>	<u>802</u>	<u>(8,302)</u>	<u>9,493</u>

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD
parhad

31. BENTHYCIADAU I'W HAD-DALU YN ÔL Y GALW NEU CYN PEN 12 MIS

Mae cyfanswm y fantolen, sef £10,487,000 (£5,803,000 yn 2010/11) yn cynnwys benthyciad 'rhng cwmnïau' sy'n cofnodi pris prynu AD Waste - bydd y gwerth hwn yn aros ar y fantolen neu caiff y cwmni ei ddirwyn i ben.

	2012	2011
	£000	£000
Llog a gronnwyd ar fenthyciadau allanol hirdymor	4,298	1,141
Y Llywodraeth (PWLB)	1,500	0
Benthyciad Buddsoddi i Arbed (gan Lywodraeth Cymru)	131	131
Benthyciadau Arbed Ynni (gan Salix Finance Ltd.)	27	0
AD Waste - benthyciad rhng cwmnïau	4,531	4,531
	<u>10,487</u>	<u>5,803</u>

32. CREDYDWYR BYRDY MOR

	2012		2011	
	£000	£000	£000	£000
Adrannau'r llywodraeth	4,710		2,512	
Credydwy'r eraill	<u>26,344</u>		<u>28,292</u>	
		31,054		30,804
Taliadau a gafwyd ymlaen llaw				
Rhent i tai	233		184	
Trethi lleol	679		732	
Arall *	<u>1,718</u>		<u>1,388</u>	
		2,630		2,304
		<u>33,684</u>		<u>33,108</u>

* heb gynnwys trosglwyddiad o £1,905,000 (£2,205,000 yn 2010/11) i rwymedigae'au nad ydynt yn rhai cyfredol

33. BENTHYCIADAU HIRDY MOR

Dadnsoddiad	Cyfraddau llog		2012	2011
	Isafswm %	Uchafswm %	£000	£000
Yn ôl math o fenthyciad (cyfradd sefydlog)				
Llywodraeth Cymru		Di-log	0	131
Salix Finance (Arbed Ynni)		Di-log	297	0
Llywodraeth (PWLB)	0.65	9.50	153,163	154,663
Sefydliadau ariannol eraill	4.48	4.58	18,950	18,950
			<u>172,410</u>	<u>173,744</u>
Yn ôl cyfnod aeddfedu				
Rhwng 1 a 2 flynedd			55	1,631
Rhwng 2 a 5 mlynedd			162	0
Rhwng 5 a 10 mlynedd			14,771	11,600
Mwy na 10 mlynedd			157,422	160,513
			<u>172,410</u>	<u>173,744</u>

34. DARPARIAETHAU**Darpariaethau nad ydynt yn rhai cyfredol**

Y symiau a gydnabyddir fel darpariaethau yw'r amcangyfrifon gorau o'r gwariant sy'n ofynnol i fodloni ymrwymïadau presennol. Mae cyfanswm y darpariaethau, sef £13,654,000 yn cynnwys y balansau a ganlyn:-

	2012	Symud allan	Symud i mewn	2011
	£000	£000	£000	£000
Hawliadau (staff)	9	(31)	0	40
Partneriaeth Camerâu Diogelwch Gogledd Cymru	1	0	0	1
Ôl-daliadau cyflog cyfartal	13,644	0	3,545	10,099
	<u>13,654</u>	<u>(31)</u>	<u>3,545</u>	<u>10,140</u>

- Mae'r ddarpariaeth ar gyfer hawliadau staff yn cynnwys costau disgwylidig amryw hawliadau gan y staff yn erbyn y Cyngor; ni ddisgwylir i neb wneud hawliad yn y dyfodol agos.
- Mae darpariaeth Partneriaeth Camerâu Diogelwch Gogledd Cymru yn darparu ar gyfer rhoi iawndal i yrwyr a gafodd eu dirwyo ar gam am yrru'n rhy gyflym mewn ardal ddynodedig lle nad oedd arwyddion 30mya priodol wedi'u gosod. Mae amseriad a sicrwydd yr ymrwymïadau'n dibynnu'n llwyr ar b'un a fydd y gyrrwyr hynny nad ydynt eisoes wedi cyflwyno hawliadau yn penderfynu gwneud hynny.
- Mae'r ddarpariaeth ar gyfer ôl-daliadau cyflog cyfartal yn darparu ar gyfer hawliadau posibl am gyflog cyfartal pe gellid pennu atebolrwydd, ac mae'n ofynnol datgelu'r ddarpariaeth am resymau'n ymwneud â gofal a'r angen i gydymffurfio â'r Cod. Mae'r cyfrif cyflog cyfartal a gynhwysir yn y fantolen ar dudalen 10 (a datgelu ar dudalen 61) ei ddefnyddio i gadw swm cyfwerth ag ôl-daliadau, y gohiriwyd ei ddangos yng Nghronfa'r Cyngor dan Reoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllido Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru). Mae'r gronfa wrth gefn ar gyfer y cytundeb statws sengl/cyflog cyfartal (wedi'i chynnwys yn y cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd sydd i'w gweld ar dudalen 57), yn darparu cefnogaeth ariannol ar gyfer y ddarpariaeth; nid yw'r £13,644,000 yn ychwanegol at y £24,156,000 yn y gronfa wrth gefn a glustnodwyd.

Darpariaethau Cyfredol – Absenoldebau Cronedig

Y ddarpariaeth ar gyfer absenoldebau cronedig yn 2011/12 yw £3,738,000 (£3,598,000 yn 2010/11).

	2012	Symud allan	Symud i mewn	2011
	£000	£000	£000	£000
Absenoldebau cronedig	3,738	(343)	483	3,598
	<u>3,738</u>	<u>(343)</u>	<u>483</u>	<u>3,598</u>

Mae absenoldebau cronol byrdymor y digolledir amdanynt yn cyfeirio at fuddion a gaiff gweithwyr yn rhan o'u contract cyflogaeth, y bydd eu hawl iddynt yn cronni wrth iddynt ddarparu gwasanaethau i'r Awdurdod. Y budd mwyaf sylweddol y mae'r pennawd hwn yn ymdrin ag ef yw tâl gwyliau. Bydd gweithwyr yn cronni hawl i wyliau gyda thâl wrth iddynt weithio. Dan y Cod, mae'n ofynnol i gost darparu gwyliau a buddion tebyg gael ei chydnabod pan fydd gweithwyr yn darparu gwasanaeth sy'n cynyddu eu hawl i absenoldebau yn y dyfodol y digolledir amdanynt. O ganlyniad, mae'n ofynnol i'r Awdurdod gronni ar gyfer unrhyw wyliau blynyddol a enillwyd ond na chymerwyd ar 31 Mawrth bob blwyddyn. Dan y trefniadau cyfrifyddu blaenorol, nid oedd cronniad o'r fath yn ofynnol. Mae'r Llywodraeth wedi cyhoeddi rheoliadau sy'n golygu mai'r unig adeg y mae'n ofynnol i awdurdodau lleol gyllido tâl gwyliau a buddion tebyg yw pan gânt eu defnyddio, yn hytrach na phan fydd gweithwyr yn eu hennill. Caiff symiau eu trosglwyddo i'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig nes caiff y buddion eu defnyddio.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD
parhad

34. DARPARIAETHAU (parhad)**Darpariaethau Cyfredol – Darpariaeth ar gyfer colledion oherwydd amhariadau (drwgddyledion)**

Mae'r symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor wedi'u gostwng yn ôl darpariaethau amcan ar gyfer colledion oherwydd amhariadau.

	2012	2011
	£000	£000
Rhenti tai	637	435
Y Dreth Gyngor	803	830
Dyledwyr eraill	1,259	1,304
	<u>2,699</u>	<u>2,569</u>

35. RHWYMEDIGAETHAU GOHIRIEDIG

	2012	2011
	£000	£000
Prydlesi cyllid nad ydynt yn gyfredol	5,573	1,040
AD Waste Limited	1,090	1,025
	<u>6,663</u>	<u>2,065</u>

Bydd cyfanswm o £5,573,000 mewn perthynas â phrydlesi cyllid yn dod yn ddyledus y tu hwnt i 2012/13 (£1,040,000 yn 2010/11) fel rhan o daliadau gofynnol prydlesi sy'n ddyledus, fel y cânt eu datgelu yn nodyn 15 ar dudalen 42.

Bydd y rhwymedigaeth o ran AD Waste Limited, sef £1,090,000 (£1,025,000 yn 2010/11) mewn perthynas ag ôl-ofal amgylcheddol ar safleoedd gwaredu gwastraff blaenorol, yn parhau ar y fantolen nes bydd y cwmni'n cael ei ddirwyn i ben yn derfynol yn ystod 2012/13.

36. CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO

Ceir manylion am symudiadau yng nghronfeydd wrth gefn yr Awdurdod, y gellir eu defnyddio, yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn a nodyn 10.

Cronfa wrth Gefn ar gyfer Derbyniadau Cyfalaf

Mae'r gronfa wrth gefn ar gyfer derbyniadau cyfalaf yn cynnwys derbyniadau o werthu asedau, sydd eto i'w defnyddio i ariannu cyfalaf neu ad-dalu dyled.

Grantiau Cyfalaf na Ddefnyddiwyd

Grantiau cyfalaf na ddefnyddiwyd yw symiau a dderbyniwyd ond na ddefnyddiwyd eto i ariannu gwariant cyfalaf.

Cronfa'r Cyngor

Mae balans cronfa'r Cyngor yn cynrychioli gwerth y cronfeydd wrth gefn heb eu clustnodi sydd ar gael i'r Awdurdod.

Cronfeydd wrth Gefn ar gyfer Refeniw Penodol

Mae cyfanswm y cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd, sef £37,964,000 (£32,839,000 yn 2010/11) yn cynnwys balansau'r gwasanaethau refeniw, sef £6,479,000 (£5,795,000 yn 2010/11), y gwargedau a gynhyrchwyd gan ysgolion a reolir yn lleol, sef £2,658,000 (£1,974,000 yn 2010/11), ac amrywiol gronfeydd wrth gefn penodol eraill; mae crynodeb i'w weld ar dudalen 57.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD
parhad

Cronfeydd wrth Gefn ar gyfer Refeniw Penodol (parhad)

	2012	2011
	£000	£000
Balans gwasanaethau	6,479	5,795
Ysgolion	2,658	1,974
Statws sengl / cyflog cyfartal	24,156	20,380
Cefnogi Pobl	1,493	1,209
Gwaredu gwastraff	811	895
Cronfeydd yswiriant	931	1,233
Arall gan gynnwys y theatr (gweler isod)	1,436	1,353
	<u>37,964</u>	<u>32,839</u>

Cyfrif Refeniw Tai

Mae gwarged cronfa wrth gefn y cyfrif refeniw tai, sef £1,890,000 (£1,614,000 yn 2010/11) yn adlewyrchu gwarged cyfrif refeniw tai 2011/12, sef £276,000 (£122,000 yn 2010/11), fel y nodir ar dudalen 73.

Clwyd Theatr Cymru

Mae Cyngor Sir y Fflint yn berchen ar y theatr ac yn ei rhedeg wrth iddo gyflawni ei swyddogaethau dan Adran 145 Deddf Llywodraeth Leol 1972, ymhlith eraill.

Caiff ei rheoli dan gynllun dirprwyo sy'n golygu bod Cyngor Sir y Fflint yn darparu ar gyfer llywodraethu'r theatr a chyflawni holl swyddogaethau, pwerau a dyletswyddau'r Cyngor yn y cyswllt hwnnw. Dan y cynllun dirprwyo, mae'r Cyngor yn awr yn dirprwyo ac yn ymddiried ei holl swyddogaethau, pwerau a dyletswyddau mewn perthynas â'r theatr i'r Prif Weithredwr. Mae Cyfarwyddwr y theatr yn atebol i'r bwrdd llywodraethu am ofalu bod unrhyw wariant adrannol yn cael ei gadw o fewn y cyllidebau a gymeradwywyd. Mae'n ofynnol i'r Prif Weithredwr roi adroddiad i'r Pwyllgor Gweithredol ar weithrediadau a materion ariannol y theatr, gan gynnwys y sefyllfa bresennol o ran dwyn ymlaen unrhyw warged/diffyg, a'r camau a gymerir i ymdrin â hynny. Yn ystod blwyddyn ariannol 2011/12 roedd gan y theatr warged gweithredu o £56,000 (gwarged o £5,000 yn 2010/11).

Pe bai'r theatr yn cau, Cyngor Sir y Fflint fyddai'n gyfrifol am ysgwyddo unrhyw ddiffygion dyledus a/neu gostau net eraill a fyddai ynghlwm wrth ei chau.

37. CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO

Dyma fanylion y symudiadau mewn cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio –

	2012	2011
	£000	£000
Cronfeydd wrth gefn		
Cronfa wrth gefn ar gyfer ailbrizio	58,060	114,579
Cronfa wrth gefn ar gyfer offerynnau ariannol sydd ar gael i'w gwerthu	368	254
Cyfrif addasu cyfalaf	570,607	574,061
Cyfrif addasu offerynnau ariannol	(9,051)	(9,679)
Cronfa wrth gefn ar gyfer pensiynau	(240,834)	(203,303)
Cyfrif ôl-daliadau cyflog cyfartal	(13,644)	(10,099)
Derbyniadau cyfalaf gohiriedig	9	16
Cyfrif absenoldebau cronedig	(3,738)	(3,598)
Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn na ellir eu Defnyddio	<u>361,777</u>	<u>462,231</u>

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

37. CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO (parhad)

Cronfa wrth Gefn ar gyfer Ailbriso

Mae'r gronfa wrth gefn ar gyfer ailbriso yn cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod, a oedd yn deillio o gynnydd yng ngwerth ei eiddo, ei beiriannau a'i gyfarpar. Caiff y balans ei ostwng pan gaiff asedau ag enillion cronedig:

- eu hailbriso tuag i lawr, neu pan amherir arnynt a phan gollir yr enillion
- eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau a chaiff yr enillion eu llyncu gan ddibrisiant
- eu gwerthu a chaiff yr enillion eu gwireddu.

Mae'r gronfa wrth gefn ar gyfer ailbriso yn cofnodi enillion ailbriso na wireddwyd sydd wedi codi ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y cafodd y gronfa wrth gefn ei chreu. Mae asedau nad ydynt yn asedau cyfredol yn y fantolen yn cyfateb i'r gronfa wrth gefn – nid yw'r adnoddau ar gael at ddibenion ariannu.

	2012		2011	
	£000	£000	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill *		114,579		112,792
Ailbriso asedau tuag i fyny *	9,464		5,661	
Ailbriso asedau tuag i lawr a cholledion oherwydd amhariadau na ddangoswyd yn y gwarged/diffyg ar ddarparu gwasanaethau	<u>(26,091)</u>		<u>(1,431)</u>	
Gwarged neu ddiffyg ar ailbriso asedau nad ydynt yn rhai cyfredol na ddangoswyd yn y gwarged/diffyg ar ddarparu gwasanaethau		(16,627)		4,230
Gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth teg a dibrisiant cost hanesyddol	(39,892)		(2,443)	
Enillion cronedig ar asedau a werthwyd neu a ddilewyd	<u>0</u>		<u>0</u>	
Swm a ddilewyd i'r cyfrif addasu cyfalaf		(39,892)		(2,443)
Balans ar 31 Mawrth		<u>58,060</u>		<u>114,579</u>

Cronfa wrth Gefn ar gyfer Offerynnau Ariannol sydd ar gael i'w Gwerthu

Mae'r gronfa wrth gefn ar gyfer offerynnau ariannol sydd ar gael i'w gwerthu yn cofnodi enillion ailbriso na wireddwyd sy'n deillio o ddal buddsoddiadau sydd ar gael i'w gwerthu, ynghyd ag unrhyw golledion na wireddwyd nad ydynt wedi deillio o amhariad ar yr asedau. Mae benthyciadau a buddsoddiadau yn y fantolen yn cyfateb i'r gronfa wrth gefn - nid yw'r adnoddau ar gael at ddibenion ariannu.

	2012		2011	
	£000	£000	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill		254		240
Ailbriso buddsoddiadau tuag i fyny	114		14	
Ailbriso buddsoddiadau tuag i lawr na ddangoswyd yn y gwarged/diffyg ar ddarparu gwasanaethau	<u>0</u>		<u>0</u>	
		114		14
Balans ar 31 Mawrth		<u>368</u>		<u>254</u>

37. CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO (parhad)**Cronfa wrth Gefn ar gyfer Pensiynau**

Mae'r gronfa wrth gefn ar gyfer pensiynau yn gyfrif addasu sy'n amsugno'r gwahaniaethau o ran amseru sy'n deillio o wahanol drefniadau ar gyfer buddion ar ôl cyflogaeth ac ar gyfer cyllido buddion yn unol â darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn rhoi cyfrif am fuddion ar ôl cyflogaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – caiff y buddion eu hennill gan weithwyr sy'n cronni blynnyddoedd o wasanaeth. Caiff y rhwymedigaethau a gydnabyddir yn y cyfrifon eu diweddarau i adlewyrchu chwyddiant, rhagdybiaethau sy'n newid ac elw buddsoddi ar unrhyw adnoddau a neilltuwyd i dalu'r costau.

Mae trefniadau statudol yn mynnu y dylai'r buddion a enillir gael eu hariannu pan fydd yr Awdurdod yn gwneud cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa bensiynau, neu pan fydd maes o law yn talu unrhyw bensiynau y mae'n gyfrifol yn uniongyrchol amdanynt. Felly, mae'r balans o ran debyd yn y Gronfa wrth Gefn ar gyfer Pensiynau yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan weithwyr y gorffennol a gweithwyr y presennol, a'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi eu neilltuo i'w talu. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd cyllid wedi'i neilltuo erbyn yr adeg y bydd angen talu'r buddion.

Mae'r enillion a'r colledion actiwaraid a nodir fel symudiadau yn y gronfa wrth gefn ar gyfer pensiynau yn 2011/12 fel y maent yn nodyn 5 ar dudalennau 29 i 33 :-

	2012	2011
	£000	£000
Datganiad o (Enillion) a Cholledion Actiwar		
(Enillion)/Colledion asedau	16,756	6,281
(Enillion)/Colledion rhwymedigaethau	20,425	(22,010)
(Enillion)/Colledion Net -	37,181	(15,729)

Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r cyfrif addasu cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaeth o ran amseru sy'n deillio o wahanol drefniadau ar gyfer rhoi cyfrif am ddefnyddio asedau nad ydynt yn asedau cyfredol ac ar gyfer ariannu gwaith caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan y darpariaethau statudol. Caiff y cyfrif ei ddebydu'n unol â chost caffael, adeiladu neu wella wrth i ddibrisiant, colledion oherwydd amhariadau, ac amorteiddiadau gael eu dangos yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda chofnodion cysoni o'r cronfeydd wrth gefn ar gyfer ailbriso i drosi ffigurau gwerth teg i sail cost hanesyddol). Caiff y cyfrif ei gredydu â'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod fel arian ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella.

Mae'r cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar eiddo buddsoddi ac enillion ailbriso a gronnwyd ar eiddo, peiriannau a chyfarpar cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y cafodd y gronfa wrth gefn ar gyfer ailbriso ei chreu i ddal enillion o'r fath.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD
parhad

37. CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO (parhad)

Mae nodyn 10 yn rhoi manylion ffynhonnell pob un o'r trafodion a gofnodir yn y cyfrif, ar wahân i'r rhai sy'n ymwneud â'r gronfa wrth gefn ar gyfer ailbrizio.

	2012		2011	
	£000	£000	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill		574,061		586,629
Gwyrddroi eitemau sy'n ymwneud â gwariant cyfalaf a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:				
- Taliadau dibrisiant ac amhariadau yng nghyswllt asedau nad ydynt yn rhai cyfredol		(73,830)		(34,039)
- Amorteiddio asedau anniriaethol		104		(65)
- Gwariant refeniw a gyllidir o gyfalaf dan statud		(7,791)		(7,597)
- Symiau asedau nad ydynt yn rhai cyfredol a ddilewyd wrth waredu neu werthu, yn rhan o'r enillion/colledion o werthu, i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr		<u>(1,540)</u>		<u>(2,104)</u>
		(83,057)		(43,805)
Addasiadau dyledwyr hirdymor		967		1,020
Addasu symiau a ddilewyd o'r gronfa wrth gefn ar gyfer ailbrizio		<u>39,892</u>		<u>2,443</u>
Swm net a ddilewyd allan o gost asedau nad ydynt yn rhai cyfredol a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn		(42,198)		(40,342)
Dulliau cyllido cyfalaf a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn:				
- Defnyddio'r gronfa wrth gefn ar gyfer cyfalaf		2,858		615
- Cyfraniadau a grantiau cyfalaf a gredydwyd i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr, sydd wedi'u defnyddio i ariamu cyfalaf		23,898		17,782
- Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddi cyfalaf, sydd i'w ddangos yn erbyn balansau Cronfa'r Cyngor a'r Cyfrif Refeniw Tai		6,852		6,315
- Gwariant cyfalaf a ddangoswyd yn erbyn balansau Cronfa'r Cyngor a'r Cyfrif Refeniw Tai		<u>3,875</u>		<u>3,296</u>
		37,483		28,008
Symudiadau yng ngwerth eiddo buddsoddi ar y farchnad, a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr		<u>1,261</u>		<u>(234)</u>
		1,261		(234)
Balans ar 31 Mawrth		<u><u>570,607</u></u>		<u><u>574,061</u></u>

Tudalen 61**NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD**

parhad

37. CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO (parhad)**Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol**

Mae'r cyfrif addasu offerynnau ariannol yn darparu system gydbwysu rhwng pa mor fuan y caiff enillion a cholledion (megis taliadau premiwm am dalu dyledion yn gynnar) eu cydnabod dan y Cod a pha mor fuan y mae'n ofynnol yn ôl statud iddynt gael eu bodloni o gronfa'r Cyngor. Unwaith eto, mae benthyciadau a buddsoddiadau yn y fantolen yn cyfateb i'r gronfa wrth gefn, ac nid yw'r adnoddau ar gael at ddibenion ariannu.

	£000	£000	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill		(9,679)		(11,131)
Premiymau a dalwyd yn ystod y flwyddyn ac a ddangoswyd yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr	0		(87)	
Cyfran y premiymau a dalwyd yn ystod blynnyddoedd ariannol blaenorol sydd i'w dangos yn erbyn balans Cronfa'r Cyngor yn unol â gofynion statudol	628		613	
Trosoglwyddiadau buddsoddiadau yr amharwyd arnynt - Landsbanki	<u>0</u>		<u>926</u>	
Y swm y mae costau cyllid a ddangosir yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr yn wahanol i'r costau cyllid sydd i'w dangos yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol		<u>628</u>		<u>1,452</u>
Balans ar 31 Mawrth		<u>(9,051)</u>		<u>(9,679)</u>

Cyfrif Ôl-daliadau Cyflog Cyfartal

Mae'r cyfrif cyflog cyfartal yn gwneud iawn am y gwahaniaethau rhwng gallu'r Awdurdod i ddarparu ar gyfer costau posibl setliadau cyflog cyfartal, a'r gallu dan ddarpariaethau statudol i ohirio'r effaith ar falans Cronfa'r Cyngor nes gallai arian fod yn cael ei dalu i'r sawl sy'n ei hawlio.

	2012		2011	
	£000	£000	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill		(10,099)		(4,903)
Cynnydd yn y ddarpariaeth ar gyfer ôl-daliadau yng nghyswllt achosion cyflog cyfartal	(3,545)		(5,196)	
Setliadau arian parod a dalwyd yn ystod y flwyddyn	<u>0</u>		<u>0</u>	
Y swm y mae'r symiau a ddangosir ar gyfer hawliadau cyflog cyfartal yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr yn wahanol i gost setliadau sydd i'w dangos yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol		<u>(3,545)</u>		<u>(5,196)</u>
Balans ar 31 Mawrth		<u>(13,644)</u>		<u>(10,099)</u>

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

37. CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO (parhad)

Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig

Derbyniadau cyfalaf gohiriedig yw symiau sy'n deillio o werthu asedau, a dderbynnir ar ffurf rhandaliadau dros gyfnodau o amser y cytunwyd arnynt. Mae'r gronfa wrth gefn yn dal yr enillion a gydnabyddir o achosion o werthu asedau nad ydynt yn asedau cyfredol, ond nad oes arian parod wedi dod i law mewn perthynas â nhw eto. Maent yn codi o forgeisi wrth werthu tai cyngor.

Dan drefniadau statudol, nid yw'r Awdurdod yn trin yr enillion hyn fel enillion y gellir eu defnyddio at ddiben ariannu gwariant cyfalaf newydd, nes cânt eu cefnogi gan dderbyniadau arian parod. Pan fydd y setliad arian parod gohiriedig yn digwydd maes o law, caiff symiau eu trosglwyddo i'r gronfa wrth gefn ar gyfer derbyniadau cyfalaf.

	2012	2011
	£000	£000
Tai Cyngor	9	16
	<u>9</u>	<u>16</u>

Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r cyfrif absenoldebau cronedig yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn ymddangos ym malans Cronfa'r Cyngor o waith cronni ar gyfer absenoldebau y digolledir amdanynt, a enillwyd ond na chymerwyd yn ystod y flwyddyn, e.e. hawl i wyliau blynyddol a ddygwyd ymlaen ar 31 Mawrth. Mae'r trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i'r effaith ar falans Cronfa'r Cyngor gael ei niwtraleiddio drwy drosglwyddo i mewn ac allan o'r cyfrif.

	2012	2011
	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill		(2,810)
Setlo neu ddiwedd cronniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	3,598	2,810
Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	<u>(3,738)</u>	<u>(3,598)</u>
Y swm y mae taliadau swyddogion a ddangosir yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr ar sail cronniadau yn wahanol i'r taliadau sydd i'w dangos yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol		<u>(788)</u>
Balans ar 31 Mawrth	<u>(3,738)</u>	<u>(3,598)</u>

Tudalen 63

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

38. OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae'r offerynnau ariannol sydd yn y fantolen yn cynnwys y rhwymedigaethau a'r asedau ariannol a ganlyn:

	Hirdymor		Cyfredol	
	2012	2011	2012	2011
	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau ariannol ar sail cost wedi'i hamorteiddio	172,410	173,744	5,798	1,141
Symiau taladwy	0	0	30,234	29,922
Cyfanswm rhwymedigaethau ariannol	172,410	173,744	36,032	31,063
Benthyciadau	769	304	13,599	10,410
Symiau derbyniadwy	2,013	2,002	19,879	18,762
Asedau ariannol sydd ar gael i'w gwerthu	740	626	0	0
Cyfanswm asedau ariannol	3,522	2,932	33,478	29,172

Roedd gwerth cyfrifon taladwy a symiau taladwy eraill ar y fantolen yn cyfateb i £30,234,000 (£29,922,000 yn 2010/11) fel y datgelir uchod, ac roedd cyfrifon derbyniadwy yn cyfateb i £19,879,000 (£18,762,000 yn 2010/11).

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabyddir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr mewn perthynas ag offerynnau ariannol fel a ganlyn:

	2012				2011			
	Rhwymedigaethau ariannol		Asedau ariannol		Rhwymedigaethau ariannol		Asedau ariannol	
	Rhwymedigaethau wedi'u mesur yn ôl cost wedi'i hamorteiddio	Benthyciadau a Symiau Derbyniadwy	Asedau ar gael i'w gwerthu	Cyfanswm	Rhwymedigaethau wedi'u mesur yn ôl cost wedi'i	Benthyciadau a Symiau Derbyniadwy	Asedau ar gael i'w gwerthu	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cost llog	(10,231)	0	0	(10,231)	(9,970)	0	0	(9,970)
Colledion oherwydd amhariadau	0	361	0	361	0	135	0	135
Llog taladwy a thaliadau tebyg	(10,231)	361	0	(9,870)	(9,970)	135	0	(9,835)
Incwm llog	0	670	0	670	0	535	0	535
Incwm llog a buddsoddi	0	670	0	670	0	535	0	535
Elw wrth ailbriso			0				0	
Diffyg sy'n deillio o ailbriso asedau ariannol			0				0	
Enillion/(colledion) net ar gyfer y flwyddyn	(10,231)	1,031	0		(9,970)	670	0	

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

38. OFFERYNNAU ARIANNOL (parhad)

Gwerth Teg Asedau a Rhwymedigaethau a gariwyd ar sail Cost wedi'i hamorteiddio

Caiff y rhwymedigaethau a'r asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a symiau derbyniadwy eu cario yn y fantolen ar sail cost wedi'i hamorteiddio. Gellir asesu eu gwerth teg drwy gyfrifo gwerth presennol y llifoedd arian a fydd yn digwydd dros weddill tymor yr offerynnau (yn unol â'r dull a ddefnyddiwyd yn 2010/11). Mae ffigur benthycia 2011/12 ar gyfer benthyciadau'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLb) wedi'i gyfrifo drwy gyfeirio at y gyfres o gyfraddau ar gyfer 'ad-daliadau cynamserol' a oedd mewn grym ar 31 Mawrth 2012 (yn unol â'r dull a ddefnyddiwyd yn 2010/11).

Mae'r ffigur ar gyfer benthyciadau Opsiwn Echwynnwr Opsiwn Benthyciwr (LOBO) 2011/12 wedi'i gyfrifo yn yr un modd â benthyciadau'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, namyn 0.65% ar gyfer gwerth opsiynau chwe-misol i'r echwynnwr (unwaith eto, yn unol â'r dull a ddefnyddiwyd yn 2010/11).

Caiff gwerth teg cyfranddaliadau a stoc rhyfel ei gyfrifo drwy ddefnyddio gwerth stociau ymyl aur heb ddyddiad fel y cawsant eu cyhoeddi ar 31 Mawrth 2012.

Cymerir mai gwerth teg cyfrifon derbyniadwy a symiau derbyniadwy eraill yw'r swm a anfonebwyd, ac ni chydabyddir unrhyw daliadau cynnar neu amhariadau.

Caiff y gwerthoedd teg eu cyfrifo fel a ganlyn:

	2012		2011	
	Gwerth llyfr £000	Gwerth teg £000	Gwerth llyfr £000	Gwerth teg £000
Rhwymedigaethau ariannol				
PWLb	158,734	223,022	155,576	193,686
LOBOs	19,177	26,480	19,177	22,647
	<u>177,911</u>	<u>249,502</u>	<u>174,753</u>	<u>216,333</u>

Yn achos benthyciadau'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, mae'r gwerth teg yn uwch na'r gwerth llyfr oherwydd bod portffolio benthyciadau'r Awdurdod yn cynnwys nifer o fenthyciadau sefydlog lle mae'r gyfradd llog sy'n daladwy'n uwch na'r cyfraddau sydd ar gael ar gyfer benthyciadau tebyg ar ddyddiad y fantolen. Mae'r ymrwymiad hwn i dalu llog sy'n uwch na chyfraddau presennol y farchnad yn cynyddu'r swm y byddai'n rhaid i'r Awdurdod ei dalu pe bai'r echwynnwr yn gofyn i'r benthyciadau gael eu had-dalu'n gynnar, neu pe bai'n cytuno iddynt gael eu had-dalu'n gynnar. Mae'r un peth yn wir am fenthyciadau LOBO, gyda'r cyfraddau llog yn uwch na chyfraddau'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus sydd ar gael ar ddyddiad y fantolen, sy'n arwain at werth teg uwch.

	2012		2011	
	Gwerth llyfr £000	Gwerth teg £000	Gwerth llyfr £000	Gwerth teg £000
Benthyciadau a Symiau Derbyniadwy				
Stoc rhyfel	15	15	13	13
Cyfranddaliadau	725	725	613	613
Buddsoddiadau hirdymor	2,013	2,013	2,002	2,002
	<u>2,753</u>	<u>2,753</u>	<u>2,628</u>	<u>2,628</u>

38. OFFERYNNAU ARIANNOL (parhad)

Datgelu Natur a Maint y Risgiau sy'n codi o'r Offerynnau Statudol

Mae'r Cyngor yn rheoli ei risg o ran Rheoli'r Trysorlys drwy fabwysiadu Cod Ymarfer 2009 CIPFA ar Reoli'r Trysorlys mewn Gwasanaethau Cyhoeddus, y Cod Darbodaeth ar gyfer Cyllid Cyfalaf mewn Awdurdodau Lleol a'r Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru dan adran 15 (1) (a) Deddf Llywodraeth Leol 2003. Mae'n rhaid i'r Awdurdod baratoi (o leiaf) Datganiad Polisi a Strategaeth (adroddiad canol blwyddyn) ac adroddiad alldro blynyddol i'w cyflwyno i'r Pwyllgor Gweithredol, yn unol â'r Rheolau Gweithdrefnau Ariannol. Mae Cynulliad Cenedlaethol Cymru hefyd yn mynnu terfynau buddsoddi ar fuddsoddiadau penodol (buddsoddiadau sy'n cynnig lefel uchel o ddiogelwch a hylifedd), buddsoddiadau amhenodol (buddsoddiadau sydd â mwy o risg bosibl) a buddsoddiadau yr ymrwymir iddynt am ragor na blwyddyn. Yn ogystal, rhaid pennu dangosyddion darbodaeth allweddol a chofnodi Arferion Rheoli'r Trysorlys. Mae'r arferion hynny'n cynnwys risgiau ariannol megis Risg o ran Credyd, Risg o ran Hylifedd a Risg o ran y Farchnad.

Mae gweithgareddau'r Awdurdod yn golygu ei fod yn agored i amrywiaeth o risgiau ariannol:

- Risg o ran credyd – y posibilrwydd y gallai partïon eraill fethu â thalu'r symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod
- Risg o ran hylifedd – y posibilrwydd na fyddai gan yr Awdurdod arian ar gael i fodloni ei ymrwymadau i wneud taliadau
- Risg o ran y farchnad – y posibilrwydd y gallai'r Awdurdod ddiodef colled ariannol o ganlyniad i newidiadau mewn cyfraddau llog, er enghraifft, neu symudiadau yn y farchnad stoc.

Mae rhaglen rheoli risg gyffredinol yr Awdurdod yn canolbwyntio ar y ffaith ei bod yn anodd rhagweld sefyllfa marchnadoedd ariannol, ac mae'n ceisio lleihau'r effeithiau posibl ar yr adnoddau sydd ar gael i gyllido gwasanaethau. Tîm trysorlys canolog sy'n ymgymryd â gwaith rheoli risg, dan bolisiau a gymeradwyir gan Gyngor Sir y Fflint yn y Datganiad Polisi a Strategaeth. Mae Sir y Fflint yn darparu egwyddorion ysgrifenedig ar gyfer rheoli risg yn gyffredinol, yn ogystal â pholisiau ysgrifenedig sy'n ymwneud â meysydd penodol, megis risg o ran cyfraddau llog, risg o ran credyd a risg o ran buddsoddi arian dros ben.

Risg - rhwymedigaethau

Mae'r Cyngor wedi sicrhau arian hirdymor naill ai drwy fenthyc gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, neu gan y farchnad drwy fenthyciadau LOBO.

- Benthyciadau'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus – Mae'r rhan fwyaf o'r ddyled hon ar gyfradd sefydlog, ac felly ceir risg o ran cyfraddau llog. Os bydd cyfraddau'n gostwng yn y dyfodol, bydd y Cyngor yn talu cyfradd uwch na chyfradd bresennol y farchnad. Fodd bynnag, ystyrir ei bod yn fwy buddiol cael sicrwydd cyllidebol ynghylch taliadau llog y dyfodol mewn amgylchedd lle mae cyfraddau llog yn isel; ar hyn o bryd mae 6% o'r ddyled i'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ar gyfradd newidiol, sy'n lleihau'r risg o ran cyfraddau llog ond sy'n cynyddu ansicrwydd cyllidebol. Yn y Datganiad o Bolisi Rheoli'r Trysorlys ceir opsiwn i gael dyled newidiol sy'n gyfwerth â 35% os bernir bod hynny'n briodol. Caiff risg o ran hylifedd ei rheoli drwy'r proffil aeddfedrwydd dyledion a dangosydd darbodaeth nad yw'n caniatáu i ragor na 10% o'r ddyled aeddfedu mewn unrhyw un flwyddyn.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

38. OFFERYNNAU ARIANNOL (parhad)

- Benthyciadau LOBO - Mae gan bob benthyciad LOBO gyfradd llog sefydlog am gyfnod o rhwng 12 a 23 mis, a ddilynir gan gyfradd sefydlog arall dros gyfnod y benthyciad. Fodd bynnag, gall yr echwynnwr ofyn i'r benthyciad gael ei ad-dalu ar ôl cyfnod sefydlog penodol. Caiff benthyciadau LOBO eu defnyddio oherwydd bod eu cyfradd llog yn is na benthyciadau'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, a chaiff hynny ei gydbwysu yn erbyn y perygl o gyfraddau'n codi a'r posibilrwydd y bydd yn rhaid ad-dalu'r benthyciad, sy'n arwain at risg ail-ariannu pan fydd cyfraddau llog yn uwch. Caiff swm benthyciadau LOBO ei gyfyngu i 35% o fenthyciadau hirdymor.

Pe bai cyfraddau llog yn codi 1%, dengys dadansoddiad mai'r effaith ariannol fyddai cynnydd o £142,000 mewn costau dyledion. Pe bai cyfraddau llog yn gostwng 1%, byddai costau'n gostwng £127,000.

Risg – Benthyciadau a Symiau Derbyniadwy**Buddsoddiadau Hirdymor -**

- Cyfeirir at fuddsoddiadau sy'n para dros flwyddyn (neu mewn Cronfeydd Marchnadoedd Arian) fel buddsoddiadau amhenodol oherwydd y risg gynyddol o ran cyfraddau. Ceir terfyn o £20m ar gyfer buddsoddiadau hirdymor, a cheir gweithdrefnau ychwanegol ar gyfer eu hawdurdodi gan y Pennaeth Cyllid.
- Mae rhywfaint o risg o ran credyd ynghlwm wrth adneuo gyda banciau neu gymdeithasau adeiladu, a chaiff y risg honno ei rheoli drwy ddefnyddio tair asiantaeth asesu statws credyd a thrwy fuddsoddi mewn banciau neu gymdeithasau adeiladu sydd â statws uchel o ran credyd ac sydd ag asedau sy'n werth dros £1 biliwn. Caiff y meini prawf eu dangos yn y tabl isod :-

	FITCH		MOODY'S		STANDARD & POORS	
Math o radd	Banciau yn y DU a Thramor	Cymdeithasau Adeiladu	Banciau yn y DU a Thramor	Cymdeithasau Adeiladu	Banciau yn y DU a Thramor	Cymdeithasau Adeiladu
Byrdymor	F1	F2	P1	P2	A-1	A-2
Hirdymor	A	A-	A2	A3	A	A-

Pe bai cyfraddau llog yn codi 1%, dengys dadansoddiad mai'r effaith ariannol fyddai cynnydd o £100,000 mewn incwm buddsoddi. Pe bai cyfraddau llog yn gostwng 1%, byddai'n arwain at gollu incwm a fyddai'n cyfateb i'r un swm.

Mae gan y Cyngor £3,700,000 wedi'i adneuo ym manc Landsbanki yng Ngwlad yr Iâ, a aeth i'r wal ym mis Hydref 2008. Mae'r wybodaeth sydd ar gael ar hyn o bryd yn awgrymu na chaiff y swm a fuddsoddwyd ei ad-dalu'n llawn.

Bondiau -

Risg gyfyngedig o ran credyd sydd ynghlwm wrth fuddsoddiadau mewn bondiau oherwydd eu bod wedi'u gwarantu gan y llywodraeth, ond bydd y farchnad yn amrywio'n ôl cyfraddau llog cyfredol, gan newid y gwerth teg felly.

Cyfranddaliadau -

Roedd cyfranddaliadau'r Cyngor yn 2009/10 a 2010/11 yn ymwneud ag AD Waste Limited; nid oes risg o ran credyd yn bodoli mwyach oherwydd daeth y cwmni'n rhan o'r Cyngor yn ystod 2010/11.

38. OFFERYNNAU ARIANNOL (parhad)

Symiau derbyniadwy eraill -

Mae'n ofynnol i gwsmeriaid wneud trefniadau i dalu symiau sy'n parhau'n ddyledus i'r Cyngor, ar sail eu gallu i dalu. Gofynnir i gwsmeriaid lenwi ffurflen asesu ariannol a chadarnhau'n ysgrifenedig y swm y cytunwyd arno a'r dyddiad y bydd y trefniant yn dechrau, a sicrhau bod y Cyngor yn hollol ymwybodol o unrhyw amgylchiadau o ran eu gallu i dalu, yr hoffent iddynt gael eu hystyried wrth gynnal yr asesiad.

39. YSGOLION SEFYDLEDIG

Newidiodd Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 statws ysgolion a gynhelir â grant, ac fe'u trowyd yn ysgolion sefydledig a gynhelir gan yr Awdurdod Addysg Lleol. Gwnaed hynny am resymau cyllido, a daeth y newidiadau i rym ar 1 Ebrill 1999. Arweiniodd hynny at gynnwys yr asedau a'r rhwymedigaethau cyfredol a reolir gan unig ysgol sefydledig Sir y Fflint (Ysgol Gynradd Derwen, Higher Kinnerton) yn y fantolen. Corff llywodraethu'r ysgol sy'n gyfrifol o hyd am yr asedau sefydlog a'r rhwymedigaethau hirdymor, ac felly nid yw'r gwerthoedd a'r symiau wedi'u crynhoi yn y fantolen.

40. CRONFEYDD ERAILL A WEINYDDIR GAN YR AWDURDOD

Roedd y Cyngor Sir yn gweinyddu 25 o gronfeydd ymddiriedolaeth addysg yn ystod 2011/12, a phob un yn cynnwys symiau gweddol fach o arian a dderbyniwyd gan unigolion ac a fuddsoddiwyd er mwyn darparu incwm blynyddol ar gyfer gwobrau ac ati. Cafodd gwaith gweinyddu pedwar o'r cronfeydd ei drosglwyddo i'w hysgolion cysylltiedig yn ystod 2011/12; mae'r 21 o gronfeydd sy'n weddill wrthi'n cael eu hadolygu. Cyfanswm balans y gronfa ar 31 Mawrth 2012 oedd £277,394 (£280,453 yn 2010/11), ac nid yw hyn wedi'i ddangos yn y fantolen.

Mae'r Cyngor hefyd yn gweinyddu cronfa ymddiriedolaeth ar ran Optec D.D. (UK) Limited. Mae'r gronfa yn rhoi cymorth ariannol i'r cynllun cyfnewid ieuenctid rhwng Cyngor Sir y Fflint a Murata a Kuga Cho yn Japan. Balans y gronfa ar 31 Mawrth 2012 oedd £130,474 (£137,447 yn 2010/11). Ni ddangosir y cyfrifon banc yn y fantolen.

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am reoli a chynnal a chadw Mynwent Santes Margaret, Rhewl. Mae gan yr elusen gofrestredig hon dri chyfrif banc y mae cyfanswm eu gwerth presennol yn cyfateb i £357 (£357 yn 2010/11 hefyd). Ni ddangosir y cyfrifon banc yn y fantolen.

Mae Cyngor Sir y Fflint yn gweithredu fel awdurdod arweiniol yn y broses o weinyddu Cronfa Deddf Eglwys Cymru, ar ran Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Wrecsam. Caiff incwm a dderbynnir o fuddsoddiadau, ar ôl ystyried treuliau rheoli canolog, ei ddyrannu i bob awdurdod i'w ddefnyddio i roi grantiau sy'n cyd-fynd ag amcanion penodol. Ar 31 Mawrth 2012 balans y gronfa oedd £577,424 (£577,867 yn 2010/11), Roedd gan Sir y Fflint falans incwm heb ei ddefnyddio o £548 (£3,383 yn 2010/11). Nid yw'r ffigyrau hyn wedi eu hadlewyrchu yn y fantolen.

Mae'r Adran Gwasanaethau Cymdeithasol i Oedolion yn y Gyfarwyddiaeth Gwasanaethau Cymunedol yn cynnal cyfrifon banc unigol ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth sy'n byw yn y gymuned nad ydynt yn gallu ymdopi â'u materion ariannol oherwydd eu hanalluedd meddyliol; caiff aelodau unigol o'r tîm Dirprwyaeth eu cymeradwyo i weithredu fel penodai corfforaethol gyda'r Adran Gwaith a Phensiynau ar gyfer pob defnyddiwr gwasanaeth. Y cyfanswm a oedd gan y Cyngor ar 31 Mawrth 2012 oedd £2,588,000 mewn 306 o gyfrifon ar wahân (£2,246,000 mewn 295 o gyfrifon yn 2010/11).

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

41. RHWYMEDIGAETH BOSIBL

Mae'r Cyngor yn ailystyried ei sefyllfa gyfreithiol mewn perthynas â nifer o hawliadau cyflog cyfartal a gofrestrwyd yn y Tribiwnlys Cyflogaeth o ganlyniad i ddyfarniadau'n ymwneud ag awdurdodau eraill gan gynnwys Sheffield a Birmingham. Mae'n rhy gynnar i benderfynu beth fydd y canlyniad tebygol, ond mae cynnig wedi'i gyflwyno i undebau llafur perthnasol i drafod y posibilrwydd o setlo'r hawliadau; bydd costau setlo'r hawliadau'n dod o'r gronfa wrth gefn ar gyfer statws sengl/cyflog cyfartal. Mae nifer o hawliadau eraill yn erbyn y Cyngor, a disgwylir i rai ohonynt gyrraedd y llysoedd a'r tribiwnlysoedd; ac eithrio un achos, ni ragwelir unrhyw benderfyniadau anffafriol ar hyn o bryd.

Municipal Mutual Insurance Ltd (MMI)

MMI oedd prif gwmni yswiriant cyrff yn y sector cyhoeddus cyn iddo roi'r gorau i yswirio busnesau ym mis Medi 1992. Er mwyn dirwyn y cwmni i ben yn drefnus, rhoddwyd cynllun trefniant ar waith gyda'u Credydwy. Os daw'n glir nad yw'n debygol y bydd modd dirwyn y busnes i ben yn ddiddyled, yna caiff y cynllun ei sbarduno a byddai Credydwy'r cynllun yn gallu adfachu arian. Mae'r swm y gallant ei adfachu'n dibynnu ar y swm a dalwyd i'r Credydwy ers mis Medi 1993. Yn dilyn yr adfachiad, bydd unrhyw ddyledion neu daliadau costau amddiffynnol dewisol gan yr MMI yn cael eu gwneud ar gyfradd ostyngol, gan adael y Credydwy'r diffyg.

Ym mis Mawrth 2012, cyhoeddodd y Goruchaf Lys ei benderfyniad, gan ddod â Deddfwriaeth 'Sbarduno' Yswiriant Dyledion Cyflogwyr i ben. Yn ei hanfod, mae'r penderfyniad yn adfer y dull o drin hawliadau ac o ddyrannu hawliadau dyledion cyflogwyr roedd y farchnad yswiriant wedi'u mabwysiadu hyd at 2005. Mae polisïau, p'un a ydynt yn ymwneud ag achosiaeth ynteu parhad, yn ymateb fel ar y dyddiad y dechreuodd neu y cafwyd y salwch neu'r anaf h.y. pan oedd yr hawliwr yn agored i'r salwch neu'r anaf.

Roedd cyfrifon MMI ar gyfer y flwyddyn hyd at 30 Mehefin 2011 yn dangos bod mwy o ddyledion nac asedau a bod MMI yn dal i gael llawer o hawliadau newydd, yn enwedig ym maes mesothelioma a chamdriniaeth honedig. Mewn llythyr yn sôn am ganlyniad gwrandawid y Goruchaf Lys, dywedodd y Cadeirydd: Mae Bwrdd y Cyfarwyddwyr yn awr yn ceisio cyngor cyfreithiol, ariannol ac actiwaraid er mwyn pwysu a mesur holl oblygiadau'r dyfarniad a phenderfynu ar y ffordd fwyaf priodol o symud ymlaen.

Hyd yma, nid yw MMI wedi sbarduno'r cynllun trefniant.

42. ASED POSIBL

Mae'r Cyngor yn parhau i fynd ar drywydd ad-daliadau TAW gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi, yn dilyn penderfyniadau gan Dŷ'r Arglwyddi yn achosion Fleming (yn masnachu dan yr enw Bodycraft) a Conde Nast Publications Ltd. Yn 1996, cafodd y terfyn amser ar gyfer hawlio TAW a ordalwyd ei leihau i dair blynedd; yn 2008 dyfarnwyd bod diffyg trefniadau pontio yn mynd yn groes i gyfraith y Gymuned, a chafodd y terfyn o dair blynedd ei ddileu. Mae'r ceisiadau unigol yn ymwneud â chyfnodau amrywiol rhwng mis Ebrill 1973 a mis Rhagfyr 1996. Yn dilyn dyfarniad y Llys Apêl yn achos Compass Contract Services yn 2006, ac yn amodol ar achos presennol Littlewoods yn yr Uchel Lys, bydd y Cyngor yn mynd ar drywydd apeliadau i'r Tribiwnlys Trethi a/neu yn yr Uchel Lys am log cyfansawdd os yw'r ad-daliadau hyd yma wedi'u gwneud gan ychwanegu llog syml yn unig.

43. ASEDAU TREFTADAETH: RHAGOR O WYBODAETH AM Y CASGLIADAU

Archifdai'r Sir

Yn Archifdy Sir y Fflint, mae archifau hanesyddol a gweinyddol Cyngor Sir y Fflint. Mae'r rhain yn cynnwys dwy filltir o gofnodion sy'n dyddio o'r drydedd ganrif ar ddeg hyd heddiw a chânt eu cadw er mwyn sicrhau eu diogelwch ac er mwyn caniatáu i'r cyhoedd weld gwybodaeth am dreftadaeth y sir.

Mae'r cofnodion a gedwir yn cynnwys cofnodion canolog a lleol ond hefyd cofnodion sy'n eiddo i bobl eraill fel cofnodion ystadau tir, busnesau, cymdeithasau lleol, papurau teuluol etc., ynghyd â nifer o gofnodion yn ymwneud ag eglwysi ac ysgolion Sir y Fflint. Y casgliad preifat mwyaf yw papurau Ystâd Mostyn a'r cyfreithwyr Birch Cullimore, o Gaer (rhan o'u casgliad enfawr o bapurau cleientiaid – y rheini'n ymwneud â Sir y Fflint); mae arwyddocâd yr archifau'n gyffredinol i'w briodoli i'r casgliad yn ei gyfanrwydd, yn hytrach nag i eitemau unigol.

Mae Archifdy Sir y Fflint yn caffael defnyddiau archif yn ymwneud â Sir y Fflint yr ystyrir sydd o ddiddordeb hanesyddol parhaol. Caiff y defnyddiau hyn eu cadw mewn ystafelloedd cryf, diogel ag amgylchedd y gellir ei reoli, a chaiff y cyhoedd eu gweld dan oruchwyliaeth mewn ystafell chwilio. Mae swyddog cadwraeth cymwysedig yn yr Archifdy sy'n pecynnu ac yn trwsio defnyddiau'n ôl yr angen. Anaml iawn y gwaredir defnyddiau archif – pan fydd angen gwneud hynny, cedwir at y yr holl ofynion cyfreithiol perthnasol ac, pan fo hynny'n bosibl, ymgynghorir â'r adnewwr neu'r perchennog gwreiddiol.

Mae'r ystafell chwilio ar agor i'r cyhoedd ddydd Llun, dydd Mawrth, dydd Iau a dydd Gwener rhwng 10am a 4.30pm. Mae gwybodaeth am y cofnodion a gedwir (a rhai delweddau) wedi'u cynnwys ar dudalennau'r Archifdy ar wefan Cyngor Sir y Fflint. Mae gwybodaeth hefyd ar nifer o wefannau eraill – archifdy Cymru; y Grid Cenedlaethol ar gyfer Dysgu Cymru; yr Archifdy cenedlaethol, ac mae cynlluniau ar y gweill i roi delweddau ar wefan Casgliad Pobl Cymru.

Amgueddfeydd y Sir

Mae'r Gwasanaeth Amgueddfeydd yn gweithio'n ôl Polisi Caffael a Gwaredu sy'n cydymffurfio â'r Cynllun Achredu Amgueddfeydd Cenedlaethol. Yn fras, mae'r Gwasanaeth yn casglu eitemau sy'n berthnasol i hanes Sir y Fflint yn unig ac nid yw'n cael gwared ar eitemau oni bai bod rhesymau curadurol cadarn dros hynny, a chedwr at ganllawiau llym. Cynllun Rheoli Casgliadau'r Gwasanaeth sy'n rheoli'r modd y gofelir am y casgliad, y modd y caiff ei reoli a'r modd y caiff y cyhoedd ei weld. Mae'r casgliad yn cael ei chatalogio ar system rheoli casgliadau, a fydd ar gael i bawb ar-lein yn y dyfodol agos.

Mae casgliad yr amgueddfeydd wedi'u rhestru'n llawn ar gronfa ddata ac mae'n cynnwys casgliadau hanes cymdeithasol ac archaeolegol yn bennaf. Y casgliad mwyaf arwyddocaol yw Crochenwaith Bwcle – casgliad o oddeutu 1000 o eitemau'n gysylltiedig â diwydiant Crochenwaith Bwcle - sy'n amrywio o'r cyfnod canoloesol i'r ail ryfel byd, a gafwyd yn bennaf gan Dr Fraser yn y 1970au, James Bentley yn y 1990au a chasgliad Martin Harrison yn 2010. Mae Crochenwaith Bwcle o bwys cenedlaethol ac, yn ei gyfanrwydd, y casgliad hwn yw'r mwyaf o'i fath. .

Mae casgliad o eitemau amaethyddol a gafwyd yn bennaf gan Gyngor Bwrdeistref Delyn yn y 1980au, ac mae'r mwyafrif wedi'u rhoi ar fenthyg i Ymddiriedolaeth Dyffryn Maes Glas ar hyn o bryd. Mae'n arwyddocaol o safbwynt hanes amaethyddiaeth leol yn ystod y bedwaredd ganrif ar bymtheg a dechrau'r ugeinfed ganrif yn bennaf ac mae'n cynnwys eitemau mawr fel erydr, dyrnwyr ac offer fferm.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

parhad

43. ASEDAU TREFTADAETH: RHAGOR O WYBODAETH AM Y CASGLIADAU (parhad)**Amgueddfeydd y Sir (parhad)**

Mae rhywfaint o gelf wedi'i gynnwys yn y casgliad – dros 100 o baentiadau gan James Bentley, sy'n berthnasol i hanes Bwcle, a thua dwsin o baentiadau eraill gan arlunwyr lleol. Mae 2 o baentiadau olew dinesgig mawr yn cael eu harddangos ar hyn o bryd ym Mhencadlys Llyfrgell yr Wyddgrug.

Ymhlith yr archifau archaeolegol pwysig yw'r rheini a gafwyd wrth gloddio yng Nghastell Caergwrle, Castell y Fflint a Pentre Farm, y Fflint. Mae Casgliad Archaeolegol Gilbert yn cynnwys tua 650 o eitemau a gafwyd gan yr archaeolegwr amatur, Gibert Smith, yn y 1930au. Yr eitemau pwysicaf yw grŵp o arfau o safle canoloesol Llys Edwin, a gloddiwyd yn y 1930au.

Mae mynediad i Amgueddfeydd Bwcle a'r Wyddgrug yn ddi-dâl ac mae'r ddwy ar agor 6 diwrnod yr wythnos. Ymddiriedolaeth elusennol sy'n rheoli Parc Treftadaeth Dyffryn Maes Glas ac mae tâl mynediad i'r amgueddfa. Anogir y cyhoedd i fynd i weld casgliadau wrth gefn a rhaid gwneud hynny drwy drefnu apwyntiad.

44. GWEITHREDU AR Y CYD

Mae Cyngor Sir y Fflint yn gweithredu ar y cyd â chynghorau cyfagos yng nghyswllt y pedwar cynllun a ganlyn:-

- Gwasanaeth Cyfarpar Cymunedol Gogledd-ddwyrain Cymru (gyda Wrecsam)
- Canolfan Gwastraff Bwyd Gogledd-ddwyrain Cymru (gyda Chonwy a Sir Ddinbych)
- Partneriaeth Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru (gyda Chyngor Môn, Gwynedd, Conwy a Sir Ddinbych)
- Partneriaeth Caffael Gogledd Cymru (gyda Chyngor Môn, Gwynedd, Conwy, Sir Ddinbych a Wrecsam))

Yn Sir y Fflint lleolir Gwasanaeth Cyfarpar Cymunedol Gogledd-ddwyrain Cymru (mae'r manylion yn nodyn 18 ar dudalen 45), a Phartneriaeth Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru).

Tudalen 71**NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD**
parhad**45. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU GWEITHREDU**

Mae'r llifoedd arian parod net sy'n deillio o weithgareddau gweithredu, sef £11,973,000 (£17,258,000 yn 2010/11), yn cynnwys yr elfennau llog a ganlyn:

	2012	2011
	£000	£000
Llog a gafwyd	607	820
Llog a dalwyd	(6,446)	(9,910)

46. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

	2012	2011
	£000	£000
Prynu eiddo, peiriannau a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(30,420)	(22,335)
Prynu buddsoddiadau byrdymor a hirdymor	(2,613)	(5,479)
Taliadau eraill am weithgareddau buddsoddi	(565)	(305)
Elw o werthu eiddo, peiriannau a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	2,622	2,024
Elw o fuddsoddiadau byrdymor a hirdymor	0	0
Derbyniadau eraill o weithgareddau buddsoddi	17,939	20,021
Llifoedd arian net o weithgareddau buddsoddi	<u>(13,037)</u>	<u>(6,074)</u>

47. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU ARIANNU

	2012	2011
	£000	£000
Derbyniadau arian o fenthyciadau byrdymor a hirdymor	324	262
Derbyniadau eraill o weithgareddau ariannu	0	0
Taliadau arian ar gyfer lleihau'r rhwymedigaeth sy'n weddill sy'n ymwneud â phrydlesi cyllid	(451)	232
Ad-dalu benthyciadau byrdymor a hirdymor	(66)	0
Taliadau eraill am weithgareddau ariannu	0	0
Llifoedd arian net o weithgareddau ariannu	<u>(193)</u>	<u>494</u>

DATGANIAD INCWM A GWARIANT Y CYFRIF REFENIW TAI

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

	2012		2011	
	£000	£000	£000	£000
Gwariant				
Atgyweirio a chynnal a chadw		9,111		9,124
Rheoli a goruchwyllo		3,058		2,693
Rhenti, ardrethi, trethi a thaliadau eraill		997		816
Cymhorthdal taladwy o ran y cyfrif refeniw tai		6,311		6,391
Dibrisant ac amhariad yng nghyswllt asedau nad ydynt yn rhai cyfredol		23,861		6,873
Costau rheoli dyledion		15		16
Cynnydd yn y ddarpariaeth ar gyfer drwgddyledion		272		166
Cyfanswm gwariant		43,625		26,079
Incwm				
Rhenti anheddau (gros)	24,316		23,179	
Rhenti safleoedd heblaw anheddau (gros)	286		279	
		24,602		23,458
Taliadau am wasanaethau a chyfleusterau		610		600
Cyfanswm incwm		25,212		24,058
Cost net gwasanaethau'r cyfrif refeniw tai, fel y maent wedi'u cynnwys yn natganiad incwm a gwariant yr awdurdod cyfan		18,413		2,021
Cyfran y cyfrif refeniw tai o symiau eraill sydd wedi eu cynnwys yng Nghost Net Gwasanaethau'r awdurdod cyfan ond na chawsant eu dyrannu i wasanaethau penodol		136		142
Cost net gwasanaethau'r cyfrif refeniw tai		18,549		2,163
Llog taladwy a thaliadau tebyg		1,436		1,509
Incwm buddsoddi'r cyfrif refeniw tai		0		465
Cost llog pensiynau ac elw disgwylidig ar asedau pensiwn		(9)		(8)
		373		469
Cyfanswm (gwaraged) / diffyg ar gyfer y flwyddyn yng nghyswllt gwasanaethau'r cyfrif refeniw tai		20,349		4,598

Tudalen 73**DATGANIAD O SYMUDIADAU YN Y CYFRIF REFENIW TAI**

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

Mae'r datganiad hwn yn dangos sut y mae'r gwarged/diffyg yn Natganiad Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer y flwyddyn yn cysoni â'r gwarged/diffyg ar gyfer y flwyddyn yn y Cyfrif Refeniw Tai Statudol.

	Nodi (o nodiadau craidd)	2012 £000	2011 £000
Ar 1 Ebrill 2011		1,614	1,492
Gwarged/(diffyg) ar ddarparu gwasanaethau		(20,349)	(4,598)
Cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr		(20,349)	(4,598)
Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido dan reoliadau	10	20,625	4,720
Cynnydd/(gostyngiad) net cyn trosglwyddo i gronfeydd wrth gefn wedi eu clustnodi		276	122
Trosglwyddiadau i/(o) gronfeydd wrth gefn wedi eu clustnodi		0	0
Cynnydd/(gostyngiad) yn ystod y flwyddyn		276	122
Ar 31 Mawrth 2012		<u>1,890</u>	<u>1,614</u>

* Mae cyfanswm y balans a ddygir ymlaen ar gyfer 2011/12 yn cynnwys gwarged wedi ei neilltuo o £33,000 sy'n ymwneud â chynllun gwresogi cyffredin y tenantiaid (gwarged o £128,000 yn 2010/11).

NODIADAU AR DDATGANIAD INCWM A GWARIANT Y CYFRIF REFENIW TAI

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

1. DEDDFWRIAETH

Mae'r Cyfrif Refeniw Tai, yn unol â Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989, yn adlewyrchu rhwymedigaeth statudol i roi cyfrif ar wahân am ddarpariaethau tai awdurdod lleol. Mae'n dangos prif elfennau'r gwariant refeniw ar dai – gwaith cynnal a chadw, ad-daliadau rhent, gwaith gweinyddu – a chostau ariannu cyfalaf, a sut y telir am y rhain drwy gyfrwng rhenti, cymorthdaliadau ac incwm arall.

2. STOC TAI

Dyma nifer yr anheddau a'u math ar 31 Mawrth 2012 were :-

Math	2012 Nifer	2011 Nifer
Tai	4,084	4,089
Fflatiau	1,376	1,377
Maisonettes	199	199
Byngalos	1,796	1,796
	<u>7,455</u>	<u>7,461</u>

3. ÔL-DDYLEDION RHENT

Dadansoddi ôl-ddyledion	2012 £000	2011 £000
Rhenti		
Tenantiaid presennol	848	802
Cyn-denantiaid	325	177
	<u>1,173</u>	<u>979</u>
Darpariaeth ar gyfer colledion oherwydd amhariadau (drwgddyledion)	£000	£000
Darpariaeth agoriadol	481	599
Dilewyd yn ystod y flwyddyn	(108)	(284)
Cynnydd yn y ddarpariaeth	272	166
	<u>645</u>	<u>481</u>

Mae cyfanswm y rhenti, sef £1,173,000 (£979,000 yn 2010/11) yn cynnwys, yn ychwanegol at yr elfen rent sylfaenol, symiau sy'n ddyledus am drethi dŵr/carthffosiaeth, taliadau gwresogi, yswiriant cartref, trwyddedau teledu cyffredin a threth ar werth ar rai rhenti garejis. Nid oes modd nodi'r elfennau rhent unigol hyn ar wahân i'r cyfanswm.

Tudalen 75

NODIADAU AR DDATGANIAD INCWM A GWARIANT Y CYFRIF REFENIW TAI parhad

4. CYFRIFYDDU ASEDAU NAD YDYNT YN ASEDAU CYFREDOL

Ariannu Cyfalaf

Cafodd gwariant cyfalaf y cyfrif refeniw tai, sef £10,348,000 (£8,205,000 yn 2010/11) ei ariannu fel a ganlyn :-

	Derbyniadau Cyfalaf	Cyfraniadau a Grantiau Cyfalaf	Cyfraniadau Refeniw	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000
Ariannu cyfalaf	1,666	5,510	3,172	10,348
	<u>1,666</u>	<u>5,510</u>	<u>3,172</u>	<u>10,348</u>

Lwfans Atgyweiriadau Mawr

Cynhwysir yng nghyfanswm y cyfraniadau a'r grantiau cyfalaf (£5,200,000) y swm a ddyrannwyd ar gyfer atgyweiriadau mawr yn 2011/12, sef £5,200,000 (£5,200,000 yn 2010/11 hefyd). Caiff y swm a ddyrannwyd ar gyfer atgyweiriadau mawr ei gynnwys yng ngrantiau'r llywodraeth – llinell gyffredinol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Cafodd y grant hwn gan Lywodraeth Cymru ei ddefnyddio'n llawn yn 2011/12 i ariannu gwariant cyfalaf cymwys.

Derbyniadau Cyfalaf

Gwireddwyd derbyniadau cyfalaf gros gwerth £325,000 (£1,287,000 yn 2010/11) drwy werthu anheddau, gwerthu tir, gwerthu perchnogaeth a rennid ac ad-dalu morgeisi :-

	2012	2011
	£000	£000
Anheddau'r Cyngor	318	585
Morgeisi	7	17
Gwerthu tir	0	685
	<u>325</u>	<u>1,287</u>

Dibrisiant

Darperir ar gyfer dibrisiant llinell syth ar bob ased ac iddo oes ddefnyddiol gyfyngedig, nad yw'n ased cyfredol yn y cyfrif refeniw tai, ac eithrio tir nad oes modd ei ddibrisio. Seilir y swm o £5,220,000 (£5,208,000 yn 2010/11) ar brisiadau mantolen net agoriadol 2011/12 (rhestr brisio namyn dibrisiant cronus) gan ragdybio nad oes dim gwerthoedd gweddilliol.

	2012	2011
	£000	£000
Anheddau	5,200	5,200 (yn cyfateb i werth y Lwfans Atgyweiriadau Mawr)
Garejys	10	0
Peiriannau a chyfarpar	10	8
	<u>5,220</u>	<u>5,208</u>

Colledion oherwydd amhariadau a gwariant refeniw a gyllidir o gyfalaf dan statud

Rhodddwyd cyfrif am gyfanswm o £1,808,000 yn y Cyfrif Refeniw Tai yn 2011/12 (£1,604,000 yn 2010/11) ar gyfer addasiadau oherwydd amhariadau ar anheddau,. Y gwariant refeniw a gyllidwyd o gyfalaf dan statud oedd £50,000 yn 2010/11 (dim yn 2010/11).

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

DULL RHEOLI AC AELODAETH CRONFA BENSIYNAU CLWYD

Caiff Cronfa Bensiynau Clwyd ei gweinyddu gan Gyngor Sir y Fflint, sef yr awdurdod arweiniol. Ystyrir a chytunir ar strategaeth fuddsoddi a gweinyddu'r Gronfa bob chwarter gan Banel Cronfa Bensiynau Clwyd, sy'n cynnwys pum Aelod etholedig, y Pennaeth Cyllid, Rheolwr Cronfa Bensiynau Clwyd, ymgynghorydd y Gronfa, ac aelod o'r cynllun sy'n sylwedydd. Yn ystod 2011/12 cafodd trefniadau rheoli buddsoddiadau'r Gronfa eu gweithredu gan bymtheg o reolwyr buddsoddi.

Mae Cronfa Bensiynau Clwyd yn Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) statudol a sefydlwyd i ddarparu buddion marwolaeth a buddion ymddeol i weithwyr llywodraeth leol yng ngogledd-ddwyrain Cymru heblaw athrawon, heddwision ac ymladdwyr tân. Yn ogystal derbyniwyd cyrff cymwys eraill sy'n darparu gwasanaethau tebyg i wasanaethau awdurdodau lleol yn aelodau o'r CPLIL, ac yn aelodau o'r Gronfa hefyd felly.

Mae Cronfa Bensiynau Clwyd yn gweithredu cynllun buddion diffiniedig lle caiff buddion ymddeol eu hariannu gan gyfraniadau ac enillion buddsoddi. Gwneir cyfraniadau gan aelodau gweithredol yn unol â Rheoliadau CPLIL (Buddion, Aelodaeth a Chyfraniadau) 2007 ac maent yn amrywio o rhwng 5.5% a 7.5% o dâl pensiynadwy ar gyfer y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012. Ceir cyfraniad cyfatebol gan y cyflogwr a bennir ar sail prisiad o'r gronfa gan yr actwari bob tair blynedd. Cafodd y gronfa ei brisio ddiwethaf ar 31 Mawrth 2010. Rhagnodir buddion y cynllun yn genedlaethol yn ôl Rheoliadau a waned o dan Ddeddf Blwydd-daliadau 1972.

Caiff y gronfa ei llywodraethu gan Ddeddf Blwydd-daliadau 1972 a'i gweinyddu'n unol â'r is-ddeddfwriaeth a ganlyn:

- Rheoliadau CPLIL (Buddion, Aelodau a Chyfraniadau) 2007 (fel y'u diwygiwyd)
- Rheoliadau CPLIL (Gweinyddu) 2008 (fel y'u diwygiwyd)
- Rheoliadau CPLIL (Rheoli a Buddsoddi Cronfeydd) 2009

Mae aelodaeth yn wirfoddol a dyma'r cyrff sy'n rhan o Gronfa Bensiynau Clwyd:

- Cyrff rhestredig, sy'n awdurdodau lleol a chyrrff tebyg y mae gan eu staff hawl awtomatig i fod yn aelodau o'r gronfa.
- Cyrff a dderbyniwyd, sef cyrff sy'n rhan o'r gronfa o dan gytundeb rhwng y gronfa a'r corff perthnasol. Mae'r cyrff a dderbyniwyd yn cynnwys contractwyr gwirfoddol, elusennol ac ati sy'n ymgymryd ag un o swyddogaethau awdurdod lleol a gafodd ei roi ar gontract allanol i'r sector preifat.

Dyma aelodaeth y Gronfa ar 31 Mawrth 2012:-

	2012	2011
	No.	No.
Cyfraniadau	14,519	14,960
Pensiynwyr:		
Cyn-weithwyr	8,071	7,641
Gweddwon/dibynyddion	1,482	1,450
Buddion a ddiogelwyd	7,386	6,910
Cyfanswm yr aelodau	<u>31,458</u>	<u>30,961</u>

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

Dyma'r cyrff rhestredig a gyfrannodd at y Gronfa yn ystod 2011/12 :-

Siroedd: Sir y Fflint, Sir Ddinbych, Wrecsam.
Colegau: Prifysgol Glyndŵr, Coleg Glannau Dyfrdwy, Coleg Iâl Wrecsam.
Cynghorau cymuned: Argoed, Coedpoeth, Cei Connah, Penarlâg, Rhosllannerchrugog, Bwcle, Prestatyn, Offa, Yr Wyddgrug, Parc Caia, Y Rhyl, Shotton, Llanasa.
Eraill: Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru, Tribiwnlys Prasio Gogledd Cymru.

Dyma'r cyrff a dderbyniwyd ac sy'n cyfrannu i'r Gronfa:-

Eraill: Gyrfa Cymru, Cartref y Dyffryn Ceiriog, Gwasanaethau Gwirfoddol Sir Ddinbych, Clwyd Leisure, Ymddiriedolaeth Castell Bodelwyddan, Grosvenor Facilities Management.

Mae cynnwys y cyfrifon yn cydymffurfio â safonau cyfrifo, ond mae mwy o wybodaeth ar gael yn Adroddiad Blynyddol a Datganiad o Egwyddorion Buddsoddi Cronfa Bensiynau Clwyd, a gyflwynir bob blwyddyn i'r Cydgyfarfod Ymgynghorol Blynyddol ar gyfer cyflogwyr a chynrychiolwyr aelodau ym mis Tachwedd.

SAIL Y BROSES O BARATOI'R CYFRIFON A'R POLISI'AU CYFRIFYDDU

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion y Gronfa yn ystod blwyddyn ariannol 2011/12 a'i sefyllfa ar ddiwedd 31 Mawrth 2012. Paratowyd y cyfrifon yn unol â Chod Ymarfer Cyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2011/12 sydd wedi'i seilio ar Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS), fel y'u diwygiwyd ar gyfer sector cyhoeddus y DU.

Mae'r cyfrifon yn crynhoi trafodion y Gronfa ac yn adrodd ar yr asedau net sydd ar gael i dalu buddion pensiwn. Nid yw'r cyfrifon yn ystyried rhwymedigaeth i dalu pensiynau a buddion sy'n ddyledus ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol. Mae gwerth actiwarïaid presennol y buddion ymddeol a addawyd, a brisiwyd ar sail Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol (IAS) 19 yn cael ei ddatgelu yn Nodyn 15 yn y cyfrifon hyn.

I grynhoi, dyma fanylion y polisi'au cyfrifyddu a fabwysiadwyd:

- Caiff cyfraniadau, buddion ac incwm buddsoddi sy'n ddyledus ar 31 Mawrth eu cynnwys ar sail croniadau.
- Caiff buddsoddiadau eu cynnwys yn y cyfrifon yn ôl eu gwerth ar y farchnad, ar sail y pris cynnig fel rheol.
- Caiff dyledwyr a chredydwyr eu llunio ar gyfer pob swm sy'n ddyledus ar 31 Mawrth.
- Mae gwerthoedd trosglwyddo unigol a dderbyniwyd ac a dalwyd wedi'u cyfrifo ar sail arian parod.
- Mae gwerthoedd trosglwyddo swmpus a dalwyd wedi'u cyfrifo ar sail croniadau.
- Nid yw'r datganiadau ariannol yn ystyried rhwymedigaethau i dalu pensiynau a buddion eraill ar ôl y cyfnod cyfrifo yr adroddir yn ei gylch.
- Caiff treuliau rheoli buddsoddiadau eu cyfrifyddu ar sail croniadau ac maent yn cynnwys y ffioedd a dalwyd ac sy'n ddyledus i reolwyr a cheidwad y Gronfa, ffioedd actiwarïaid a ffioedd ymgynghorwyr mesur perfformiad a buddsoddi.
- Mae treuliau gweinyddu wedi'u cyfrifyddu ar sail croniadau. Codir holl gostau staff yn uniongyrchol ar y gronfa a chaiff costau rheoli, lletya a gwasanaethau cymorth eraill eu dosrannu i'r Gronfa yn unol â pholisïau'r Cyngor.
- Mae costau caffael buddsoddiadau yn cynnwys holl gostau uniongyrchol trafodion, a chaiff derbyniadau gwerthiant eu dangos heb gynnwys holl gostau uniongyrchol trafodion.

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

	Note	2012		2011	
		£000	£000	£000	£000
Cyfraniadau a Buddion					
Cyfraniadau derbyniadwy:					
Gan gyflogwyr	1	50,654		51,433	
Gan weithwyr neu aelodau	1	14,315		15,102	
			64,969		66,535
Trosglwyddwyd i mewn		4,952		9,801	
Incwm arall		1,636		1,622	
			6,588		11,423
			71,557		77,958
Buddion taladwy:					
Pensiynau	1	41,563		39,479	
Cyfundaliadau (ymdeoliad)	1	10,844		12,953	
Cyfundaliadau (grantiau marwolaeth)	1	1,382		1,152	
			53,789		53,584
Taliadau i'r rhai a adawodd y cynllun neu o'u herwydd					
Ad-dalu cyfraniadau		12		10	
Trosglwyddwyd allan (unigol)		3,034		4,690	
Trosglwyddwyd i mewn	10	23,530		0	
Arall		96		213	
Costau gweinyddol a threuliau eraill	2	1,244		1,262	
			27,916		6,175
			81,705		59,759
YCHWANEGIADAU NET (TYNNWYD ALLAN)			(10,148)		18,199
Incwm buddsoddiadau					
	4	3,326		2,898	
Newid yng ngwŕth buddsoddiadau ar y farchnad (wedi'u gwireddu a heb eu gwireddu)	4	21,097		79,965	
Treuliau rheoli buddsoddiadau	2	(5,267)		(5,080)	
ELW NET AR FUDDSODDIADAU			19,156		77,783
(GOSTYNGIAD)/CYNNYDD NET YN Y GRONFA			9,008		95,982
ASEDAU NET AGORIADOL			1,051,815		955,833
ASEDAU NET WRTH GAU'R CYFRIFON			1,060,823		1,051,815

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

	Nodyn	2012 £000	2011 £000
Datganiad Asedau Net			
Asedau buddsoddiadau:	5		
Cronfa â llog sefydlog a reolir		170,075	123,024
Cronfa Ecwiti'r DU a reolir		104,624	161,383
Cronfa Ecwiti Tramor a reolir		334,145	263,366
Cronfeydd amlstrategaeth a reolir		118,080	88,318
Cronfeydd eiddo		75,307	65,317
Cronfeydd seilwaith		23,414	20,753
Cronfeydd coed		14,686	12,212
Cronfeydd nwyddau		36,879	39,814
Cronfeydd ecwiti preifât		122,317	112,563
Cronfa ymddiogelu cronfeydd		47,321	50,646
Benthyciadau wedi'u trosoli		530	16,346
Cytundeb 'Blaendrafodion'		0	665
Asedau buddsoddi eraill	9	3	1,218
Arian parod	7	36,476	97,373
Rhwymedigaethau buddsoddiadau			
Cytundeb blaendrafodion		0	(169)
Rhwymedigaethau buddsoddi eraill	9	0	(1,195)
Asedau cyfredol:			
Dyledus cyn pen blwyddyn	8	3,703	4,157
Dyledus ar ôl blwyddyn	8	200	359
Rhwymedigaethau cyfredol	8	(26,937)	(4,335)
ASEDAU NET AR 31 MAWRTH		1,060,823	1,051,815

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012

1. DADANSODDIAD O GYFRANIADAU I'W DERBYN/BUDDION I'W TALU

Y cyfraniadau yw'r symiau hynny sydd i'w derbyn gan wahanol awdurdodau cyflogi parthed eu cyfraniadau eu hunain a chyfraniadau gweithwyr pensiynadwy. Roedd cyfanswm y cyfraniadau a dderbyniwyd gan gyflogwyr yn ystod 2011/12 yn cyfateb i £50.654m (£51.433m yn 2010/11). Roedd y swm hwnnw'n cynnwys £26.663m (£29.823m yn 2010/11) a oedd yn ymwneud â'r gyfradd gyfrannu gyffredin o 12.5% a delir gan bob cyflogwr, a £23.991m (£21.610m yn 2010/11) a oedd yn ymwneud â'r cyfraddau addasedig unigol a chyfraniadau ychwanegol a delir mewn perthynas â chyllido diffygion ar gyfer cyflogwyr unigol.

Cafodd buddion sydd i'w talu a chyfraniadau a ad-dalwyd eu cynnwys yn y cyfrifon ar sail yr holl hawliadau dilys a gymeradwywyd yn ystod y flwyddyn.

Gwelir dadansoddiad o gyfraniadau a dderbyniwyd a buddion i'w talu isod:-

	Buddion sy'n daladwy	Cyfraniadau derbyniadwy
Cyrff Rhestredig	£000	£000
Cyngor Sir y Fflint	19,558	22,013
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	15,665	20,418
Cyngor Sir Ddinbych	13,157	15,803
Dosrannwyd y gronfa â:		
Chyngorau Sir Gwynedd a Phowys	2,448	0
Colegau	1,702	4,300
Ysgolion	83	120
Cyngorau Cymuned	152	228
Eraill - cyrff rhestredig	527	1,203
Eraill - cyrff a derbyniwyd	497	884
	53,789	64,969

Dim ond adlewyrchu'r ffigurau sydd yn y cyfrifon a wna'r uchod. Mae amgylchiadau pob un o'r cyrff a restrir yn wahanol am amrywiaeth o resymau (proffiliau cyfraniadau a phensiynwyr, cyfraddau cyfrannu gweithwyr, profiad o ymddeoliadau cynnar ac ati) ac mae llunio cymariaethau uniongyrchol yn ddiystyr i raddau helaeth felly.

Mae gan Gyngor Sir y Fflint, Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam a Chyngor Sir Ddinbych rwymedigaeth gydnabyddedig, yn eu cyfrifon eu hunain, dros gyfraniadau pensiwn ar sail yr elfen ôl-dâl yn eu cytundebau cyflog cyfartal. Fodd bynnag, oherwydd ansicrwydd ynghylch yr ansicrwydd yn ymwneud â gwerth ac amseriad y taliadau hyn, nid yw'r symiau hyn wedi'u cynnwys eto yng nghyfrifon y Gronfa Bensiynau.

2. TREULIAU RHEOLI BUDDSODDIADAU A GWEINYDDU

Mae'r rheoliadau'n caniatáu i'r Cyngor Sir godi cost gweinyddu'r cynllun ar y Gronfa. Mae ffioedd y rheolwyr allanol wedi'u cyfrifyddu ar sail yr hyn sydd yn eu cytundeb rheoli.

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

2. TREULIAU RHEOLI BUDDSODDIADAU A GWEINYDDU (parhad)

Caiff cost gweinyddu pensiynau a rheoli buddsoddiadau ei dangos isod:-

	2012	2011
	£000	£000
Treuliau gweinyddu		
Costau gweithwyr	567	589
Gwasanaethau cymorth	189	167
Cyflenwadau a gwasanaethau	395	217
Ffioedd archwilio	35	36
Ffioedd yr actwari	58	131
Ffioedd monitro perfformiad	0	24
Ffioedd ymgynghorwyr	0	98
	1,244	1,262
Treuliau buddsoddi		
Ffioedd Rheoli'r Gronfa	5,155	5,027
Ffioedd Gwarchod	39	53
Ffioedd monitro perfformiad	24	0
Ffioedd ymgynghorwyr	49	0
	5,267	5,080
Cyfanswm y ffioedd	6,511	6,342

Caiff ffioedd rheoli buddsoddiadau eu seilio ar brisiadau'r buddsoddiadau. Mae'r Gronfa wedi'i buddsoddi mewn cronfeydd cyfun, a chaiff mwyafrif eu ffioedd eu codi o fewn y Cronfeydd. Er mwyn gweithredu'n agored, mae'r Gronfa yn datgelu'r ffioedd hynny. Roedd y ffioedd a gafodd eu cynnwys yn y Cronfeydd Cyfun yn cyfateb i £4.9m yn ystod y flwyddyn (£3.9m yn ystod 2010/11).

3. BUDDSODDIADAU A PHERFFORMIAD

Ceir rhagor o fanylion am y strategaeth fuddsoddi yn y Datganiad o Egwyddorion Buddsoddi sydd ar gael drwy gysylltu â'r Pennaeth Cyllid, Neuadd y Sir, Yr Wyddgrug, CH7 6NA (gwefan: www.clwydpensionfund.org.uk neu ffôn: 01352 702264).

Mae'r Cyngor Sir yn defnyddio gwasanaethau perfformiad buddsoddiadau Cwmni WM. Dangosodd adroddiad y cwmni ar gyfer y flwyddyn ariannol 2011/12 fod y Gronfa wedi gwneud elw cyffredinol o +2.4% o'i buddsoddiadau (+7.8% yn 2010/11). Mae hynny'n cymharu ag elw meincnod o +4.4% ar gyfer y flwyddyn.

4. DADANSODDIAD O DRAFODION AC ELW AR FUDDSODDIADAU

Trosolwg

Mae'r Gronfa'n buddsoddi unrhyw warged sydd ganddi mewn asedau trwy ystod eang o reolwyr. Mae'r prif fuddsoddiadau hyn i gyd yn digwydd trwy gronfeydd cyfun lle mae'r Gronfa yn un o nifer o fuddsoddwyr a lle caiff yr arian cyfun ei fuddsoddi ar sail gyffredin. Er hynny, ymhlith asedau amgen y Gronfa ceir un neu ddau o ddaliannau a ddyfynnir. At ei gilydd, fodd bynnag, nid oes gan y Gronfa ddaliannau uniongyrchol o safbwynt soddgyfrannau, bondiau, eiddo, cwmnïau ecwiti preifat, nwyddau neu offerynnau ariannol eraill.

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

4. DADANSODDIAD O DRAFODION AC ELW AR FUDDSODDIADAU (parhad)

Trafodion ac Elw ar Fuddsoddiadau

Isod gwelir manylion trafodion buddsoddi 2011/12 a'r elw net o £7.907m (£44.275m yn 2010/11) ynghyd ag incwm buddsoddi o £3.326m (£2.898m yn 2010/11). Yr oedd yr elw nas gwiredddwyd ar gyfer 2011/12, o ganlyniad i newid yng ngwerth buddsoddiadau ar y farchnad, yn cyfateb i £13.190m (£35.690m yn 2010/11). Y cynnydd yng ngwerth buddsoddiadau (a wiredddwyd ac nas gwiredddwyd) ar y farchnad felly yw £21.097m (£79.965m yn 2010/11).

Caiff costau uniongyrchol trafodion eu cynnwys yng nghost prynu ac enillion o werthu. Costau trafodion yw costau ychwanegol y mae modd eu priodoli'n uniongyrchol i waith caffael a gwerthu buddsoddiad. Maent yn cynnwys ffioedd a thaliadau comisiwn a delir i asiantiaid, ymgynghorwyr, broceriaid a delwyr, ardollau gan asiantaethau rheoleiddio a chyfnewidfeydd gwarannau, a threthi a thollau trosglwyddo. Cânt eu hychwanegu at gostau prynu neu'u gosod yn erbyn enillion o werthu, fel y bo'n briodol. Ni ellir dangos y costau unigol hyn yn uniongyrchol gan fod Cronfa Bensiynau Clwyd yn cael ei buddsoddi bron yn gyfan gwbl drwy gronfeydd cyfun. Mae incwm buddsoddi yn cynnwys difidendau cyfranddaliadau, llog ar fuddsoddiadau ac incwm net o rentu eiddo. Gwneir croniadau ar gyfer difidendau sydd i'w derbyn, llog sydd i'w dderbyn a threth y gellir ei hadennill ar ddifidendau.

	Gwerth ar y farchnad	Pryniadau ac ychwanegiadau	Gwerthiannau a didyniadau	Elw a wiredddwyd (Colled)	Elw heb ei wireddu (Colled)	Gwerth ar y farchnad	Incwm buddsoddiadau
	2011/12					2010/11	
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Gwarannau â llog sefydlog	123,024	27,129	0	0	19,922	170,075	0
Ecwiâu Gweithredol y DU	63,659	0	63,935	(6,407)	6,683	0	97
Ecwiâu Goddefol y DU	97,724	5,000	0	0	1,900	104,624	0
Ecwiâu Tramor Gweithredol	174,219	101,434	25,160	1,384	(5,884)	245,992	106
Ecwiâu Tramor Goddefol	89,147	5,000	5,917	917	(995)	88,152	0
Amlstrategaeth	88,318	29,109	(13)	(13)	652	118,080	0
Eiddo	65,317	13,241	4,743	(1,377)	2,869	75,307	1,903
Seilwaith	20,753	4,444	2,319	0	536	23,414	268
Coed	12,212	2,671	413	0	216	14,686	0
Nwyddau	39,814	21,000	20,786	744	(3,893)	36,879	0
Ecwiti preifat	112,563	21,322	12,394	2,063	(1,237)	122,318	796
Cronfa ymddiogelu cronfeydd	50,646	0	918	99	(2,506)	47,321	13
Benthyciadau wedi'u trosoli	16,346	0	15,547	4,308	(4,577)	530	0
	953,742	230,350	152,119	1,718	13,686	1,047,378	3,183
Arian parod	97,373	0	0	0	0	36,476	0
Contractau Dyfodolion	496	0	0	1,345	(496)	0	0
Ffioedd mewn cronfeydd cyfun	0	0	0	4,927	0	0	0
Llog	0	0	0	0	0	0	143
Arian cyfred	0	0	0	(83)	0	0	0
	97,869	0	0	6,189	(496)	36,476	143
Cyfanswm 2011/12	1,051,611	230,350	152,119	7,907	13,190	1,083,854	3,326

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

4. DADANSODDIAD O DRAFODION AC ELW AR FUDDSODDIADAU (parhad)

	Gwerth ar y farchnad	Pryniadau ac ychwanegiadau	Gwerthiannau a didyniadau	Elw a wireddwyd (Colled)	Elw heb ei wireddu (Colled)	Gwerth ar y farchnad	Incwm buddsoddiadau
	2011/12					2010/11	
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Gwarannau â llog sefydlog	111,825	18,082	17,995	70	11,042	123,024	0
Ecwiŵiau Gweithredol y DU	241,446	151,557	345,516	(7,564)	23,736	63,659	254
Ecwiŵiau Goddefol y DU	0	97,753	0	0	(29)	97,724	0
Ecwiŵiau Tramor Gweithredol	271,001	230,463	347,474	45,637	(25,407)	174,219	521
Ecwiŵiau Tramor Goddefol	0	89,237	0	0	(90)	89,147	0
Amlstrategaeth	44,318	41,276	0	0	2,724	88,318	0
Eiddo	52,077	12,861	3,566	0	3,945	65,317	1,778
Seilwaith	16,243	4,087	365	0	788	20,753	213
Coed	11,120	1,141	175	0	126	12,212	0
Nwyddau	14,847	20,042	0	0	4,925	39,814	0
Ecwiti preifat	86,810	24,241	12,253	1,638	12,127	112,563	62
Cronfa ymddiogelu cronfeydd	52,121	8,000	12,325	(1,008)	3,858	50,646	0
Arian cyfred	28,400	0	26,612	860	(2,648)	0	0
Benthyciadau wedi'u trosoli	20,043	0	5,165	1,361	97	16,346	0
	950,251	698,740	771,446	40,994	35,194	953,742	2,828
Arian parod	2,944	0	0	0	0	97,373	0
Contractau Blaendrafodion	0	0	0	(656)	496	496	0
Ffioedd mewn cronfeydd cyfu	0	0	0	3,900	0	0	0
Llog	0	0	0	0	0	0	70
Arian cyfred	0	0	0	37	0	0	0
	2,944	0	0	3,281	496	97,869	70
Cyfanswm 2010/11	953,195	698,740	771,446	44,275	35,690	1,051,611	2,898
2009/10	692,179	88,962	64,791	11,192	230,435	953,195	2,466

5. GWERTH BUDDSODDIADAU AR Y FARCHNAD (AC EITHRIO ARIAN A BLAENDRAFODION)

£936.363m yw cost y buddsoddiadau ar bapur ar 31 Mawrth (£856.413m yn 2010/11. £1,047.378m yw gwerth y buddsoddiadau ar y farchnad ar 31 Mawrth 2012 (£953.742m yn 2010/11) a gellir eu dadansoddi fel a ganlyn.

Yn ôl Cyfandir

Mae'r daliannau yn y DU ar 31 Mawrth 2012 yn cyfateb i 18% o gyfanswm y buddsoddiadau yn ôl gwerth ar y farchnad.

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

5. GWERTH BUDDSODDIADAU AR Y FARCHNAD (AC EITHRIO ARIAN A
BLAENDRAFODION) parhad

	2012	2011
	£000	£000
DU	188,638	254,729
Ewrop	123,678	114,927
Asia a'r Môr Tawel	102,693	79,608
Gogledd America	87,017	78,688
Marchnadoedd sy'n datblygu	73,290	72,463
Buddsoddiadau byd-eang	472,062	353,327
	<u>1,047,378</u>	<u>953,742</u>

Yn ôl Rheolwr Cronfa

	2012		2011	
	£000	%	£000	%
BlackRock	58,295	6	59,043	6
Gottex	0	0	61,415	7
Wellington	110,168	11	66,165	7
Aberdeen	72,862	7	50,075	5
State Street (Transition Manager)	134	0	48,512	5
Pioneer	2,974	0	3,645	0
Liongate	21,467	2	23,269	2
SSARIS	22,880	2	23,732	3
Duet	47,227	5	0	0
BlueCrest	29,309	3	0	0
Investec	52,480	5	51,525	5
Stone Harbor	170,075	16	123,024	13
SSgA	192,776	18	186,871	20
Pyrford	30,476	3	29,275	3
Eiddo	75,307	7	65,317	7
Seilwaith	23,414	2	20,753	2
Coed	14,686	1	12,212	1
Ecwiti preifat	122,318	12	112,563	12
Bentychiadau wedi'u trosoli	530	0	16,346	2
	<u>1,047,378</u>	<u>100</u>	<u>953,742</u>	<u>100</u>

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

5. GWERTH BUDDSODDIADAU AR Y FARCHNAD (AC EITHRIO ARIAN A BLAENDRAFODION) parhad

Yn ôl buddsoddiadau Rhestredig/Rheoledig

	2012			2011		
	Rhestredig a reolwyd	Rhestredig	Anrhestredig	Rhestredig a reolwyd	Rhestredig	Anrhestredig
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Gwarannau â llog sefydlog	0	0	170,075	0	0	123,024
Ecwitiau'r DU	104,624	0	0	97,724	2,244	61,415
Ecwitiau tramor	281,531	134	52,480	211,685	156	51,525
Amlstrategaeth	118,080	0	0	88,318	0	0
Eiddo	43,615	0	31,691	42,551	0	22,766
Seilwaith	0	4,287	19,127	0	3,965	16,788
Coed	0	0	14,686	0	0	12,212
Nwyddau	0	0	36,879	0	0	39,814
Ecwiti preifat	0	4,170	118,148	0	4,922	107,641
Cronfa ymddiogelu cronfeydd	21,467	0	25,854	23,269	0	27,377
Benthyciadau wedi'u trosoli	0	0	530	0	0	16,346
	<u>569,317</u>	<u>8,591</u>	<u>469,470</u>	<u>463,547</u>	<u>11,287</u>	<u>478,908</u>
			<u>1,047,378</u>			<u>953,742</u>

6. GWERTH TEG BUDDSODDIADAU

Offerynnau ariannol

Er mai prin iawn y bydd y Gronfa'n buddsoddi mewn unrhyw beth ond cronfeydd cyfun, mae rheolwyr y cronfeydd hynny'n buddsoddi mewn amrywiaeth o offerynnau ariannol gan gynnwys adneuon, offerynnau ecwiti a ddyfynnir, gwarannau llog sefydlog, daliannau eiddo uniongyrchol, cynnyrch ecwiti anrhestredig, blaendrafodion nwyddau a deilliadau eraill. Mae hynny'n golygu bod y Gronfa'n agored i amrywiaeth o risgiau ariannol gan gynnwys risg o ran credyd a phartion eraill cytundebau, risg o ran hylifedd, risg o ran y farchnad a risg o ran y gyfradd gyfnewid.

Benthycia stoc yw'r hyn a wna un buddsoddwr wrth fenthycia gwarannau penodol i fuddsoddwr arall, gan gadw'r hawl i barhau i dderbyn incwm a gynhyrchir gan y stoc ynghyd â thaliad ychwanegol gan y sawl sy'n cael ei fenthyc. Caiff lefel y risg ei lleihau wrth i'r sawl sy'n cael benthyc y stoc ddarparu sicrwydd cyfochrog o safon (arian parod, gwarannau neu stociau ymyl aur). Gweithgaredd masnachu i gynhyrchu incwm ydyw i bob pwrpas, yn hytrach na buddsoddiad. Nid yw'r Gronfa yn ymwneud yn uniongyrchol â benthycia stoc, ond mae rheolwr ecwiti goddefol y Gronfa yn defnyddio'r arfer o fenthycia stoc yn ei gronfeydd cyfun er mwyn cynhyrchu incwm i'w roi yn erbyn costau trafodion.

Gwerth teg – Seiliau Prasio

Caiff buddsoddiadau eu dangos yn y cyfrifon yn ôl eu gwerth teg ar 31 Mawrth 2012, ar sail y canlynol:

- Caiff gwarannau rhestredig yn y DU a thramor eu prasio o fewn y cronfeydd cyfun priodol gan ddefnyddio'r prisiau cynnig swyddogol a ddyfynnwyd ar y gyfnewidfa stoc berthnasol. Caiff daliannau tramor eu trosi i sterling ar sail cyfradd gyfnewid a ddyfynnwyd pan gaedd y marchnadoedd ar 31 Mawrth 2012.
- Caiff unedau buddsoddi eu prasio ar sail y pris cynnig ar y farchnad.

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

6. GWERTH TEG BUDDSODDIADAU (parhad)

- Caiff cronfeydd cyfun eraill eu prisio ar bwynt cynnig y broses ddiweddaraf a ddyfynnwyd gan eu rheolwyr neu'u gweinyddwyr cronfa priodol ar 31 Mawrth 2012. Os nad oes pris cynnig ar gael, caiff yr asedau eu prisio ar sail y gwerth net a ddarparwyd ar gyfer yr ased.
- Caiff cronfeydd eiddo eu prisio ar sail y pris cynnig ar y farchnad, sydd wedi'i seilio ar brisiad annibynnol rheolaidd o ddaliannau eiddo gwaelodol y gronfa gyfun.
- Mae daliannau ecwiti preifat yn fuddiannau mewn partneriaethau cyfyngedig. Mae'n bwysig cydnabod bod y broses o bennu gwerth teg y buddsoddiadau hyn yn un hynod oddrychol. Mae wedi'i seilio'n annatod at amcangyfrifon a barn sy'n cynnwys nifer o ffactorau. Caiff y daliannau hyn eu prisio ar sail cyfran y Gronfa o asedau net y bartneriaeth yn ôl y datganiadau ariannol diweddaraf a gyhoeddwyd gan y rheolwyr priodol. Os nad yw'r prisiadau hyn yn cyd-daro â dyddiad mantolen y Gronfa, caiff y prisiadau eu haddasu gan ystyried y prynu a'r gwerthu diweddaraf, gwerth asedau a gwybodaeth ariannol arall sydd ar gael adeg paratoi'r datganiadau hyn, er mwyn adlewyrchu dyddiad mantolen y Gronfa. Caiff datganiadau prisio'r rheolwyr eu paratoi yn unol â Chanllawiau Cymdeithas Cyfalaf Menter ac Ecwiti Preifat Ewrop (EVCA), heb gynnwys y llog a ddygir. Mae'r rhain yn cynnwys protocol FAS157 yr Unol Daleithiau ar ddulliau prisio sy'n seiliedig ar –
  - Y farchnad – mae'n defnyddio prisiau a data perthnasol arall a gynhyrchir gan drafodion y farchnad, sy'n cynnwys yr un asedau/rhwymedigaethau'n union neu asedau/rhwymedigaethau cyffelyb (e.e. lluosrifau arian)
  - Incwm – mae'n defnyddio technegau prisio i drosi symiau y disgwylir eu cael yn y dyfodol yn un swm cyfredol (enillion neu lifau arian gostyngol)
  - Cost – wedi'i seilio ar y swm y byddai ei angen ar hyn o bryd i gymryd lle'r capasiti gwasanaeth sy'n perthyn i ased (wedi'i addasu ar gyfer darfordiant).

Mae gofyn i reolwyr ddefnyddio'r dull sy'n briodol yn yr amgylchiadau a'r dull y defnyddir digon o ddata ar ei gyfer, a defnyddio'r dull hwnnw'n gyson tan nad yw'n briodol mwyach. Mae hefyd yn bosibl defnyddio sawl dull neu gyfuniad o ddulliau. Mae'r rhan fwyaf o reolwyr ecwiti preifat yn defnyddio cyfuniad o ddulliau "marchnad" a dulliau "incwm".

- At ei gilydd, caiff buddsoddiadau isadeiledd eu dwyn ar sail cost neu werth teg, pa un bynnag un sydd isaf, ac eithrio lle ceir prisiadau penodol am i fyny neu am i lawr. Mae rheolwyr yn defnyddio eu doethineb wrth amcangyfrif gwerth teg, gan ystyried y canllawiau EVCA a nodwyd uchod ar gyfer prisio buddsoddiadau heb eu dyfynnu. Ni chaiff prisiadau am i fyny eu hystyried oni bai bod yr amcanion buddsoddi wedi'u dilysu a bod modd dangos cynnydd o'r fath. Os yw'r rheolwr o'r farn bod diffyg ar y buddsoddiad gwaelodol, caiff prisiadau am i lawr eu gweithredu ni waeth ym mha gyfnod y mae'r buddsoddiad.
- Caiff buddsoddiadau coetir eu dwyn ar sail gwerth net yr ased fel y pennwyd gan y Partner Cyffredinol. Gan amlaf, bydd gwerth teg yn deillio o'r datganiadau ariannol archwiliedig a ddarperir gan y rheolwyr neu'r cronfeydd gwaelodol. Os nad oes datganiadau ariannol archwiliedig ar gael hyd 31 Mawrth, bydd y prisiadau'n deillio o adroddiadau chwarterol anarchwiliedig y rheolwyr neu'r cronfeydd gwaelodol. Os yw'r buddsoddiadau coetir yn rhai uniongyrchol yn hytrach nag yn fuddsoddiadau a wnaed trwy reolwyr gwaelodol, caiff y prisiadau eu seilio ar brisiad annibynnol rheolaidd o'r daliannau hyn.

6. GWERTH TEG BUDDSODDIADAU (parhad)

- Caiff cyswllt â nwyddau ei reoli'n weithredol trwy ddefnyddio offerynnau deilliadol dros y cownter ac offerynnau deilliadol a gaiff eu prynu a'u gwerthu ar gyfnewidfa (Blaendrafodion, Opsiynau a Chyfnewidiadau) a rhai gwarannau. Caiff deilliadau a gaiff eu prynu a'u gwerthu ar gyfnewidfa eu prisio gan ddefnyddio ffeil gwerthwr a gaiff ei hanfon yn ddyddiol o Bloomberg gydag IDC yn ail ffynhonnell. Daw'r prisiau hyn yn uniongyrchol o'r cyfnewidfeydd deilliadau. Caiff opsiynau eu prisio ar sail y pris masnachu olaf ar y brif gyfnewidfa. Os na cheir masnach mewn opsiwn, defnyddir y pris cynnig i brisio'r opsiwn. Daw prisiadau ar gyfer opsiynau dros y cownter o froceriaid/delwyr sydd fel rheol yn barti i'r cytundeb. Os yw'r mewnbynnau angenrheidiol ar gael gan werthwyr ar restr sy'n caniatáu prisio ar yr un diwrnod, gellir prisio opsiynau dros y cownter gan ddefnyddio cyfrifwr opsiynau a ddarperir gan y gwerthwr, a chan ddefnyddio pris y deliwr i ddilysu canlyniadau'r model. Caiff arian sy'n weddill ei fuddsoddi'n bennaf mewn rhwymedigaethau dyled ar ffurf doleri'r UD, sydd o radd fuddsoddi ac sydd dros gyfnod byr.
- Caiff cronfeydd o gronfeydd ymddiogelu a chronfeydd ymddiogelu amlstrategaeth eu prisio bob mis i greu gwerth asedau net ar sail cyfran gymesur y Gronfa o werth y cronfeydd cyfun gwaelodol, fesul rheolwr. At ei gilydd, mae gwerth teg buddsoddiad y Gronfa mewn cronfa gyfun gysylltiedig yn cyfateb i'r swm y gallai'r Gronfa ddisgwyl yn rhesymol ei gael o'r gronfa gyfun pe bai buddsoddiad y Gronfa'n cael ei adbrynu ar ddyddiad y prisiad, ar sail y wybodaeth a oedd ar gael yn rhesymol adeg paratoi'r prisiad ac y mae'r Gronfa o'r farn ei bod yn ddibynadwy.
- Mae cronfeydd dyrannu asedau'n dactegol yn fyd-eang (GTAA) yn buddsoddi'n bennaf mewn marchnadoedd nad ydynt wedi'u seilio ar gyfnewidfeydd. Mae'r rhain yn cynnwys marchnadoedd dros y cownter neu farchnadoedd lle mae delwyr yn masnachu â'i gilydd, a chaiff trosoledd ei ddefnyddio'n sylweddol gan gronfeydd o'r fath. Os nad oes prisiau ar y farchnad ar gael neu os nad ydynt yn adlewyrchu'r prisiau cyfredol ar y farchnad, bydd y Gronfa'n defnyddio'i pholisïau prisio ei hun gan gyfeirio at y prisiau perthnasol sydd ar gael i bennu gwerth teg yr asedau a ddelir.

Gwerth teg – Hierarchaeth

Mae prisiant offerynnau ariannol wedi'i ddosbarthu ar sail tair lefel ddosbarthu'n ôl safon a dibynadwyedd y wybodaeth a ddefnyddiwyd i bennu gwerthoedd teg.

Lefel 1

Yr offerynnau ariannol ar Lefel 1 yw'r rheini y mae eu gwerth teg yn deillio o brisiau heb eu haddasu a ddyfynnwyd mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer yr un asedau neu rwymedigaethau unfath. Mae cynhyrchion Lefel 1 yn cynnwys ecwitiâu a ddyfynnwyd, gwarannau a ddyfynnwyd â llog sefydlog ac ymddiriedolaethau unedol. Dangosir buddsoddiadau rhestredig yn ôl pris cynnig.

Lefel 2

Yr offerynnau ariannol ar Lefel 2 yw'r rheini lle nad oes prisiau wedi'u dyfynnu ar y farchnad, er enghraifft, os yw offeryn yn cael ei fasnachu mewn marchnad nad ystyrir ei bod yn weithredol, neu os defnyddir dulliau prisio i bennu gwerth teg ac mae'r dulliau hynny'n defnyddio mewnbynnau sydd wedi'u seilio'n sylweddol ar ddata marchnad y gellir ei weld.

Lefel 3

Yr offerynnau ariannol ar Lefel 2 yw'r rheini sydd ag o leiaf un mewnbnw a allai gael effaith sylweddol ar brisant offeryn nad yw wedi'i seilio at ddata marchnad y gellir ei weld. Yr offerynnau hyn fyddai buddsoddiadau ecwiti heb eu dyfynnu a chronfeydd o gronfeydd ymddiogelu, a gaiff eu prisio drwy ddefnyddio dulliau prisio amrywiol sy'n galw am farn sylweddol wrth bennu rhagdybiaeth briodol.

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

6. GWERTH TEG BUDDSODDIADAU (parhad)

Mae'r tabl a ganlyn yn dangos sefyllfa asedau'r Gronfa ar 31 Mawrth 2012 a 31 Mawrth 2011 ar sail yr hierarchaeth hon.

	Gwerth ar y farchnad 2011/12	Lefel 1	Lefel 2	Lefel 3
	£000	£000	£000	£000
Gwarannau â llog sefydlog	170,075	323	169,752	0
Ecwiŵau Gweithredol y DU	0	0	0	0
Ecwiŵau Goddefol y DU	104,624	0	104,624	0
Ecwiŵau Tramor Gweithredol	245,992	234,896	9,736	1,360
Ecwiŵau Tramor Goddefol	88,152	0	88,152	0
Amlstrategaeth	118,080	65,671	52,351	58
Eiddo (1)	75,307	0	0	75,307
Seilwaith (1)	23,414	4,287	0	19,127
Coed (1)	14,686	0	0	14,686
Nwyddau	36,879	18,635	18,244	0
Ecwiti preifat (2)	122,318	4,170	0	118,148
Cronfa ymddiogelu cronfeydd	47,321	0	39,545	7,776
Benthyciadau wedi'u trosoli	530	0	0	530
	1,047,378	327,982	482,404	236,992
Arian parod	36,476	36,476	0	0
Contractau blaendrafodion	0	0	0	0
	36,476	36,476	0	0
Cyfanswm 2011/12	1,083,854	364,458	482,404	236,992

(1) Eiddo/Isadeiledd/Coed – defnyddir seiliau prisio amrywiol. Caiff daliannau uniongyrchol cronfeydd eu prisio ar sail prisiadau annibynnol, ond yn aml bydd gan gronfeydd fuddiannau'n ymwneud â mentrau ar y cyd a phartneriaethau, y defnyddir amrywiaeth o ddulliau i'w prisio. Er mwyn bod yn geidwadol, mae'r holl gronfeydd wedi'u dosbarthu i gategori Lefel 3, oni bai bod y gronfa ei hun yn un sydd wedi'i dyfynnu.

(2) Ecwiti preifat – defnyddir seiliau prisio amrywiol – cost, prisiau a ddyfynnwyd (wedi'u gostwng yn aml ar gyfer cyfnodau “cloi”), lluosrifau trafodion, lluosrifau marchnad, enillion o sylweddu yn y dyfodol, rhagolygon cwmni, barn trydydd parti ac ati. Yn aml, bydd prisiadau cwmnïau a chronfeydd yn adlewyrchu cyfuniadau o'r seiliau prisio hyn. Er mwyn bod yn geidwadol, mae'r holl gronfeydd wedi'u dosbarthu i gategori Lefel 3, oni bai bod y gronfa ei hun yn un sydd wedi'i dyfynnu.

Er nad yw'r rhan fwyaf o fuddsoddiadau'r Gronfa wedi'u rhestru, mae buddsoddiadau gwaelodol y cronfeydd hynny wedi'u rhestru. O fewn y benthyciadau Ecwiti Preifat a'r Benthyciadau wedi'u Trosoli a'r portffolios Eiddo/Seilwaith/Coed, er bod rhai wedi'u rhestru, mae gan y Gronfa ddaliannau sylweddol mewn buddsoddiadau heb eu dyfynnu (£227.798m) o'i gymharu â £218.304m yn 2010/11. Caiff y rhain eu prisio yn ôl gwerth teg gan reolwyr cronfeydd drwy ddefnyddio sylfaen brisio briodol. Mae'r prisiadau'n dibynnu i raddau helaeth ar farn, ac oherwydd natur oddrychol ac amrywiol y prisiadau mae'n fwy tebygol na fyddai'r prisiadau sydd wedi'u cynnwys yn y datganiadau ariannol yn cael eu gwireddu pe baent yn cael eu gwerthu. Gallai'r gwahaniaeth fod yn sylweddol uwch neu is.

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

6. GWERTH TEG BUDDSODDIADAU (parhad)

Yn ystod y cyfnod ar ôl cau a pharatoi'r cyfrifon, daw rhagor o fanylion i law am werth buddsoddiadau Eiddo, Ecwiti Preifat, Seilwaith, Benthyciadau wedi'u Trosoli a Choed yn y Gronfa. Amcangyfrifir bod tanbrisiant o £2.297m yng ngwerth y Gronfa, sy'n cyfateb i oddeutu 1% o'r cronfeydd hyn. Mae'r tabl isod yn dangos y prisiadau a nodir yn y cyfrifon hyn ar gyfer y pedwar categori buddsoddi ynghyd â'r prisiadau diweddaraf a gafwyd.

	2012 Adroddwyd £000	2012 Diweddarwyd £000		
Cronfeydd eiddo	75,307	75,952		
Cronfeydd seilwaith	23,414	23,571		
Cronfeydd Timberland	14,686	15,184		
Cronfeydd ecwiti preifat	122,318	123,358		
Cronfeydd benthycyca leveraged	530	486		
	Gwerth ar y farchnad 2010/11 £000	Lefel 1 £000	Lefel 2 £000	Lefel 3 £000
Gwarannau â llog sefydlog	123,024	104,251	1,341	17,432
Ecwiŵiau Gweithredol y DU	63,659	24,562	30,425	8,672
Ecwiŵiau Goddefol y DU	97,724	0	97,724	0
Ecwiŵiau Tramor Gweithredol	174,219	173,209	5	1,005
Ecwiŵiau Tramor Goddefol	89,147	0	89,147	0
Amlstrategaeth	88,318	72,810	15,278	230
Eiddo (1)	65,317	0	0	65,317
Seilwaith (1)	20,753	3,965	0	16,788
Coed (1)	12,212	0	0	12,212
Nwyddau	39,814	20,814	19,000	0
Ecwiti preifat (2)	112,563	4,922	0	107,641
Cronfa ymddiogelu cronfeydd	50,646	215	45,584	4,847
Benthyciadau wedi'u trosoli	16,346	0	0	16,346
	953,742	404,748	298,504	250,490
Arian parod	97,373	97,373	0	0
Contractau blaendrafo dion	496	0	496	0
	97,869	97,373	496	0
Cyfanswm 2010/11	1,051,611	502,121	299,000	250,490

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

7. RISGIAU BUDDSODDI

Fel y dangosir uchod, mae gan y Gronfa fudd mewn amrywiaeth o offerynnau ariannol gan gynnwys adneuron, offerynnau ecwiti a ddyfynnir, gwarannau llog sefydlog, daliannau eiddo uniongyrchol, cynnyrch ecwiti anrhestredig, blaendrafodion nwyddau a deilliadau eraill. Mae hynny'n golygu bod y Gronfa'n agored i amrywiaeth o risgiau ariannol gan gynnwys risg o ran credyd a phartïon eraill cytundebau, risg o ran hylifedd, risg o ran y farchnad a risg o ran y gyfradd gyfnewid.

Gweithdrefnau Rheoli Risg

Mae'r prif bwerau buddsoddi wedi'u cynnwys yn Rheoliadau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Rheoli a Buddsoddi Cronfeydd) 2009, a than y rheoliadau mae'n ofynnol i Awdurdod Gweinyddu fuddsoddi unrhyw arian o'r gronfa bensiwn nad oes ei angen yn syth i wneud taliadau o'r Gronfa Bensiwn. Dan y rheoliadau hynny, rhaid i'r Gronfa Bensiwn lunio polisi ar gyfer buddsoddi arian y gronfa.

Mae gweithdrefnau rheoli risg cyffredinol yr Awdurdod Gweinyddu yn canolbwyntio ar natur anwadal y marchnadoedd arian a gweithredu cyfyngiadau i leihau'r risgiau hynny. Bob blwyddyn, bydd y Gronfa Bensiwn yn adolygu ei Datganiad o Egwyddorion Buddsoddi a'r Datganiad Strategaeth Ariannu cyfatebol, sy'n egluro polisi'r Gronfa Bensiwn ar faterion megis y math o fuddsoddiadau i'w dal, y cydbwysedd rhwng gwahanol fathau o fuddsoddiadau, cyfyngiadau ar fuddsoddiadau a'r modd y caiff risg ei rheoli. Mae'r Datganiad o Egwyddorion Buddsoddi a'r Datganiad Strategaeth Ariannu i'w gweld ar wefan y Gronfa (www.clwydpensionfund.org.uk) yn yr adran "Llywodraethu a Buddsoddiadau".

Mae'r Gronfa'n adolygu ei strwythur yn ffurfiol o leiaf unwaith bob 4 blynedd, ac fel rheol bydd yn gwneud hynny bob 3 blynedd. Cynhaliwyd yr adolygiad diwethaf yn 2010 ac fe'i gweithredwyd ym mis Ebrill 2011. Mae model optimeiddio'r Gronfa, a ddefnyddir i helpu i bennu meincnod strategol y Gronfa, yn awgrymu y dylai'r cymysgedd o asedau a bennwyd felly, ynghyd â'r gofynion i reolwyr cronfeydd penodol berfformio'n well na mynegeion eu marchnad, arwain at elw hirdymor o ychydig dros 9% gydag ansefydlogrwydd o ryw 10%. Mae ystyried risg yn elfen allweddol yn y broses adolygu hon, ac ers nifer o flynyddoedd mae'r Gronfa wedi dilyn polisi o leihau risg trwy amrywio buddsoddiadau ar draws dosbarthiadau o asedau, rhanbarthau buddsoddi a rheolwyr cronfeydd. At hynny, mae gan asedau amgen eu gofynion amrywio eu hunain a rhoddir rhai enghreifftiau isod.

- ecwiti preifat – yn ôl cyfnod, daearyddiaeth a blwyddyn fuddsoddi gyntaf os na ddefnyddir cronfeydd o gronfeydd
- eiddo - yn ôl math, proffil risg, daearyddiaeth a blwyddyn fuddsoddi gyntaf (ar gronfeydd caeedig)
- isadeiledd – yn ôl math (cynradd/eilaidd), daearyddiaeth a blwyddyn fuddsoddi gyntaf
- cronfeydd ymddiogelu – cronfeydd amlstrategaeth neu gronfeydd o gronfeydd

Risg o ran Rheolwyr

Mae'r Gronfa hefyd wedi'i hamrywio'n dda yn ôl rheolwyr, ac nid yw'r un rheolwr unigol yn rheoli mwy na 15% o asedau'r Gronfa. Wedi i reolwyr cronfeydd gael eu penodi dirprwyir y pŵer iddynt, trwy gytundeb rheoli buddsoddiadau, i brynu a gwerthu fel y gwelant yn dda dan y mandad perthnasol. Mae gan bob mandad feincnod neu darged i'w gyflawni neu i ragori arno, ar sail cyfnodau treigl o 3 blynedd fel rheol. Mae'n ofynnol i bob rheolwr gyflwyno diweddariad, bob chwarter o leiaf, a chynhelir cyfarfodydd rheolaidd â rheolwyr i drafod eu mandadau a'u perfformiad o safbwynt pob un. Mae'r trefniadau ychydig yn wahanol yn achos rhai o'r asedau amgen. O ran ecwiti preifat, eiddo, isadeiledd a choed/amaeth, mae'r buddsoddiad yn benodol i gronfa yn hytrach nag i reolwr, a chaiff cronfeydd penodol eu dewis gan y tîm mewnol gan ddangos diwydrwydd dyladwy gofalus.

7. RISGIAU BUDDSODDI (parhad)

Mae'r ymrwymïadau hyn yn tueddu i fod yn llai na'r buddsoddiadau sy'n perthyn i'r prif ddsbarthiadau o asedau, ond unwaith eto caiff adroddiadau ar berfformïad eu cyflwyno'n rheolaidd a chaiff buddsoddiadau o'r fath eu hadolygu o leiaf unwaith y flwyddyn gyda rheolwyr.

Risg o ran Credyd

Risg o ran credyd yw'r risg y bydd parti arall mewn offeryn ariannol yn methu â chyflawni rhwymedigaeth neu ymrwymïad y mae wedi cytuno iddi/iddo gyda'r Gronfa. Fel y nodir uchod mae'r Gronfa'n buddsoddi'n bennaf drwy gronfeydd cyfun, ac mae nifer o'r rhain yn ymwneud â phrynu a gwerthu deilliadau o wahanol fathau, gan gynnwys blaendrafodion, cyfnewidiadau ac opsiynau. Er nad yw'r dulliau hyn o brynu a gwerthu'n effeithio'n uningyrchol ar y Gronfa ei hun ac nad yw, felly, yn wynebu risg uniongyrchol o ran credyd, mae'n amlwg bod unrhyw drafodion sy'n ymwneud â deilliadau yn golygu rhyw elfen o risg, a phe bai un o bartion y gronfa gyfun yn methu, gallai hynny gael effaith negyddol ar werth y gronfa gyfun, a daliant y Gronfa hefyd felly. Fodd bynnag, mae rhywfaint o'r diwydrwydd dyledus gweithredol a gyflawnir mewn perthynas â rheolwr posibl cyn ei benodi yn ymwneud ag ansawdd prosesau risg y rheolwr hwnnw yng nghyswllt partion cytundebau, a cheisir cael sicrwydd bod y prosesau hynny'n lleihau'r risg i'r Gronfa o ran risg. Wedi iddynt gael eu penodi, mae'n ofynnol i reolwyr ddarparu copiâu o'u hadroddiadau blynyddol ar reolaeth fewnol at ddibenion adolygu er mwyn sicrhau bod y safonau a ddisgwylir yn cael eu cynnal.

Ni chaiff arian ei adneuo mewn banciau a sefydliadau ariannol oni bai eu bod wedi'u safoni'n annibynnol a'u bod yn bodloni meini prawf sylfaenol y Cyngor o ran credyd.

Yn amodol ar ofynion llif arian, gellir adneuo arian yn y canlynol:

- Cyfrif band y Gronfa Bensiynau gyda Banc National Westminster Bank ar gyfer hylifedd dyddiol
- Cyfrif adnau National Westminster sy'n rhyddhau arian ar ôl rhybudd o 180 o ddiwrnodau
- Cronfa Money Market AAA ar gyfer gofynion hylifedd annisgwyl neu gyfraddau enillion uwch.

Mae'r Gronfa'n credu ei bod wedi rheoli risg posibl o ran credyd ac nid yw wedi wynebu achosion o ddiffygdalu neu adneuo'n na ellir eu casglu yn ystod y tair blynedd ariannol ddiwethaf. Daliannau arian parod y Gronfa ar 31 Mawrth 2012 oedd £36.476m (£97.373m ar 31 Mawrth 2011) ac fe'u dosbarthwyd fel a ganlyn:

	Safon	2012 £000	2011 £000
Cronfeydd marchnadoedd arian			
BlackRock	AAA	476	485
StateStreet	AAA	0	15,384
Bank of New York Mellon	AAA	665	78,058
Cyfrifon cadw			
National Westminster Bank PLC	AA	32,553	3,413
Cyfrifon cyfredol			
National Westminster Bank PLC	AA	2,782	33
		<u>36,476</u>	<u>97,373</u>

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

7. RISGIAU BUDDSODDI (parhad)

O fewn y Gronfa, bondiau a rhai o'r categorïau asedau amgen yw'r meysydd y rhoddir sylw iddynt o safbwynt risg o ran credyd.

- Caiff portffolio bondiau'r Gronfa ei reoli heb gyfyngiadau, ac mae credyd, benthyciadau a dyledion egin-farchnadoedd yn dylanwadu arno. Ar 31 Mawrth 2012, roedd gan y Gronfa fondiau nad ydynt o radd fuddsoddi gwerth £56.5 miliwn neu 33.2% o'r portffolio llog sefydlog (30.4% ar 31 Mawrth 2011).
- O ran ecwiti preifat ac isadeiledd, mae bron y cyfan o fuddsoddiadau'r Gronfa yn perthyn i ecwiti'r cwmnïau dan sylw.
- At hynny, mae gan y Gronfa ddaliannau gweddillol sydd mewn cyfrif ar wahân gyda rhai rheolwyr sy'n gaeth ar hyn o bryd. Mae manylion y daliannau hyn i'w gweld isod hefyd:

	Cost llyfr	Gwerth ar
	£000	y farchnad
		£000
Benthyciad wedi'i drosoli - ECM	1,934	530
Cronfa ymddiogelu cronfeydd - Pioneer	2,603	2,974
Cyfanswm	<u>4,537</u>	<u>3,504</u>

Risg o ran Hylifedd

Erbyn hyn, mae gan y Gronfa Bensiwn ei chyfrif banc ei hun. Risg o ran hylifedd, yn ei hystyr symlaf, yw'r risg na fydd y Gronfa yn gallu bodloni ei rhwymedigaethau ariannol pan fyddant yn ddyledus, yn enwedig taliadau pensiwn i'w haelodau. Ar lefel strategol mae'r Awdurdod Gweinyddu, ynghyd â'r actwari sy'n ymgynghorydd iddo, yn adolygu sefyllfa'r Gronfa bob tair blynedd er mwyn sicrhau bod modd i'r Gronfa fodloni ei holl rwymedigaethau'n briodol. At hynny, mae'n hanfodol cynllunio llif arian yn barhaus o safbwynt cyfraniadau, taliadau buddion, incwm buddsoddi a galwadau/dosraniadau cyfalaf. Mae hynny'n digwydd, a chaiff sefyllfa'r Gronfa ei diweddarau yn llawer mwy rheolaidd na hynny.

Gan edrych yn benodol ar fuddsoddiadau, mae'r Gronfa trwy ei rheolwyr yn dal cyfuniad o asedau hylifol, asedau lled-hylifol ac asedau caeth. Er bod gan reolwyr buddsoddi'r Gronfa bwerau dewisol sylweddol yng nghyswllt eu portffolios unigol a'r modd y maent yn rheoli eu sefyllfa o ran arian, mae ganddynt yn eu cronfeydd cyfun lawer iawn o warannau hylifol iawn y gellir eu sylweddu yn hawdd, megis soddgyfrannau a bondiau a ddyfynnir ar y prif gyfnewidfeydd stoc. Erbyn hyn, mae soddgyfrannau a bondiau traddodiadol yn cyfateb i 58% o werth y Gronfa, ac er y bydd rhai elfennau ychydig yn llai hylifol yn y ffigurau hyn (dyled a soddgyfrannau egin-farchnadoedd, er enghraifft), mae'r cronfeydd sy'n buddsoddi yn y gwarannau hyn yn cynnig cyfleoedd i brynu a gwerthu bob mis ar y gwaethaf – ac yn aml bob wythnos neu bob pythefnos.

Mae'r sefyllfa'n fwy cymysg yn achos asedau amgen. Er bod un neu ddwy o gronfeydd a ddyfynnir i'w cael yma, mae gan y rhan fwyaf ohonynt eu telerau hylifedd eu hunain, neu yn achos eiddo, mae rheolau adbrynu yn berthnasol iddynt. I bob pwrpas mae cronfeydd caeedig, megis y rhan fwyaf o gronfeydd ecwiti preifat a rhai cronfeydd eiddo ac isadeiledd, yn gaeth am gyfnod penodedig y gronfa (10 mlynedd fel rheol), er y gellir eu gwerthu ar y farchnad eilaidd, am bris gostyngol fel rheol.

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

7. RISGIAU BUDDSODDI (parhad)

Mae'r tabl isod yn dadansoddi gwerth buddsoddiadau'r Gronfa ar 31 Mawrth 2012 yn ôl proffil hylifedd.

	Gwerth ar y farchnad 2011/12 £000	1 mis £000	2 - 3 mis £000	3 - 6 mis £000	6 - 12 mis £000	Wedi cau - wedi dod i ben £000	Wedi'u cloi £000
Gwarannau â llog sefydlog	170,075	170,075	0	0	0	0	0
Ecwifiau Gweithredol y DU	104,624	104,624	0	0	0	0	0
Ecwifiau Goddefol y DU	245,992	242,079	3,913	0	0	0	0
Ecwifiau Tramor Gweithredol	88,152	88,152	0	0	0	0	0
Ecwifiau Tramor Goddefol	118,080	118,080	0	0	0	0	0
Amlstrategaeth	75,307	0	0	0	33,585	41,722	0
Eiddo	23,414	4,287	0	0	0	19,127	0
Seilwaith	14,686	0	0	0	0	14,686	0
Coed	36,879	36,879	0	0	0	0	0
Nwyddau	122,318	4,170	0	0	0	118,148	0
Ecwiti preifat	47,321	2,705	8,823	27,474	5,345	0	2,974
Cronfa ymddiogelu cronfeydd	530	0	0	0	0	0	530
Benthyciadau wedi'u trosoli	1,047,378	771,051	12,736	27,474	38,930	193,683	3,504

Dylid nodi bod gwahanol reolau talu yn berthnasol i wahanol fuddsoddiadau a ddyfynnir, ond fel rheol bydd taliadau/derbyniadau yn ddyledus cyn pen 7 diwrnod i'r dyddiad prynu/gwerthu. Gan fod y Gronfa'n defnyddio cronfeydd cyfun ar gyfer buddsoddiadau a ddyfynnir, bydd dyddiadau prynu a gwerthu bob dydd, bob wythnos, bob pythefnos neu bob mis yn berthnasol iddynt yn aml. Mae pob buddsoddiad o'r fath wedi'i ddynodi'n fuddsoddiad "cyn pen 1 mis" at ddibenion dadansoddi hylifedd. Mae rheolau adbrynu yn berthnasol i gronfeydd eiddo penagored, a bennir gan eu byrddau rheoli. Mae gan lawer ohonynt adbryniadau chwarterol, ond gellir dal y rhain yn ôl mewn marchnadoedd anodd er mwyn peidio â gorfodi gwerthu a pheri anfantais i fuddsoddwyr parhaus. At ddibenion dadansoddi hylifedd defnyddiwyd dull ceidwadol, ac mae pob buddsoddiad o'r fath wedi'i ddynodi'n fuddsoddiad "cyn pen 6-12 mis".

Mae cronfeydd caeedig wedi'u dynodi'n gaeth at ddibenion dadansoddi hylifedd. Fodd bynnag, mae patrwm llif arian y cronfeydd caeedig hynny'n wahanol iawn i fuddsoddiadau traddodiadol, gan mai dim ond wrth wneud y buddsoddiadau gwaelodol y caiff yr arian a neilltuwyd ei dynnu i lawr (fel rheol dros gyfnod o 5 mlynedd) a chaiff dosraniadau eu dychwelyd cyn gynted ag yr ymadewir â'r buddsoddiadau gwaelodol (mor gynnar â'r bedwaredd flwyddyn yn aml). O ran llif arian, felly, dim ond uchafswm o ryw 60-70% o'r swm a neilltuwyd y bydd y llif arian net ar gyfer cronfa o'r fath yn ei gyrraedd, ac fel rheol bydd dosraniadau cronfol yn fwy na'r symiau cronfol a dynnwyd i lawr ymhell cyn diwedd y cyfnod a bennwyd, gan fod y cronfeydd hyn yn rheolaidd yn cynnig elw sydd 1½ i 2½ gwaith yn fwy na'r arian a fuddsoddwyd. Ar yr un pryd, bu'n arfer gan y Gronfa fuddsoddi arian yn rheolaidd bob blwyddyn, ac felly mae blwyddyn fuddsoddi gyntaf y cronfeydd sy'n weithredol yn amrywio o 1997 i 2011. Felly, er bod yr holl arian hwn wedi'i ddynodi'n gaeedig a'i fod felly'n gaeth ar sail ei "oes 10 mlynedd" arferol, mae hynny'n golygu bod llawer ohono'n nes i'w ddyddiad aeddfedu nag y mae'r dynodiad cyffredinol yn ei awgrymu.

Fel y gwelir o'r tabl, hyd yn oed o ddefnyddio'r sail geidwadol a amlinellir uchod, byddai modd sylweddu oddeutu 74% o'r portffolio cyn pen 1 mis a sylweddu 75% cyn pen 3 mis.

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

7. RISGIAU BUDDSODDI (parhad)

Risg o ran y Farchnad

Risg o ran y farchnad yw'r risg y bydd newidiadau ym mhrys y farchnad yn arwain at amrywiadau yng ngwerth teg neu lif arian sefydliad ariannol yn y dyfodol. Mae'r Gronfa'n agored i'r risg o golled ariannol o ganlyniad i newid yng ngwerth ei buddsoddiadau, a'r perygl o ganlyniad i hynny y bydd ei hasedau'n methu â chynig enillion yn unol â'r enillion a ragwelwyd sy'n sail i'r prisiaid o'i rhwymedigaethau dros y tymor hir. Mae dwy elfen yn perthyn i risg o ran y farchnad –

- Y risgiau sy'n gysylltiedig ag ansefydlogrwydd ym mherfformiad y dosbarth o asedau (beta);
- Y risgiau sy'n gysylltiedig â gallu rheolwyr i symud oddi wrth bwysladau mynegai a chynhyrchu alffa, os caniateir iddynt wneud hynny, gan wrthbwysu risg beta trwy ragori ar berfformiad y farchnad.

Mae'r tabl isod yn dangos dadansoddiad o sefyllfa'r Gronfa yng nghyswllt risg o ran y farchnad ar 31 Mawrth 2012, trwy ddangos y swm a fuddsoddiwyd ym mhob dosbarth o asedau a thrwy bob rheolwr ym mhob un o'r prif ddosbarthiadau o asedau, y mynegai a ddefnyddiwyd fel meincnod, y targed a bennwyd ar gyfer rheolwyr yn erbyn y meincnod hwnnw, ac uchafswm ansefydlogrwydd (neu risg) targed rheolwyr yn erbyn mynegai wrth gyflawni hynny. Mae'r ansefydlogrwydd targed hwn yn mesur graddau eithaf gwasgaru canlyniadau tebygol o'u cymharu â'r meincnod a ddewiswyd.

	Rheolwr	Gwerth ar y farchnad 2011/12 £000	Meincnod	Targed (Gros)	Risg (<) %
Gwarannau â llog sefydlog	Stone Harbor	170,075	FT All Stocks	+1.5%	4.0
Ecwifiau Goddefol y DU	SSgA	104,624	FTSE All Share	Match	0.5
Ecwifiau Tramor Gweithredol	Investec	52,480	MSCI AC World NDR	+3.5%	10.0
	Aberdeen	72,862	MSCI AC Asia/P ex Japan	+3.0%	12.0
	Wellington	73,289	MSCI EM Free	+2.5%	8.0
	Duet	47,227	Absolute	+8-10%	3.0
Ecwifiau Tramor Goddefol	SSgA	26,388	FTSE AWD Europe ex UK	Match	0.5
	SSgA	31,933	FTSE AWD North America	Match	0.5
	SSgA	29,831	FTSE AWD Japan	Match	0.5
Amlstrategaeth	BlackRock	58,295	7 day LIBID	+15.0%	20.0
	BlueCrest	29,309	Absolute	+10-15%	6.0
	Pyrford	30,476	RPI	+5.0%	8.0
Cronfa ymddiogelu crofnwydd	Liongate	21,467	Absolute	+8-10%	6.0
	SSARIS	22,880	Absolute	+8-10%	5.0
	Pioneer	2,974	Absolute	+8-10%	4.0
Nwyddau	Wellington	36,879	GCSI Equally Weighted	+1.5%	4.0
Eiddo	Amrywiol	75,307	IPD Balanced PUTs	Exceed	
Seilwaith	Amrywiol	23,414	Absolute	+15.0%	
Coed	Amrywiol	14,686	Absolute	+15.0%	
Ecwiti preifat	Amrywiol	122,318	Absolute	+15.0%	
Benthyciadau wedi'u trosoli	Amrywiol	530	7 day LIBID	+15.0%	
Pontio	Custodian	134	Daliadau dros dro		
		<u>1,047,378</u>			

7. RISGIAU BUDDSODDI (parhad)

Caiff y risgiau sy'n gysylltiedig ag ansefydlogrwydd gwerthoedd ar y farchnad eu rheoli yn bennaf trwy bolisi o gael amrywiaeth eang o asedau. Mae'r Gronfa'n cyfyngu ar y math o fuddsoddiadau y gall eu dal, trwy derfynau buddsoddi, yn unol â Rheoliadau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Rheoli a Buddsoddi Cronfeydd) 2009. Mae'r Gronfa hefyd yn mabwysiadu meincnod strategol penodol (mae manylion i'w cael yn Natganiad o Egwyddorion Buddsoddi'r Gronfa) ac mae pwysidiadau'r gwahanol ddsbarthiadau o asedau o fewn y meincnod yn sail i waith dyrannu asedau o fewn y Gronfa. Dan amodau arferol cynhelir ymarfer ail-fantoli chwarterol yn erbyn y meincnod strategol hwn o fewn terfynau goddefiant penodol. Bwriad y gwaith dyrannu hwn, a bennir trwy fodel dyrannu asedau'r Gronfa, yw amrywio asedau a lleihau risg ar gyfer perfformiad ar lefel benodol trwy ystod eang o fuddsoddiadau ar draws y prif ddsbarthiadau o asedau a buddsoddiadau amgen, ac ar draws rhanbarthau daearyddol ym mhob dosbarth o asedau. Bwriedir i'r meincnod strategol cyfredol gynhyrchu elw hirdymor o ychydig dros 9% gydag anwadalrwydd o ryw 10%.

Caiff risg o ran y farchnad ei rheoli hefyd trwy amrywio rheolwyr – gan greu portffolio amrywiol ar draws nifer o reolwyr buddsoddi. Bob dydd, bydd rheolwyr yn rheoli risg yn unol â'r meincnodau, y targedau a'r terfynau risg a bennwyd ar gyfer y mandad, ac yn unol â'u polisiau a'u prosesau eu hunain. Mae'r Gronfa ei hun yn monitro rheolwyr yn rheolaidd (bob chwarter o leiaf) yng nghyswllt pob un o'r agweddau hyn. O ran eiddo ac ecwiti preifat, mae amrywio cronfeydd a rheolwyr yn hollbwysig, ac er na roddir rhestr lawn o fuddsoddiadau yma, mae gan y Gronfa gyswllt â gwahanol fuddsoddiadau fel y gwelir isod:

	Gwerth ar y farchnad 2012 £000	Rheolwyr Nifer	Cronfeydd Nifer	Eiddo / Cwmnïau - amcangyfrif No.
Asedau real	113,406	19	31	>280
Ecwiti preifat	122,318	19	53	>4,000

Risg o ran Prisiau Eraill

Mae'r risg o ran prisiau eraill yn cynrychioli'r risg y bydd gwerth offeryn ariannol yn ansefydlog o ganlyniad i newidiadau ym mhrisiau'r farchnad (ar wahân i'r rheini sy'n codi o risg yn ymwneud â'r cyfraddau llog neu â'r gyfradd gyfnewid dramor), p'un a yw'r newidiadau hynny i'w priodoli i ffactorau sy'n ymwneud yn benodol â'r offeryn unigol neu â'r sawl sy'n ei gyhoeddi neu ffactorau sy'n effeithio ar bob offeryn o'r fath.

Mae'r gronfa'n agored i risg o ran prisiau cyfranddaliadau a phrisiau deilliadol. Mae hyn yn codi o'r buddsoddiadau sy'n cael eu cadw gan y gronfa, nad yw eu pris yn y dyfodol yn sicr. Mae risg o ran colli cyfalaf ynghlwm wrth yr holl fuddsoddiadau gwarannau. Bydd rheolwyr buddsoddiadau'r gronfa yn lliniaru'r risg hwn o ran pris drwy amrywio'r buddsoddiadau a drwy ddewis gwarannau a chaiff offerynnau ariannol eraill eu monitro gan y gronfa i sicrhau eu bod o fewn y cyfyngiadau a bennir yn strategaeth buddsoddi'r gronfa.

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

7. RISGIAU BUDDSODDI (parhad)

Ar ôl dadansoddi data hanesyddol a symudiadau yn yr enillion a ddisgwylir o fuddsoddiadau yn ystody flwyddyn ariannol, mewn ymgynghoriad â mesurwr perfformiad y gronfa, WM Company, mae'r gronfa wedi penderfynu bod y symudiadau a ganlyn yn y risg ym mhreis y farchnad yn rhesymol bosibl ar gyfer cyfnod adrodd 2012/13:

Natur yr ased	Symudiadau posibl yn y farchnad (+/-)
Ecwiti byd-eang gan gynnwys y DU	14.7%
Ecwiti'r DU	17.5%
Ecwiti tramor	15.5%
Incwm sefydlog byd-eang	5.4%
Eraill	3.9%
Eiddo	6.0%

Mae hyn y cyd-fynd â rhagdybiaethau WM Company sy'n seiliedig ar y data hanesyddol a gasglwyd ar gyfer y Gronfa. Mae'r dadansoddiad yn tybio y bydd yr holl newidynnau eraill, yn enwedig cyfraddau cyfnewid arian cyfred tramor, yn aros yr un fath.

Pe bai pris buddsoddiadau'r Gronfa ar y farchnad wedi cynyddu/gostwng yn unol â'r uchod, byddai'r newid yn yr asedau net a fyddai ar gael i dalu buddion yn ôl pris y farchnad fel a ganlyn (nodir ffigurau cymharol y flwyddyn flaenorol hefyd).

Natur yr ased	Gwerth ar y farchnad 2011/12	Newid yn y ganran %	Gwerth ar ôl y £000	Gwerth ar ôl y gostyngiad £000
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian par	36,476	0.0	36,476	36,476
Asedau'r portffolio buddsoddiadau:-				
Ecwiti byd-eang gan gynnwys y DU	99,709	14.7	114,396	85,022
Ecwiti'r DU	104,624	17.5	122,965	86,283
Ecwiti tramor	234,437	15.5	270,798	198,076
Incwm sefydlog byd-eang	170,075	5.4	179,310	160,840
Eraill	363,226	3.9	377,501	348,951
Eiddo	75,307	6.0	79,833	70,781
	<u>1,083,854</u>		<u>1,181,279</u>	<u>986,429</u>

Natur yr ased	Gwerth ar y farchnad 2010/11	Newid yn y ganran %	Gwerth ar y cynnydd £000	Gwerth ar y gostyngiad £000
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian par	97,373	0	97,373	97,373
Asedau'r portffolio buddsoddiadau:-				
Ecwiti byd-eang gan gynnwys y DU	51,526	15	59,116	43,936
Ecwiti'r DU	161,383	18	189,673	133,093
Ecwiti tramor	211,840	16	244,696	178,984
Incwm sefydlog byd-eang	123,024	5	129,704	116,344
Eraill	340,652	4	354,040	327,264
Eiddo	65,317	6	69,243	61,391
Asedau deilliadol net	496	0	496	496
Symiau taladwy ar gyfer prynu	(1,195)	0	(1,195)	(1,195)
	<u>1,050,416</u>		<u>1,143,146</u>	<u>957,686</u>

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

Parhad

7. RISGIAU BUDDSODDI (parhad)

Risg o ran Cyfraddau Llog

Mae'r Gronfa yn buddsoddi ei hasedau ariannol er mwyn gwneud elw. Gall risgiau'n ymwneud â chyfraddau llog effeithio ar y buddsoddiadau hyn, a hwn yw'r risg y bydd gwerth teg llif arian offerynnau ariannol yn y dyfodol yn amrywio oherwydd newidiadau yng nghyfraddau llog y farchnad.

Mae'r Gronfa yn cydnabod y gall cyfraddau llog amrywio ac effeithio ar incwm y gronfa a'r asedau net sydd ar gael i dalu buddion. Mae rheolwr Incwm Sefydlog y Gronfa wedi dweud y byddai'n disgwyl newid bach o 50 o bwyntiau sail (bps) o'r naill flwyddyn i'r llall. Gan nad yw'r Gronfa yn defnyddio gwarannau Incwm Sefydlog i ddarparu incwm, mae'r dadansoddiad a ganlyn o sensitifrwydd yn cyfeirio at arian parod a balansau arian parod yn unig.

Natur yr ased	Gwerth	Newidiadau yn ystod y flwyddyn yn yr asedau net sydd ar gael i dalu buddion	
	cario	+50BPS	-50BPS
	2011/12	£000	£000
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod	1,141	6	(6)
Balansau arian parod	35,335	176	(176)
	<u>36,476</u>	<u>182</u>	<u>(182)</u>

Natur yr ased	Gwerth	Newidiadau yn ystod y flwyddyn yn yr asedau net sydd ar gael i dalu buddion	
	cario	+50BPS	-50BPS
	2010/11	£000	£000
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod	93,928	469	(469)
Balansau arian parod	3,445	17	(17)
	<u>97,373</u>	<u>486</u>	<u>(486)</u>

Risg o ran Arian Cyfred

Risg o ran arian cyfred yw'r risg y bydd gwerth teg llifau arian offeryn ariannol yn y dyfodol yn amrywio oherwydd newidiadau yn y cyfraddau cyfnewid tramor. Mae'r Gronfa yn agored i risgiau arian cyfred ar offerynnau ariannol sydd mewn unrhyw arian cyfred heblaw arian cyfred y Gronfa (GBP). Mae gan y Gronfa asedau sydd mewn arian cyfred gwahanol i GBP.

Mae'r tabl a ganlyn yn crynhoi i ba raddau y mae'r Gronfa yn agored i risg yn ymwneud ag arian cyfred ar 31 Mawrth 2012 a'r ffigurau cyfatebol ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol:

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

7. RISGIAU BUDDSODDI (parhad)

Risg arian cyfred - Natur yr ased	Gwerth ar y	Gwerth ar y
	farchnad	farchnad
	2011/12	2010/11
	£000	£000
Incwm sefydlog byd-eang	170,075	123,024
Ecwitiau Tramor Gweithredol	245,992	174,219
Ecwitiau Tramor Goddefol	88,152	89,147
Amlstrategaeth	118,080	88,318
Eiddo	36,879	39,814
Seilwaith	47,321	50,646
Coed	31,691	22,766
Nwyddau	8,892	8,095
Ecwiti preifat	14,686	12,212
	96,971	90,772
	<u>858,739</u>	<u>699,013</u>

Ar ôl dadansoddi data hanesyddol mewn ymgynghoriad â Mesurwyr Perfformiad y Gronfa, sef WM Company, ac ar ôl dadansoddi i ba raddau roedd y Gronfa yn agored i risgiau'n ymwneud ag arian cyfred tramor hyd at 31 Mawrth 2012, ystyriwyd mai'r ansefydlogrwydd tebygol yn ymwneud â symudiadau yng nghyfradd cyfnewid tramor oedd 7.4%. Y ffigur cyfatebol ar gyfer y cyfnod hyd at 31 Mawrth 2011 oedd 7.5%.

Mae'r dadansoddiad hyn yn tybio bod yr holl newidynnau eraill, yn enwedig cyfraddau llog, yn aros yr un fath. Byddai canrannau'r blynyddol hyn yn cryfhau / gwanhau o'u cymharu â'r arian cyfred amrywiol y caiff buddsoddiadau'r gronfa eu cadw ynddynt, yn cynyddu 'lleihau'r asedau net a fyddai ar gael i dalu buddion, fel a ganlyn:

Risg arian cyfred - Natur yr ased	Gwerth ar y	Newid yn y	Gwerth ar ôl	Gwerth ar ôl y
	farchnad	ganran	y cynnydd	gostyngiad
	2011/12	%	£000	£000
Incwm sefydlog byd-eang	170,075	7.4	182,686	157,464
Ecwitiau Tramor Gweithredol	245,992	7.4	264,232	227,752
Ecwitiau Tramor Goddefol	88,152	7.4	94,688	81,616
Amlstrategaeth	118,080	7.4	126,836	109,324
Cronfa ymddiogelu cronfeydd	47,321	7.4	50,830	43,812
Nwyddau	36,879	7.4	39,614	34,144
Coed (1)	14,686	7.4	15,775	13,597
Seilwaith (1)	8,892	7.4	9,551	8,233
Eiddo	31,691	7.4	34,041	29,341
Ecwiti preifat	96,971	7.4	104,161	89,781
	<u>858,739</u>		<u>922,414</u>	<u>795,064</u>

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

7. RISGIAU BUDDSODDI (parhad)

Risg arian cyfred - Natur yr ased	Gwerth ar y farchnad 2010/11	Newid yn y ganran %	Gwerth ar ôl y cynnydd £000	Gwerth ar ôl y gostyngiad £000
Incw m sefydlog byd-eang	123,024	7.5	132,205	113,843
Ecwifiau Tramor Gweithredol	174,218	7.5	187,220	161,216
Ecwifiau Tramor Goddefol	89,148	7.5	95,801	82,495
Amlstrategaeth	88,318	7.5	94,909	81,727
Cronfa ymddiogelu cronfeydd	50,646	7.5	54,426	46,866
Nwyddau	39,814	7.5	42,785	36,843
Coed (1)	12,212	7.5	13,123	11,301
Seilwaith (1)	8,095	7.5	8,699	7,491
Eiddo	22,766	7.5	24,465	21,067
Ecwiti preifat	90,772	7.5	97,546	83,998
	<u>699,013</u>		<u>751,179</u>	<u>646,847</u>

8. BUDDSODDIADAU ERAILL

	2012		2011	
	£000	£000	£000	£000
Aседau buddsoddiadau eraill :				
Incw m a gromwyd	<u>3</u>		<u>1,218</u>	
		3		1,218
Rhwymedigaethau buddsoddi eraill:				
Prynu buddsoddiadau	<u>0</u>		<u>(1,195)</u>	
		0		(1,195)
Mantolen buddsoddiadau eraill		<u>3</u>		<u>23</u>

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

9. DYLEDWYR /CREDYDWYR

	2012		2011	
	£000	£000	£000	£000
Asedau cyfredol :				
Cyfraniadau dyledus - gweithwyr	1,109		701	
Cyfraniadau dyledus - cyflogwyr	2,100		2,405	
Blynyddoedd ychwanegol	25		82	
Cyllid a thollau	69		69	
Straen pensiyneu	342		801	
Awdurdod gweinyddu	1		0	
Amrywiol	57		99	
		3,703		4,157
Asedau dros 1 flwyddyn:				
Straen pensiyneu	200		359	
		200		359
Llai rhwymedigaethau cyfredol :				
Cyfundaliadau	(1,628)		(3,423)	
Grantiau marwolaeth	(333)		(119)	
Awdurdod gweinyddu	(1,122)		(146)	
Blynyddoedd ychwanegol	(86)		(31)	
Gwerth trsoglwyddiadau swmpus taladwy	(23,530)			
Amrywiol	(238)		(616)	
		(26,937)		(4,335)
Net asedau cyfredol		(23,034)		181

Dadansoddiad o ddyledwyr

	2012	2011
	£000	£000
Cyrff y Llywodraeth Ganolog	69	69
Awdurdodau lleol eraill	3,426	3,851
Cyrff y GIG	0	0
Cyrff corfforaethol cyhoeddus a chronfeydd masnachu	0	0
Endidau eraill ac unigolion	408	596
	3,903	4,516

Dadansoddiad o gredydwyr

	2012	2011
	£000	£000
Cyrff y Llywodraeth Ganolog	0	0
Awdurdodau lleol eraill	(24,702)	(165)
Cyrff y GIG	0	0
Cyrff corfforaethol cyhoeddus a chronfeydd masnachu	0	0
Endidau eraill ac unigolion	(2,235)	(4,170)
	(26,937)	(4,335)

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

10. DIGWYDDIAD AR ÔL CYFLWYNO'R FANTOLEN

Mae'r cyfrifon a amlinellir yn y datganiad yn cyflwyno sefyllfa ariannol Cronfa Bensiynau Clwyd ar 31 Mawrth 2012. Ers y dyddiad hwnnw, gallai perfformiad marchnadoedd ecwiti'r byd fod wedi effeithio ar werth ariannol buddsoddiadau cronfeydd pensiwn. Nid yw'r symudiad hwnnw'n effeithio ar allu'r Gronfa i dalu ei phensiynwyr.

Ni chafodd y penderfyniad i drosglwyddo asedau Bwrdd Prawf Gogledd Cymru i Gronfa Bensiwn Rhondda Cynon Taf ei weithredu tan ar ôl 31 Mawrth 2012. Amcangyfrifir i £23.530m gael ei dalu ym mis Ebrill 2012 a chafodd hyn ei gynnwys fel cronriad yn y cyfrifon hyn. Nid yw'r cyfrifiad terfynol wedi'i gytuno a chaiff unrhyw ordaliad neu dandaliad ei gasglu ar ôl pennu'r swm terfynol.

Cytunwyd ar newidiadau i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a fydd yn cael gweithredu o 1 Ebrill 2014 ymlaen. Ni fydd y newidiadau hyn yn effeithio ar Ddatganiad Cyfrifon 2011/12.

11. CYFRANIADAU YCHWANEGOL GWIRFODDOL (CYG)

Ni chafodd gwerth buddsoddiadau CYG prynu arian ar y farchnad nac amcangyfrif o'u gwerth ar y farchnad eu cynnwys. Mae'r asedau hyn wedi eu neilltuo'n benodol i ddarparu buddion ychwanegol ar gyfer aelodau penodol. Caiff Cronfa Bensiynau Clwyd wasanaethau dau ddarparwr CYG ar gyfer buddion ychwanegol i aelodau, a buddsoddir y cronfeydd fel a ganlyn mewn ystod o gynnyrch buddsoddi sy'n cynnwys cronfeydd llog sefydlog, ecwiti, arian, adnau, eiddo a chronfeydd cyfrifol o safbwynt cymdeithasol:-

Cyfraniadau a dalwyd	£	561,494
Cyfraniadau a brynwyd	No.	86,366
Unedau a werthwyd	No.	116,651
Gwerth ar y farchnad ar 31 Mawrth 2012	£	3,824,312
Gwerth ar y farchnad ar 31 Mawrth 2011	£	3,683,250

12. TRAFODION PARTÏON CYSYLLTIEDIG**Llywodraethu**

Dan ddeddfwriaeth a gyflwynwyd yn 2004, mae gan Gyngorwyr hawl i ymuno â'r Cynllun Pensiwn. Fel yr oedd y sefyllfa ar 31 Mawrth 2012, nid yw'r un o Aelodau'r Panel Pensiynau wedi manteisio ar y cyfle hwn. Nid yw Aelodau'r Panel Cronfa Bensiynau yn cael unrhyw ffioedd mewn perthynas â'u cyfrifoldebau penodol fel aelodau o'r Panel.

Rheoli Personél Allweddol

Nid yw'r un o'r uwch-swyddogion sy'n gyfrifol am weinyddu'r Gronfa wedi ymrwymo i unrhyw gcontract, heblaw am eu contract cyflogaeth gyda'r Cyngor, i ddarparu nwyddau neu wasanaethau i'r Gronfa. Nodwyd bod gan Kerry Feather, Pennaeth Cyllid (Trysorydd a Gweinyddwr Cronfa Bensiynau Clwyd) swyddogaeth allweddol yn y gwaith o reoli'r gronfa).

Cyngor Sir y Fflint

Wrth gyflawni ei rôl fel awdurdod gweinyddu'r Gronfa, darparodd Cyngor Sir y Fflint wasanaethau i'r Gronfa y codwyd £802,768 amdanynt (£847,104 yn 2010/11). Mae'r costau hynny ar gyfer y staff a gaiff eu cyflogi i sicrhau bod y gwasanaeth pensiynau'n cael ei ddarparu, a chostau eraill megis y gyflogres a thechnoleg gwybodaeth. Caiff y costau eu cynnwys yn y cyfrifon dan gostau gweinyddu (gweler nodyn 2). Ar ddiwedd y flwyddyn, roedd balans net o £1.039m yn ddyledus i Gyngor Sir y Fflint yn gysylltiedig â thaliadau credydwyd a wnaed ar ran y Gronfa a chostau gwasanaethau cynnal, nad oeddent ar gael ar 31 Mawrth 2012.

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

13. YMRWYMIADAU CONTRACT A RHWYMEDIGAETHAU ANNISGWYL

Ar 31 Mawrth 2012, roedd gan y Gronfa ymrwymadau contract gwerth £383.4m mewn cronfeydd ecwiti preifat ac eiddo. Mae £283.2m o'r swm hwnnw wedi'i fuddsoddi, sy'n golygu bod ymrwymiad o £100.2m yn weddill.

14. COSTAU TRAFODION

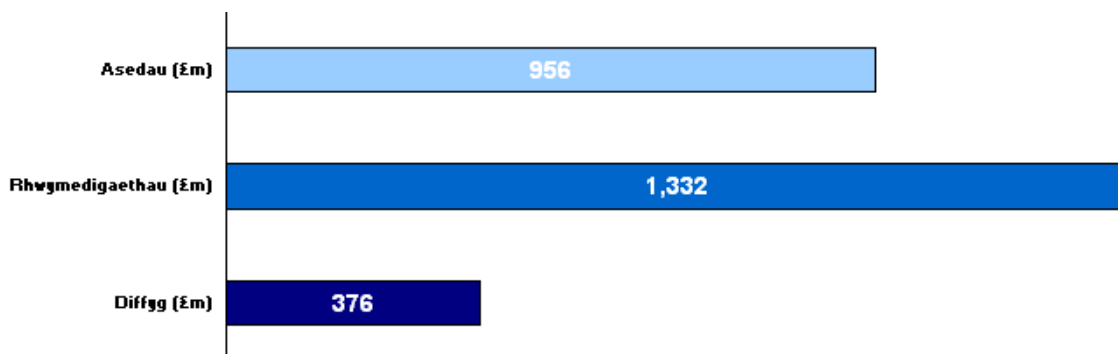
Costau trafodion yw costau ychwanegol y mae modd eu priodoli'n uniongyrchol i waith caffael neu werthu buddsoddiad. Maent yn cynnwys ffioedd a thaliadau comisiwn a delir i asiantiaid, ymgynghorwyr, broceriaid a delwyr, ardollau gan asiantaethau rheoleiddio a chyfnewidfeydd gwarannau, a threthi a thollau trosglwyddo. Gellir eu hychwanegu at gostau prynu neu gellir eu gosod yn erbyn enillion o werthu, fel y bo'n briodol. Ni ellir nodi'r costau hyn yn uniongyrchol gan fod Cronfa Bensiynau Clwyd yn cael ei buddsoddi'n gyfan gwbl mewn cronfeydd cyfun.

15. PRISIAD ACTIWARAIDD A GWERTH BUDDION YMDDEOL A ADDAWYD AT DDIBEN SAFON CYFRIFO RYNGWLADOL (IAS) 26 (Darparwyd gan Actwari'r Gronfa)

Hwn yw'r datganiad sy'n ofynnol dan Reoliad 34(1)(d) Rheoliadau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Gweinyddu) 2008.

Cynhaliwyd prisiad actwaraidd o Gronfa Bensiynau Clwyd fel yr oedd ar 31 Mawrth 2010 i bennu'r cyfraddau cyfrannu a fyddai mewn grym o 1 Ebrill 2011 i 31 Mawrth 2014.

Ar sail y rhagdybiaethau a fabwysiadwyd, roedd gwerth asedau'r Gronfa, sef £956 miliwn, yn cyfateb i 72% o rwymedigaethau'r Targed Ariannu, sef £1,332 miliwn, ar ddyddiad y prisiad.

Dangosodd y prisiad hefyd fod angen i gyfradd gyffredin cyfraniadau'r cyflogwyr gyfateb i 11.7% o dâl pensiynadwy bob blwyddyn. Pennir y gyfradd gyffredin drwy ystyried yr hyn sy'n ddigonol, ynghyd â chyfraniadau'r aelodau, i dalu'r holl rwymedigaethau sy'n codi yng nghyswllt gwasanaeth ar ôl dyddiad y prisiad.

Wrth fabwysiadu'r un dull a'r un rhagdybiaethau ag a ddefnyddiwyd i asesu'r Targed Ariannu, gallai'r diffyg gael ei ddileu gan gyfraniad ychwanegol cyfartalog o 9.0% o gyflog pensiynadwy dros gyfnod o 20 mlynedd. Byddai hynny'n awgrymu cyfradd gyfrannu gyfartalog o 20.7% o gyflog pensiynadwy i gyd ar gyfer cyfraniadau cyflogwyr.

Mae rhagor o fanylion yn ymwneud â chanlyniadau'r prisiad yn ein hadroddiad ffurfiol ar brisiad yr actwari dyddiedig 30 Mawrth 2011.

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

15. PRISIAD ACTIWARAIDD A GWERTH BUDDION YMDDEOL A ADDAWYD AT DDIBEN SAFON CYFRIFO RYNGWLADOL (IAS) 26 (Darparwyd gan Actwari'r Gronfa) parhad

Yn ymarferol caiff sefyllfa pob cyflogwr unigol ei hasesu ar wahân, ac mae'r cyfraniadau sy'n ofynnol i'w gweld yn ein hadroddiad. Yn ogystal â'r cyfraniadau a ardystiwyd, bydd y cyflogwyr yn gwneud taliadau i'r Gronfa i fodloni rhwymedigaethau ychwanegol sy'n codi o ymddeoliadau cynnar (ar wahân i ymddeoliadau ar sail afiechyd).

Mae'r cynllun ariannu a fabwysiadwyd wrth asesu cyfraniadau pob cyflogwr unigol yn unol â'r Datganiad Strategaeth Ariannu. Mae'r gwahanol ddulliau a fabwysiadwyd wrth weithredu codiadau mewn cyfraniadau a chyfnodau adennill diffyg yn unol â'r hyn a bennwyd drwy broses ymgynghori'r Datganiad Strategaeth Ariannu

Y dull actwaraidd a ddefnyddiwyd i gynnal y prisiad oedd y dull uned ragamcanol. Roedd y prif ragdybiaethau ariannol a ddefnyddiwyd i asesu'r Targed Ariannu a'r gyfradd gyfrannu gyffredin fel a ganlyn:

	Ar gyfer rhwymedigaethau gwasanaeth yn y gorffennol (Y Targed Ariannu)	Ar gyfer rhwymedigaethau gwasanaeth yn y dyfodol (Cyfradd Cyfraniadau Cyffredin)
Cyfradd yr elw ar fuddsoddiadau (cyfradd ddisgownt)		
- cyn ymddeol	6.5% y flwyddyn	6.75% y flwyddyn
- ar ôl ymddeol	5.5% y flwyddyn	6.75% y flwyddyn
Cyfradd y cynnydd mewn cyflogau	4.5% y flwyddyn	4.5% y flwyddyn
Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau mewn taliad (dros y Pensiwn Sylfaenol a Warantwyd)	3.0% y flwyddyn	3.0% y flwyddyn

Cafodd yr asedau eu hasesu ar sail eu gwerth ar y farchnad.

Disgwylir y bydd prisiad teirblwydd nesaf yr actwari yn cael ei gynnal ar 31 Mawrth 2013. Caiff y cyfraniadau sy'n daladwy gan y cyflogwyr unigol eu hadolygu ar sail canlyniadau'r prisiad hwn, a byddant yn dod i rym ar 1 Ebrill 2014.

I asesu gwerth y buddion ar y sail hon, rydym wedi defnyddi'r rhagdybiaethau ariannol a ganlyn:

	31 Mawrth 2011	31 Mawrth 2012
Cyfradd yr elw ar fuddsoddiadau (cyfradd ddisgownt)	5.5% y flwyddyn	4.9% y flwyddyn
Cyfradd y cynnydd mewn cyflogau	4.4% y flwyddyn	4.0% y flwyddyn
Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau mewn taliad (dros y Pensiwn Sylfaenol a Warantwyd)	2.9% y flwyddyn	2.5% y flwyddyn

CYFRIFON CRONFA BENSIYNAU CLWYD

parhad

15. PRISIAD ACTIWARAIDD A GWERTH BUDDION YMDDEOL A ADDAWYD AT DDIBEN SAFON CYFRIFO RYNGWLADOL (IAS) 26 (Darparwyd gan Actwari'r Gronfa) parhad

Rydym hefyd wedi defnyddio methodoleg prisio yng nghyswllt buddion afiechyd a buddion marwolaeth sy'n gyson ag IAS19. Mae'r rhagdybiaethau demograffig yr un fath â'r rheini a ddefnyddir at ddibenion ariannu.

Ar sail hynny, gwerth buddion ymddeol a addawyd o safbwynt y Gronfa ar 31 Mawrth 2011 a 31 March 2012 oedd £1,501 miliwn a £1,613 miliwn yn ôl eu trefn. Yn ystod y flwyddyn, bu gostyngiad sylweddol yn yr elw ar fondiau corfforaethol, gan arwain at ddefnyddio cyfradd ddisgownt is at ddibenion IAS26 ar ddiwedd y flwyddyn nag ar ddechrau'r flwyddyn (4.9% y flwyddyn yn hytrach na 5.5% y flwyddyn) a, hefyd, roedd gostyngiad yn nisgwyliadau chwyddiant (o 2.9% y flwyddyn i 2.5% y flwyddyn). Effaith net y newidiadau hyn yw cynyddu rhwymedigaethau'r Gronfa at ddibenion IAS26, sef oddeutu £55 miliwn.

Paul Middleman

Cymrawd Sefydliad a Chyfadrn yr Actwariaid

Mercer Limited

Mehefin 2012

Tudalen 105

ADRODDIAD YR ARCHWILYDD ANNIBYNNOL I AELODAU CYNGOR SIR Y FFLINT

Rwyf wedi archwilio datganiadau cyfrifyddu a nodiadau cysylltiedig:

- Cyngor Sir y Fflint; a
- Cronfa Bensiwn Clwyd

am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2012 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau cyfrifyddu Cyngor Sir y Fflint yn cynnwys y Datganiad Symud Cronfeydd wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian Parod, y Datganiad Symud ar Falans y Cyfrif Refeniw Tai a Datganiad Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai.

Mae datganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn Clwyd yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad o Asedau Net.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2011-12 yn seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Priod gyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol a'r archwilydd annibynnol

Fel yr esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am baratoi'r datganiad cyfrifon, gan gynnwys cyfrifon y gronfa bensiwn, sy'n rhoi darlun cywir a theg.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU ac Iwerddon). Mae'r safonau hynny yn ei gwneud yn ofynnol i mi gydymffurfio â Safonau Moesegol y Bwrdd Arferion Archwilio ar gyfer Archwilwyr.

Cwmpas yr archwiliad o'r datganiadau cyfrifyddu

Cynhelir archwiliad er mwyn cael tystiolaeth am y symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig i roi sicrwydd rhesymol nad oes unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn y datganiadau cyfrifyddu na'r nodiadau cysylltiedig, boed hynny drwy dwyll neu wall. Mae hyn yn cynnwys asesu'r canlynol: pa un a yw'r polisïau cyfrifyddu yn briodol i amgylchiadau Cyngor Sir y Fflint a Chronfa Bensiwn Gwynedd a pha un a ydynt wedi'u cymhwyso'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; rhesymoldeb amcangyfrifon cyfrifyddu arwyddocaol a wnaed gan y swyddog ariannol cyfrifol a chyflwyniad cyffredinol y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Yn ogystal, darllenaf yr holl wybodaeth ariannol ac anariannol yn y Rhagair Esboniadol er mwyn nodi anghysondebau perthnasol â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig archwiliedig. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysondebau perthnasol amlwg, ystyriaf y goblygiadau i'm hadroddiad.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Cyngor Sir y Fflint

Yn fy marn i, mae'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Sir y Fflint ar 31 Mawrth 2012 a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; a
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2011-12.

ADRODDIAD YR ARCHWILYDD ANNIBYNNOL I AELODAU CYNGOR SIR Y FFLINT

Parhad

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn Clwyd

Yn fy marn i, mae cyfrifon y gronfa pensiwn a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi darlun cywir a theg o drafodion ariannol Cronfa Bensiwn Clwyd yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2012 ac o swm a natur asedau a rhwymedigaethau'r gronfa ar y dyddiad hwnnw; a
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2011-12.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, mae'r wybodaeth a gynhwysir yn y Rhagair Esboniadol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau cyfrifyddu a'r nodiadau cysylltiedig.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Nid oes gennyf unrhyw beth i gyflwyno adroddiad arno o ran y Datganiad Llywodraethu y cyflwynaf adroddiad i chi yn ei gylch os na fydd, yn fy marn i, yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â 'Delivering Good Governance in Local Government: Framework' a gyhoeddwyd gan CIPFA/SOLACE ym mis Mehefin 2007, neu os yw'r datganiad yn gamarweiniol neu'n anghyson â gwybodaeth arall yr wyf yn ymwybodol ohoni o'm harchwiliad.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Yn fy adroddiad blaenorol i'r aelodau, dyddiedig 26 Medi 2012, ni fu modd i mi ddirwyn fy archwiliad i ben yn ffurfiol a chyhoeddi tystysgrif archwilio gan fod angen ymchwilio i fater a godwyd gan aelod o'r cyhoedd. Mae'r ymchwiliadau hyn wedi'u cwblhau'n awr ac nid oes unrhyw faterion yn codi sy'n effeithio ar y cyfrifon hyn neu sy'n fy rhwystro rhag cyhoeddi'r dystysgrif archwilio. Gallaf gadarnhau nad yw fy marn, fel y'i nodir uchod, wedi newid.

Tystiaf i mi gwblhau'r gwaith o archwilio'r cyfrifon hyn yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2006 a'r Cod Ymarfer Archwilio ac Arolygu a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Anthony Barrett
Archwilydd Penodedig
Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

11 Mawrth 2013

Mae'r datganiad hwn wedi'i rannu'n bump o adrannau:-

1. Maes cyfrifoldeb.
2. Diben y Fframwaith Llywodraethu.
3. Y Fframwaith Llywodraethu.
4. Adolygu Effeithiolrwydd.
5. Materion Pwysig o ran Llywodraethu.

1. MAES CYFRIFOLDEB

Mae Cyngor Sir y Fflint yn gyfrifol am sicrhau ei fod yn cyflawni ei fusnes yn unol â'r gyfraith a'r safonau priodol, a bod arian y cyhoedd yn cael ei ddiogelu, bod cyfrif priodol yn cael ei roi amdano, a'i fod yn cael ei ddefnyddio'n ddarvoudus, yn effeithlon ac yn effeithiol. Mae gan y Cyngor ddyletsydd hefyd dan Ddeddf Llywodraeth Leol 1999 i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus yn y modd y cyflawnir ei swyddogaethau, gan sicrhau ein bod yn ddarvoudus, yn effeithlon ac yn effeithiol fel sefydliad.

Wrth gyflawni'r cyfrifoldeb cyffredinol hwn, mae Cyngor Sir y Fflint yn gyfrifol am ofalu bod trefniadau priodol ar waith ar gyfer llywodraethu ei fusnes, sy'n hwyluso'r broses o gyflawni swyddogaethau'r Cyngor yn effeithiol ac sy'n cynnwys trefniadau ar gyfer rheoli risg.

Mae'r Cyngor wedi cymeradwyo a mabwysiadu Cod Llywodraethu Corfforaethol, sy'n cydymffurfio ag egwyddorion Fframwaith y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) / y Gymdeithas Prif Weithredwyr ac Uwch-reolwyr Awdurdodau Lleol (SOLACE), sef *Delivering Good Governance in Local Government: Framework*.

Mae'r Cod Llywodraethu Corfforaethol wedi'i gynnwys yng Nghyfansoddiad y Cyngor ac mae copi hefyd ar gael gan Reolwr Democratiaeth a Llywodraethu yn yr Adran Gwasanaethau Cyfreithiol a Democratiaid.

Mae'r Datganiad hwn yn egluro sut y mae Cyngor Sir y Fflint wedi cydymffurfio â'r Cod, ac mae hefyd yn bodloni gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2010.

2. DIBEN Y FFRAMWAITH LLYWODRAETHU

Mae'r fframwaith llywodraethu'n cynnwys y systemau, prosesau, staff, adnoddau eraill, diwylliant a gwerthoedd cymhwyso i reoli y Cyngor a'i weithgareddau, a thrwyddynt mae'n atebol i'r gymuned, yn ymgysylltu â hi ac yn ei harwain. Mae'r fframwaith yn galluogi'r Cyngor i fonitro'r modd y mae'n cyflawni ei amcanion strategol, a sicrhau bod gwasanaethau cyhoeddus yn cael eu cynllunio a'u darparu'n briodol a bod digon o adnoddau'n cael eu dyrannu iddynt.

Rhan bwysig o'r fframwaith hwnnw yw'r system reolaeth fewnol sydd wedi'i chynllunio i reoli risgiau a heriau er mwyn eu cadw ar lefel resymol. Ni all ddileu pob risg o fethu â chyflawni polisiau, nodau ac amcanion, ac felly dim ond sicrwydd rhesymol, ac nid sicrwydd llwyr, y gall ei ddarparu o effeithiolrwydd. Mae'r system reolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus sydd wedi'i chynllunio i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i waith cyflawni polisiau, blaenoriaethau, nodau ac amcanion y Cyngor. Mae wedi'i chynllunio hefyd i werthuso'r tebygolrwydd y bydd y risgiau a'r heriau hynny'n cael eu gwireddu, a'r effaith pe baent yn cael eu gwireddu, ac i'w rheoli'n effeithlon, yn effeithiol ac yn ddarvoudus.

Roedd y fframwaith llywodraethu ar waith yng Nghyngor Sir y Fflint ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r datganiad cyfrifon blynyddol.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL 2011/12

parhad

3. Y FFRAMWAITH LLYWODRAETHU

Caiff prif elfennau trefniadau llywodraethu'r Cyngor eu hadlewyrchu yn y **Cod Llywodraethu Corfforaethol**. Mae'r Cod yn rhan o'r Cyfansoddiad ac mae'n berthnasol i bob agwedd ar fusnes y Cyngor. Mae'n ofynnol i'r Aelodau a'r gweithwyr ymddwyn yn unol â'r safon uchel a ddisgwylir

gan ddinasyddion Sir y Fflint a'r chwech o egwyddorion craidd a nodir yn Fframwaith CIPFA / SOLACE:

- Canolbwyntio ar ddiben yr Awdurdod ac ar ganlyniadau ar gyfer y gymuned, a chreu gweledigaeth ar gyfer yr ardal leol a'i rhoi ar waith.
- Aelodau a swyddogion yn cydweithio i gyflawni diben cyffredin, gyda swyddogaethau a rolau clir.
- Hyrwyddo gwerthoedd yr Awdurdod a dangos gwerthoedd llywodraethu da drwy gynnal safonau uchel o ran ymddygiad.
- Gwneud penderfyniadau gwybodus a thryloyw sy'n destun prosesau effeithiol ar gyfer craffu a rheoli risg.
- Meithrin gallu aelodau a swyddogion i fod yn effeithiol.
- Ymgysylltu â phobl leol a rhanddeiliaid eraill i sicrhau atebolrwydd cyhoeddus dibynadwy.

Y Cabinet, mewn ymgynghoriad â Phwyllgor y Cyfansoddiad, sy'n gyfrifol am gymeradwyo'r Cod Llywodraethu Corfforaethol gwreiddiol. Y Prif Weithredwr a'r Swyddog Monitro sy'n gyfrifol am sicrhau ei fod yn parhau'n gyfredol, drwy gynnal adolygiadau blynyddol sy'n dechrau fis Hydref bob blwyddyn.

Caiff y gwaith o ddiweddarau'r Cod Llywodraethu Corfforaethol, a chael sicrwydd ar gyfer y datganiad llywodraethu blynyddol hwn, ei wneud a'i gydgyssylltu dros y flwyddyn fel rhan o broses gylchol.

Aelodau

Mae gan Gyngor Sir y Fflint 70 o gynghorwyr sy'n cynrychioli 57 o Adrannau Etholiadol yn Sir y Fflint, a chânt eu hethol yn ddemocrataidd bob pedair blynedd. Mae gan y Cyngor arweinydd a Phwyllgor Gweithredol a oedd â 9 o aelodau yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2012. Yn ystod 2011/12, roedd 7 Pwyllgor Arolygu a Chraffu a oedd yn cael cymorth tîm o swyddogion. Dyma'r Pwyllgorau:-

- Tai
- Adnoddau Corfforaethol
- Yr Amgylchedd
- Dysgu Gydol Oes
- Proffil a Phartneriaethau Cymunedol a
- Gofal Cymdeithasol ac Iechyd
- Cydlynu

Hefyd, mae gan y Cyngor y Pwyllgorau Sefydlog a ganlyn:-

- Pwyllgor Archwilio
- Pwyllgor Cyfansoddiadol
- Pwyllgor Safonau
- Pwyllgor Rheoli Cynllunio a Datblygu
- Pwyllgor Trwyddedu

O 30 Ebrill 2012 ymlaen, yn unol â'r Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, bydd yn ofynnol i'r Cyngor gael Pwyllgor Gwasanaethau democrataidd. O dan y Mesur, mae'n rhaid sicrhau bod aelodau llewyg ar y Pwyllgor Archwilio a bod swyddogaethau penodol wedi'u cynnwys yn ei gylch gorchwyl.

Mae cylchoedd gorchwyl y gwahanol bwyllgorau wedi'u gosod allan yng Nghyfansoddiad y Cyngor. Caiff nifer, maint a chylch gorchwyl y Pwyllgor Sefydlog eu hadolygu bob blwyddyn yng nghyfarfod blynyddol y Cyngor ym mis Mai.

Wrth ymgymryd â'u swydd, bydd yr holl Aelodau'n llofnodi Datganiad Derbyn Swydd a, thrwy hynny, byddant yn ymrwmo i lynu wrth God Ymddygiad Cenedlaethol Llywodraeth Leol wrth ymgymryd â'u gwaith fel Cynghorwyr. Mae Cod Aelodau Sir y Fflint yn cydymffurfio â'r Cod Cenedlaethol a chaiff pob aelod gopi ohono pan fyddant yn dechrau ar eu gwaith. Os ceir cwyn ynghylch unrhyw Aelod, ar y sail nad yw wedi cadw at y Cod, caiff y mater ei ystyried gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru a gall hwnnw gyfeirio'r achos at Bwyllgor Safonau'r Cyngor neu Banel Dyfarnu Cymru a all wneud cais i gosbi unrhyw Aelod sy'n torri'r Cod.

Swyddogion

Mae Cod Ymddygiad gwahanol ar gyfer swyddogion. Gellir dwyn achos disgyblu yn erbyn unrhyw swyddog sy'n torri'r Cod.

Mae copïau o Godau Ymddygiad yr Aelodau a'r Swyddogion wedi'u cynnwys yn y Cyfansoddiad sydd ar gael ar wefan y Cyngor a'r Fewnrwyd.

Swyddog Monitro

Yn ôl Erthygl 15 o Gyfansoddiad y Cyngor, Pennaeth y Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd sy'n gweithredu fel Swyddog Monitro'r Cyngor o dan Adran 5 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989. Yn ogystal â'r cyfrifoldeb statudol o sicrhau nad yw'r Cyngor yn torri'r gyfraith nac yn camweinyddu, yn ôl Cyfansoddiad y Cyngor, mae'r Swyddog Monitro hefyd yn gyfrifol am fonitro'r modd y caiff y cyfansoddiad ei weithredu ac am gyfrannu at y broses o hyrwyddo safonau ymddygiad uchel drwy gynorthwyo'r Pwyllgor Safonau.

Cyllid

Y Pennaeth Cyllid yw'r Swyddog Cyllid Atebol ac mae'n gyfrifol am weinyddu materion ariannol y Cyngor yn briodol o dan Adran 151 o ddeddf Llywodraeth Leol 1972 ac yn unol â Datganiad CIPFA am rôl y Prif Swyddog Cyllid. Mae trefniadau dibynadwy ar gyfer rheolaeth ariannol effeithiol drwy weithdrefnau cyfrifyddu'r Cyngor, systemau ariannol allweddol, Rheolau'r Gweithdrefnau Ariannol a Rheolau'r Gweithdrefnau Cytundebol, fel y'u nodir yn y Cyfansoddiad. Mae Rheolau'r Gweithdrefnau Ariannol a Rheolau'r Gweithdrefnau Cytundebol yn cael eu hadolygu'n rheolaidd ac maent ar gael ar fewnrwyd y Cyngor.

Mae Strategaeth Tymor Canolig y Cyngor yn cynnig fframwaith yr egwyddorion ariannol y caiff yr adnoddau refeniw a chyfalaf eu rhagweld, eu trefnu a'u rheoli i gyflawni gweledigaeth ac amcanion strategol y Cyngor. Mae'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig yn rhagweld y cyllid a'r adnoddau y bydd eu hangen dros y cyfnod canolig i ategu'r penderfyniadau strategol a wneir; i sicrhau cyllidebau cytbwys yn y dyfodol, er mwyn i'r Cyngor fedru buddsoddi yn ei flaenoriaethau gwella. Mae gan y Cyngor bedwar math o adnoddau – pobl, arian, asedau a gwybodaeth.

Mae'r prosesau y mae'r Cyngor yn eu dilyn i bennu ei gyllideb refeniw a'i raglen gyfalaf flynyddol i'w gweld yn Rheolau Gweithdrefnau Fframwaith y Gyllideb a Pholisïau yn Rhan 4 o'r Cyfansoddiad. Pan fydd yr Awdurdod yn pennu ei gyllideb, bydd yr aelodau etholedig yn ystyried lefel y risg a'r ansicrwydd sydd ynghlwm wrth amcangyfrifon cyllidebol yng nghyd-destun yr economi ar y pryd a hinsawdd gwasanaethau cyhoeddus.

Mae'r Cyngor yn gweithredu cynllun o gyllidebau dirprwyedig gyda chymorth y tîm Cyllid Corfforaethol sy'n cynnwys timau cyllid canolog a thimau'r gwahanol gyfarwyddiaethau sy'n cynorthwyo rheolwyr cyllidebau.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL 2011/12

parhad

Caiff adroddiadau monitro'r gyllideb refeniw eu cyflwyno i'r Cabinet a Phwyllgor Arolygu a Chraffu Adnoddau Corfforaethol bob mis. Mae'r adroddiadau hyn yn cynnwys rhagolygon ar gyfer y flwyddyn lawn, yn nodi rhesymau dros unrhyw amrywiant a'r

camau y bwriedir eu cymryd i unioni'r sefyllfa. Cyflwynir adroddiadau monitro'r Rhaglen Gyfalaf eu cyflwyno i'r Cabinet a'r a'r Pwyllgor Arolygu a Chraffu Adnoddau Corfforaethol bob chwarter.

Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu Cod Ymarfer: Rheoli Trysorlys yn y Gwasanaethau Cyhoeddus Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus (CIPFA)

Mae Datganiad Polisi a Strategaeth Rheoli Trysorlys y Cyngor yn cael eu hadolygu bob blwyddyn. Mae'r holl fenthyciadau a'r trefniadau cyllido hirdymor yn cydymffurfio â Chod Prudential CIPFA. Cyflwynir adroddiadau yn egluro'r sefyllfa ddiweddaraf o ran Rheoli'r Trysorlys eu cyflwyno i'r Cabinet a'r a'r Pwyllgor Arolygu a Chraffu Adnoddau Corfforaethol bob chwarter.

Rhaglen Dyfodol Sir y Fflint

Yn 2010 mabwysiadodd y Cyngor Raglen Dyfodol Sir y Fflint fel strategaeth i newid y sefydliad er mwyn sicrhau arbedion effeithlonrwydd, moderneiddio'r modd rydym yn gweithio a gwella gwasanaethau cyhoeddus.

Mae Rhaglen Dyfodol Sir y Fflint yn cynnwys pedair is-raglen:

- Newid Corfforaethol: e.e. asedau a chaffael
- Adolygu Gwasanaethau e.e. trawsnewid Gofal Cymdeithasol i Oedolion
- Cydweithredu Rhanbarthol: e.e. Gwasanaethau Gwella Ysgolion
- Cydweithredu'n Lleol: e.e. rheoli ynni a lleihau carbon.

Cynllunio Busnes

Mae dulliau'r Cyngor o gynllunio busnes yn gadarn ac wedi'u hen sefydlu. Caiff y broses ei disgrifio yn Fframwaith Llywodraethu (Cynllun) y Cyngor a fabwysiadwyd ym mis Mehefin 2011. Cyfuniad o ddogfennau cysylltiedig yw'r Fframwaith ac maent yn disgrifio sut y mae blaenoriaethau a gwerthoedd y sefydliad yn cael eu hadlewyrchu yn y cyfarwyddiaethau a'u swyddogaethau a sut y mae'r Cyngor yn ymwneud â'i bartneriaid a'i gwsmeriaid a'i gymunedau.

Ynghyd â hyn, mae Cynllun Gwella'r Cyngor a gaiff ei gyhoeddi bob blwyddyn ac sy'n disgrifio blaenoriaethau'r Cyngor (Amcanion Gwella) a ategir gan flaenoriaethau corfforaethol a blaenoriaethau'r cyfarwyddiaethau (eilaidd). Mae'r blaenoriaethau hyn ynghlwm wrth Weledigaeth y Sir, a bennir gan y Bwrdd Gwasanaethau Lleol.

Mae cynllun busnes y Cyngor wedi'i seilio ar y canlynol:

- Gweledigaeth y Sir (Strategaeth Gymunedol), a bennir gan y Bwrdd Gwasanaethau Lleol
- Blaenoriaethau'r Cyngor (deg prif flaenoriaeth) a bennir gan y Cyngor Sir ac a ategir gan flaenoriaethau'r cyfarwyddiaethau a'r blaenoriaethau corfforaethol, sef y blaenoriaethau eilaidd
- Targedau Gwella'r Cyngor – cyfres o ddangosyddion perfformiad y dynodwyd bod angen rhoi sylw penodol iddynt
- Asesiad Strategol o Risgiau a Heriau – cyfres o faterion a ddisgrifir o ran risg, amcanion a chamau i'w cymryd i'w lliniaru
- Cytundeb Canlyniadau (gyda Llywodraeth Cymru), camau a mesurau
- Cynlluniau Cyfarwyddiaethau a Gwasanaethau, ynghyd â'r cynllun adnoddau corfforaethol (ar gyfer Adnoddau Dynol, TGCh a Gwasanaethau Cwsmeriaid, Cyllid a'r Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd) sy'n gosod allan yr holl faterion uchod yn gystal â materion eraill y nodir yng Nghynlluniau Gwasanaethau.
- Adroddiadau chwarterol gan Benaethiaid Gwasanaeth i'r Cabinet a'r Pwyllgorau Arolygu a Chraffu – adroddiad monitro yn disgrifio'r cynnydd a wneir yng nghyswllt â'r holl faterion uchod.

Rheoli Risg

Cafodd dogfen Asesiad Strategol o Risgiau a Heriau y Cyngor ei chreu yn ystod 2007/08. Mae'r ddogfen 'fyw' hon yn diffinio ac yn rhoi manylion y blaenoriaethau ar gyfer newid a gwella ac fe'i hategir gan brosesau a disgyblaethau cynllunio busnes sy'n ymwneud â chynllunio gwasanaethau, rheoli risg, rheoli arian, rheoli adnoddau, monitro ac adolygu.

Fel dull, mae'n rhestru'r risgiau y mae'n rhaid i'r Cyngor eu hystyried, gan eu diweddarau a chan gyflwyno adroddiadau cynnydd arnynt yn rheolaidd. Mae'n defnyddio matrices coch, melyn a gwyrdd i fesur y statws risg bresennol ac i ragfynegi pryd y caiff y risg ei liniaru neu ei reoli.

Mae tair adran i'r Asesiad Strategol o Risgiau a Heriau:

- Arweinyddiaeth Gymunedol - materion lleol hanfodol na all y Cyngor eu darparu ar ei ben ei hun (e.e. tai fforddiadwy)
- Cyflenwi Gwasanaethau'r Cyngor – materion yn ymwneud â gwasanaethau cyhoeddus sydd dan reolaeth y Cyngor yn bennaf ac sy'n gyfrifoldeb i'r Cyngor yn bennaf (e.e. tai)
- Llywodraethu'r Cyngor – materion yn ymwneud â llywodraethu a rheoli'r sefydliad (e.e. Cyllid)

Caiff risgiau'r Asesiad Strategol o Risgiau a Heriau eu disgrifio yn y canlynol:

- Cynlluniau'r Cyfarwyddiaethau
- Cynlluniau'r Gwasanaethau
- Adroddiadau Perfformiad Chwarterol

Parhad Busnes

Parhad Busnes yw'r modd y mae cynlluniau'n ymateb yn effeithiol i sefyllfaoedd sy'n amharu ar fusnes y Cyngor, fel tywydd garw neu broblem â chyflenwadau ynni, i sicrhau y gall barhau i ddarparu gwasanaethau hanfodol ac i ddychwelyd i'r drefn arferol cyn gynted â phosibl.

Mae Sir y Fflint wedi datblygu dulliau cydnerth o sicrhau parhad busnes, drwy:

- baratoi Cynlluniau Gwasanaethau Hanfodol sy'n nodi'r gwasanaethau hynny y mae'n rhaid parhau i'w darparu os bydd rhyw sefyllfa arbennig yn tarfu ar fusnes. Mae gan y gwasanaethau hyn Gynlluniau Parhad Busnes.
- datblygu'r Cynllun Parhad Busnes Corfforaethol sy'n cynnig fframwaith cyffredinol ar gyfer gweithredu Cynlluniau Gwasanaethau Hanfodol ac sy'n nodi'r camau y dylid eu cymryd pe bai nifer o sefyllfaoedd yn codi i darfu ar barhad busnes yr un pryd e.e. llety neu'r seilwaith TGCh.

Tîm Rheoli Corfforaethol y Cyngor sydd â'r cyfrifoldeb strategol cyffredinol dros sicrhau bod gwasanaethau'n parhau.

Rheoliadau a Sicrwydd

Mae rheoliadau ac atebolrwydd yn sicrhau bod gan y Cyngor drefniadau effeithiol ar gyfer y gwasanaethau y mae'n gyfrifol amdanynt, ac am gyflawni'i amcanion. Gwneir hyn yn fewnol drwy ei drefniadau, ei dulliau a'i weithdrefnau llywodraethu, ac yn allanol drwy gyfrwng sefydliadau fel Swyddfa Archwilio Cymru sydd â swyddogaeth statudol annibynnol.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL 2011/12

parhad

Y Pwyllgor Archwilio

Yn fewnol, swyddogaeth Pwyllgor Archwilio'r Cyngor yw darparu sicrwydd yng nghyswllt y system, a bydd yn gwneud hynny drwy:

- adolygu pa mor effeithiol yw systemau rheolaeth fewnol a systemau rheoli risg yr awdurdod
- goruchwyllo'r broses adrodd ariannol i sicrhau cydbwysedd, tryloywder a chywirdeb y wybodaeth ariannol a gyhoeddir
- monitro perfformiad ac effeithiolrwydd y swyddogaethau archwilio mewnol ac allanol o fewn y cyd-destun rheoleiddio ehangach

Archwilio mewnol

Caiff y gwasanaeth Archwilio Mewnol ei ddarparu'n unol â Chod Ymarfer CIPFA ar gyfer Archwilio Mewnol ym maes Llywodraeth Leol yn y DU. Mae'r Cod yn nodi bod Archwilio Mewnol yn swyddogaeth sicrwydd sy'n rhoi barn annibynnol a gwrthrychol i'r sefydliad am yr amgylchedd rheoli, drwy fesur i ba raddau y mae'n cyflawni amcanion y sefydliad. Mae'n mynd ati'n wrthrychol i archwilio, i werthuso ac i baratoi adroddiad ar ba mor ddigonol yw'r amgylchedd rheoli o ran y modd y mae'n arwain at ddefnyddio adnoddau'n briodol, yn economaidd, yn effeithiol ac yn effeithlon. Caiff cynllun archwilio blynyddol ei baratoi ar sail y Strategaeth Archwilio Mewnol.

Yn unol â gofynion Cod Ymarfer CIPFA, mae'r Rheolwr Archwilio Mewnol yn cyflwyno adroddiad i'r Pwyllgor Archwilio bob chwarter sy'n crynhoi casgliadau'r archwiliad ac mae'n paratoi adroddiad blynyddol sy'n crynhoi canlyniadau'r broses archwilio mewnol yn ystod y flwyddyn yng nghyswllt y system rheolaeth fewnol gyffredinol yn yr Awdurdod.

Trefniadau allanol - mae nifer o gyrrff a benodwyd yn statudol, sef Swyddfa Archwilio Cymru, Estyn ac Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru, yn darparu gwasanaeth rheoleiddio a sicrwydd.

Maent yn gweithredu'n annibynnol ar y llywodraeth ac maent yn archwilio ac yn herio perfformiad ac effeithiolrwydd cyrff cyhoeddus Cymru ac yn cynhyrchu adroddiadau lleol a chenedlaethol, naill ai'n flynyddol neu bob hyn a hyn, ar eu darganfyddiadau. Cyflwynir yr holl adroddiadau ffurfiol i'r Pwyllgor Gweithredol a'r Pwyllgor Archwilio a chânt eu hystyried gan yr amrywiol bwyllgorau Arolygu a Chraffu, fel y bo'n briodol, o dan brotocol lleol a fabwysiadwyd. Caiff rhai adroddiadau, fel yr Adroddiad Gwella Blynyddol, eu cyflwyno i'r Cyngor llawn a chaiff rhai eu cyfeirio hefyd at y Pwyllgor Gweithredol.

Chwythu'r chwiban

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i'r safonau uchaf bosibl o ran tryloywder, uniondeb ac atebolrwydd. Fel rhan o'r ymrwymiad hwnnw, rydym yn annog staff ac eraill sydd â phryderon difrifol am unrhyw agwedd ar waith y Cyngor, i ddod ymlaen a lleisio'r pryderon hynny. Sylweddolwn fod angen bwrw ymlaen yn gyfrinachol ag achosion sensitif. Mae'r polisi hwn yn ei gwneud yn glir y gall ein staff wneud hynny heb ofni dial. Mae'r polisi wedi'i gynnwys yng Nghyfansoddiad y Cyngor ac mae ar gael ar Fewnrwyd y Cyngor.

Cwynion

Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu trefn gwyno ffurfiol sydd hefyd yn annog staff i gynnig sylwadau a chwynion a chaiff hwn ei ddiweddarau o bryd i'w gilydd.

Strategaethau Corfforaethol

Mae gan y Cyngor bedair prif strategaeth adnoddau corfforaethol (gweler *) a chynlluniau eraill sy'n creu'r fframwaith adnoddau ac atebolrwydd ac a ddefnyddir i baratoi Cynlluniau'r Cyfarwyddiaethau a'r Gwasanaethau. Maent yn cynnwys:

- Y Strategaeth a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig *
- Y Strategaeth Pobl *
- Y Cynllun Rheoli Asedau *
- Y Strategaeth TGCh *
- Y Strategaeth Caffael
- Y Polisi Iechyd a Diogelwch

Partneriaethau

Mae'r Cyngor yn gweithio mewn partneriaethau mewn amrywiol ffyrdd (fel y prif bartner, partner ar y cyd, partner sy'n derbyn gwasanaeth, partner sy'n darparu gwasanaeth) a hynny'n genedlaethol, yn rhanbarthol ac yn lleol. Yn genedlaethol, mae'r Cyngor yn rhan o 'deulu' llywodraeth leol Cymru, gan gyfrannu at y gwaith o ddatblygu polisiau cymdeithasol, dylanwadu ar benderfyniadau cenedlaethol ac arwain cyrff proffesiynol a chyrff eraill. Mae'r Cyngor yn aelod gweithredol o lawer o bartneriaethau rhanbarthol ac o gyrff cynrychioladol ac yn bartner cydweithredol mewn nifer o brosiectau a phartneriaethau rhanbarthol.

Yn lleol, mae'r Bwrdd Gwasanaethau Lleol yn dwyn darparwyr gwasanaethau cyhoeddus yn Sir y Fflint at ei gilydd, gan gynnwys: Cyngor Sir y Fflint, Heddlu Gogledd Cymru, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Coleg Glannau Dyfrdwy, Prifysgol Glyndŵr, Cyngor Gwirfoddol Lleol Sir y Fflint, y Gwasanaeth Iechyd Cyhoeddus Cenedlaethol, Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd.

Prif rôl y Bwrdd Gwasanaethau Lleol yw nodi a rheoli materion cyffredin a chydgyssylltu a hybu canlyniadau'r partneriaethau strategol a ganlyn:

- Y Bartneriaeth Plant a Phobl Ifanc a'r Cynllun 'Gwneud Gwahaniaeth Cadarnhaol' (2011 - 2014)
- Y Bartneriaeth a'r Cynllun Strategol Diogelwch Cymunedol (2008 - 2011)
- Partneriaeth Tai Sir y Fflint
- Y Bartneriaeth Iechyd Gofal Cymdeithasol a Lles a'r Strategaeth Iechyd Da, Gofal Da (2011 - 2014)
- Cynllun Strategol Bwrdd Lleol Diogelu Plant Sir y Fflint a Wrecsam (2011 - 2014)
- Y Bartneriaeth Adfywio
- Compact y Sector Gwirfoddol
- Cynllun a Bwrdd Cyfiawnder Ieuenctid

Cyflwynir adroddiad ar berfformiad y partneriaethau strategol i Gabinet y Cyngor a Phwyllgor Arolygu a Chraffu Proffil a Phartneriaethau Cymunedol ddwywaith flwyddyn.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL 2011/12

parhad

4. ADOLYGU EFFEITHIOLRWYDD

Mae Cyngor Sir y Fflint yn gyfrifol am gynnal adolygiad, o leiaf bob blwyddyn, o effeithiolrwydd ei fframwaith llywodraethu, gan gynnwys y system reolaeth fewnol. Caiff y broses adolygu effeithiolrwydd ei llywio gan waith Uwch Reolwyr yr Awdurdod, sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal yr amgylchedd llywodraethu; adroddiad blynyddol Pennaeth yr Adran Archwilio Mewnol; a sylwadau a wneir hefyd gan yr archwilwyr allanol ac arolygiaethau ac asiantaethau adolygu eraill

Cyfansoddiad y Cyngor

Mae Cyfansoddiad y Cyngor yn diffinio swyddogaethau'r Cabinet, y Cyngor, y Pwyllgor Archwilio, y Pwyllgor Safonau a'r Pwyllgorau Arolygu a Chraffu. Yn ystod y flwyddyn, cafodd y Cyfansoddiad ei adolygu a gwnaed argymhellion i'r Pwyllgor Cyfansoddiad a fabwysiadwyd yn ddiweddarach gan y Cyngor. Yn dilyn y newid hwn, diweddarwyd gwahanol agweddau ar y Cyfansoddiad i adlewyrchu newidiadau yn y gyfraith, newidiadau yn nheitlau swyddogion ac adrannau heb orfod aros tan gyfarfod nesaf y Cyngor i wneud hynny.

Cod Llywodraethu Corfforaethol

Ers mis Hydref 2011, cynhelir adolygiad blynyddol o'r Cod Llywodraethu Corfforaethol. Eleni, am y tro cyntaf, cyd-gysylltwyd y gwaith hwn gan Weithgor Swyddogion y Cod Llywodraethu Corfforaethol. Ffurfiwyd y Gweithgor hwn fel ymateb i argymhellion gan Swyddfa Archwilio Cymru ac Adran Archwilio Mewnol y Cyngor gan Dîm Rheoli Corfforaethol y Cyngor mewn cyfarfod ar 18 Hydref 2011. Dau o brif dasgau'r Gweithgor yw diweddarau'r Cod Llywodraethu Corfforaethol bob blwyddyn a pharatoi Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Yn dilyn gwaith y Gweithgor Swyddogion, cyflwynwyd fersiwn ddiwygiedig o'r Cod Llywodraethu Corfforaethol i'r Tîm Rheoli Corfforaethol yn ei gyfarfod ar 20 Mawrth 2012 ac yna i'r Pwyllgor Cyfansoddiad yn ei gyfarfod ar 28 Mawrth 2012. Yn y ddau gyfarfod, cytunwyd ar y fersiwn diwygiedig a chafodd y Cyfansoddiad ei newid i gynnwys y fersiwn hon.

Penderfynodd Gweithgor Llywodraethu Corfforaethol gyfuno'r hen ddogfennau hunanasesu a oedd yn cael eu llenwi at ddibenion y Cod Llywodraethu Corfforaethol a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Yn ei gyfarfod ar 20 Mawrth 2012, cytunodd y Tîm Rheoli Corfforaethol i gyfuno'r asesiadau ac fe'u dosbarthwyd i'r holl Benaethiaid Gwasanaeth i'w llenwi erbyn 22 Mawrth 2012. Defnyddiwyd y canlyniadau i baratoi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn ac ni ddaeth unrhyw broblemau o bwys i'r amlwg o ran llywodraethu corfforaethol ar wahân i'r rheini y cyfeiriwyd atynt eisoes yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn.

Yr Aelodau

Yn ystod blwyddyn y Cyngor, caiff anghenion hyfforddiant yr Aelodau eu hasesu a bydd Gweithgor Datblygu'r Aelodau yn cytuno ar raglen ddatblygu. Yn ystod 2011/12, cynigiwyd yr hyfforddiant a ganlyn i'r Aelodau:-

- Pynciau cynllunio amrywiol fel a bennwyd gan y Gweithgor Protocol Cynllunio
- Cyllid
- Cydraddoldebau
- Gweithio fel tîm
- Arweinyddiaeth
- Rôl yr Undeb Ewropeaidd

Tua diwedd y flwyddyn, paratowyd rhaglen gynefino gynhwysfawr ar gyfer yr Aelodau newydd yn dilyn etholiadau'r Cyngor Sir ar 3 Mai 2012. Roedd hyn yn cynnwys cyfarfodydd ffurfiol ac anffurfiol, trefniadau i fentora'r Aelodau, taflenni ffeithiau'n ymwneud â gwahanol bynciau a chyfarfod Eich Cyngor Chi yn dilyn y cyfarfod blynyddol ar 15 Mai 2012.

Swyddogion

O ran swyddogion, mae'r Tîm Dysgu a Datblygu yn gweithio mewn partneriaeth â Choleg Glannau Dyfrdwy i ddatblygu rhaglen ddatblygu gynhwysfawr sy'n caniatáu i staff feithrin eu sgiliau a'u gallu ymhellach ac ennill cymwysterau ILM cenedlaethol. Mae rhaglen ddatblygu arbenigol sy'n cynnwys cyfres o 30 o ddiwrnodau llawn, neu hanner ddiwrnodau, hefyd ar gael i'r gweithlu.

Fframwaith Llywodraethu (Cynllun) y Cyngor

Cafodd drafft terfynol y Fframwaith Llywodraethu (Cynllun) y Cyngor ei gymeradwyo gan Gabinet y Cyngor a'r Cyngor Sir ym mis Mehefin 2011.

Yn ystod y flwyddyn fe'i defnyddiwyd fel rhan o raglen datblygu rheolwyr ar gyfer rheolwyr ar Lefelau 4 a 5 ILM a chafwyd ymateb ffafriol fel adnawdd cynhwysfawr sy'n hawdd ei ddefnyddio.

Gan fod y fframwaith yn cael ei adolygu bob blwyddyn, cyflwynir adolygiad yng nghyfarfod y Cabinet a'r Cyngor Sir ym mis Gorffennaf 2012.

Cynllunio Busnes – y Cynllun Gwella

Drafftwyd a chymeradwywyd Cynllun Gwella'r Cyngor ym mis Mehefin 2011. Seiliwyd y Cynllun ar y Blaenoriaethau Gweinyddol a sefydlwyd yn 2010 a nodwyd set o ddeg Blaenoriaeth Gwella (y prif flaenoriaethau) a ategwyd gan flaenoriaethau eilaidd, mwy manwl, ar gyfer y cyfarwyddiaethau. Mae'r adroddiadau perfformiad chwarterol yn crynhoi perfformiad gan ystyried cynnydd a chanlyniadau a chyflwynir adroddiad llawn ar yr holl Flaenoriaethau Gwella ddwywaith y flwyddyn i'r Cabinet ac i'r Pwyllgorau Arolygu a Chraffu perthnasol. Yna caiff perfformiad blynyddol ei grynhoi, gan ystyried y deg Blaenoriaeth Gwella, yn Adroddiad Perfformiad Blynyddol y Cyngor, a gyflwynir i Gabinet y Cyngor a'r Cyngor Sir.

Cynllunio Busnes – Adroddiadau Perfformiad Chwarterol

Mae'r adroddiadau perfformiad chwarterol a gynhyrchir gan Benaethiaid Gwasanaeth yn rhoi cyd-destun y perfformiad cyffredinol a'r rhain yw'r adolygiad chwarterol o'r cynlluniau gwasanaeth.

Cyflwynwyd fformat newydd ar gyfer yr adroddiadau chwarterol yn ystod chwarter 3 (Hydref – Rhagfyr 11). Mae'n seiliedig ar adrodd ar eithriadau a rhennir yr adroddiad yn dair rhan:

- Rhan 1 - Rhagair
- Rhan 2 – Crynodeb o Berfformiad
- Rhan 3 – Adrodd ar Eithriadau'n fwy manwl.

Rheoli Risg

Mae'r Asesiad Strategol o Risgiau a Heriau (yr Asesiad Strategol) yn cael ei fonitro a'i adolygu bob chwarter a chaiff ei gyhoeddi ar fewnwyd y Cyngor ddwywaith y flwyddyn.

Ar wahân i'r ffaith bod yr Asesiad Strategol yn cael ei gynnwys yn yr adroddiadau perfformiad chwarterol, caiff ei adolygu ar wahân ddwywaith y flwyddyn i sicrhau ei fod yn ymdrin â phob agwedd ar waith y Cyngor ac yn rhoi sicrwydd o ran risgiau a chamau lliniaru. Caiff yr adroddiad ei gyflwyno i Gabinet y Cyngor a'r Pwyllgor Archwilio.

Mae'r Asesiad Strategol yn ddull effeithiol o:

- Baratoi hunanasesiadau – fel dogfen unigol sy'n olrhain sut y mae'r Cyngor yn bwrw ymlaen â materion fel corff unigol a chyda'n partneriaid
- Cynllunio a blaenoriaethu adnoddau – nodi sut y dylid ad-drefnu adnoddau

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL 2011/12

parhad

Rheoli Risg (parhad)

- Cyfathrebu – â staff, yr aelodau ac, yn eu tro, y cyhoedd, am y materion a'r problemau sy'n wynebu'r Cyngor
- Hwyluso gwaith rheoleiddio mewnol ac allanol – gan ddarparu asesiad cyfredol a gaiff ei ddiweddarau'n rheolaidd.

Dyma drefniadau rheoli risg y Cyngor:

- Risg gweithredol – a gaiff ei nodi gan y gwahanol wasanaethau
- Risg i brosiectau – a gaiff ei nodi drwy'r system rheoli prosiectau
- Risg i bartneriaethau - a nodir drwy'r fframwaith llywodraethu partneriaethau

Defnyddir y model Rheoli Risg Corfforaethol ar gyfer yr holl brosesau hyn. Mae rhagor o fanylion i'w cael yn y Strategaeth Rheoli Risg.

Parhad Busnes

Paratowyd cylch newydd o brofion ym mis Hydref 2011 i helpu perchennog/awdur y cynlluniau i ddeall pwysigrwydd hyn a materion eraill i roi sicrwydd i uwch reolwyr ynghylch dibynadwyedd y cynlluniau. Y nod oedd rhoi profi dibynadwyedd y cynlluniau parhad busnes hanfodol, gan roi sylw arbennig i'r gallu i ymdopi â phroblemau dros fisoedd y gaeaf, problemau lletya, problemau TGCh ac unrhyw wendidau eraill. Roedd hefyd yn gyfle i roi gwybodaeth a phrofiad ymarferol i staff newydd y mae eu cylch gwaith yn cynnwys cyfrifoldeb dros Barhad Busnes.

Yn sgil y gwaith o brofi'r cynlluniau hyn, cynhaliwyd archwiliad o gyflwr yr holl gynlluniau hanfodol ac mae'r awduron a'r perchnogion yn adolygu eu cynlluniau o ystyried y darganfyddiadau.

Bwriedir rhoi'r Cynllun Parhad Busnes Corfforaethol ar brawf eto i gynnwys ffactorau mewnol ac allanol fel ymyriadau busnes.

Partneriaethau**Partneriaethau Cenedlaethol**

Ym mis Chwefror 2012, cymeradwyodd Cabinet y Cyngor a'r Cyngor Sir y Compact rhwng Llywodraeth Cymru a Llywodraeth Leol Cymru gan ddod yn un o'i lofnodwyr.

Mae'r Cyngor hefyd wedi ail-gadarnhau ei ymrwymiad i gydweithredu ag awdurdodau lleol a chyrrff cyhoeddus eraill os oes modd iddo, drwy hynny, ddiogelu buddiannau Sir y Fflint ac amddiffyn/gwella gwasanaethau cyhoeddus a sicrhau arbedion drwy weithio'n fwy effeithlon.

Partneriaethau Rhanbarthol

Fel y nodir yn y Compact uchod, crëwyd dwy bartneriaeth ranbarthol o bwys yn ystod 2011/12:

- Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol
- Canolfan Comisiynu Gwasanaethau Cymdeithasol Rhanbarthol.

Roedd llawer o enghreifftiau o feysydd gwasanaeth yn cydweithredu cyn sefydlu'r Compact, gan gynnwys trafniadaeth, caffael gwasanaethau gwastraff gweddilliol a gwastraff bwyd, gwasanaethau caffael a TGCh.

Pennwyd trefniadau llywodraethu lleol ar gyfer cydweithredu'n genedlaethol ac yn rhanbarthol a mabwysiadodd y Cabinet brotocol ym mis Chwefror 2012 ar gyfer llywodraethu prosiectau ac adrodd arnynt.

Partneriaethau Strategol Lleol

O ganlyniad i'r adolygiad a gynhaliwyd o Bartneriaethau Gogledd Cymru gwelwyd cyfres o newidiadau yn ystod 2011/12 i gynnwys y cyd-fyrddau a ganlyn:

- Y Bwrdd Arweinyddiaeth Rhanbarthol: Arweinwyr/Cadeiryddion a Phrif Weithredwyr wyth awdurdod lleol (gan gynnwys yr Heddlu a'r Gwasanaeth Tân) a'r Bwrdd Iechyd.
- Y Bwrdd Lleol Diogelu Plant ar y cyd â Wrecsam (cynhyrchwyd y cynllun strategol cyntaf ar gyfer 2011-2014)
- Y Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol ar y cyd â Wrecsam (cynhyrchwyd y cynllun strategol cyntaf ar gyfer 2011-2014)
- Cyfiawnder Ieuenctid ar y cyd â Wrecsam

Pennu'r Gyllideb

Ym mis Mawrth 2012, pennwyd cyllideb y Cyngor ar gyfer 2012/13. Gwelwyd gostyngiad o 0.2% yng Ngrant Cynnal Refeniw Sir y Fflint gan Lywodraeth Cymru yn 2012/13 a hynny ar ben gostyngiad o 1.7% y flwyddyn flaenorol. Yn ogystal â hyn, ni chafwyd darpariaeth ar gyfer chwyddiant, ac oherwydd hyn, a'r gost o ariannu pwysau newydd, roedd angen sicrhau arbedion sylweddol i gyflwyno cyllideb gytbwys. Er gwaethaf yr her hon, gellir crynhoi penawdau'r gyllideb fel a ganlyn:

- Dim toriadau arwyddocaol mewn gwasanaethau na swyddi
- Buddsoddiad ychwanegol mewn meysydd allweddol i fodloni'r galw ac i gynnal safonau (e.e. ysgolion, gofal cymdeithasol)
- Mae buddsoddiad darbodus mewn 'benthyca heb gefnogaeth' i ariannu Blaenoriaethau'r Cyngor yn y Rhaglen Gyfalaf
- Bwriedir cynyddu'r dreth gyngor ychydig a'r ffioedd a'r taliadau a godir am wasanaethau
- Mae'r gyllideb wedi'i diogelu rhag effeithiau chwyddiant, ffactorau economaidd a demograffig ar sail risg a fesurwyd.

Y Rhaglen Gyfalaf

Mae gwaith ar y gweill ers 2011/12 i ddatblygu strategaeth hirdymor sy'n ceisio sefydlu rhaglen fforddiadwy, sy'n blaenoriaethu'r holl anghenion cyfalaf. Wrth ddatblygu'r strategaeth, nodwyd y 6 thema a ganlyn i fuddsoddi ynddynt, a gellid eu hariannu (yn llawn neu'n rhannol) drwy fenthyciadau heb gefnogaeth (darbodus):

- Moderneiddio ysgolion
- Hamdden
- Adeiladau cyhoeddus/dinesig
- TGCh
- Y seilwaith/adfywio
- Ynni

Bydd y gwaith o ddatblygu'r Rhaglen Gyfalaf yn parhau yn ystod 2012/13.

Rhaglen Dyfodol Sir y Fflint

Mae'r enillion a wnaed drwy weithio'n effeithlon ar ddechrau rhaglen Dyfodol Sir y Fflint ar ôl newidi gwasanaethau'n fewnol a lleihau costau gweithredu, wedi helpu i sicrhau cyllideb gytbwys ar gyfer 2012/13 a thanwariant yn ystod y flwyddyn yn 2011/12.

Yn ystod y misoedd diwethaf, gwnaed cryn dipyn o waith gan y Tîm Arweinyddiaeth a Thîm Dyfodol Sir y Fflint i ailosod anghenion y rhaglen newid sefydliadol a phennu targedau uchel ar gyfer gwella a newid y sefydliad ac i 'bontio'r bylchau' yng nghyllidebau refeniw Cronfa'r Cyngor ar gyfer 2013-2018 fel rhan o Gynllun a Strategaeth Ariannol Tymor Canolig.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL 2011/12

parhad

Archwiliad mewnol

Cynhaliodd yr adran hunanasesiad gan ddefnyddio canllawiau CIPFA ar gyfer Archwiliadau Mewnol Llywodraeth Leol a gwelwyd bod yr adran yn cydymffurfio â'r rhan helaeth ohonynt.

Cynhaliodd Swyddfa Archwilio Cymru adolygiad blynyddol o wasanaeth Archwilio Mewnol y Cyngor gan gadw at God Ymarfer CIPFA ar gyfer Archwiliadau Mewnol Llywodraeth Leol. Yn yr adolygiad diwethaf, daethant i'r casgliad fod yr adran Archwilio Mewnol yn cydymffurfio'n llawn ag wyth o'r un ar ddeg safon ac yn cydymffurfio'n rhannol â dwy o'r safonau. Roedd un o'r rhain yn ymwneud â nifer y staff yn hytrach na safon y gwaith. Roeddent yn fodlon dibynnu ar waith Archwilio Mewnol.

Yn ei adroddiad blynyddol, a seiliwyd ar ganlyniadau archwiliadau mewnol a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn, daeth Rheolwr yr adran Archwilio Mewnol i'r casgliad fod trefniadau llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol Sir y Fflint yn ddigonol ac yn effeithiol.

Adolygodd Rheolwr yr adran Archwilio Mewnol rôl Pennaeth Cyllid Sir y Fflint a daeth i'r casgliad ei fod yn bodloni gofynion Datganiad CIPFA am rôl Prif Swyddogion Cyllid ym myd Llywodraeth Leol ar wahân i fân eithriadau nad oes ganddynt unrhyw effaith ac yr ymdrinnir â nhw yn ystod 2012/13.

Y Pwyllgor Archwilio

Mae'r Pwyllgor Archwilio yn cynnal trosolwg ar weithgareddau swyddogaethau mewnol ac allanol y Cyngor. Caiff yr Aelodau etholedig adroddiadau gan Swyddfa Archwilio Cymru ac adroddiadau cryno gan yr adran Archwilio Mewnol ar y prif systemau a phrosesau. Maent yn goruchwyllo gwaith yr adran Archwilio Mewnol wrth iddynt gwblhau'r cynllun archwilio a bydd y Rheolwr Archwilio'r cyflwyno'i adroddiad blynyddol i'r pwyllgor. Mae'r pwyllgor hefyd yn cael gwybodaeth yn rheolaidd am reoli risg.

Cwblhaodd y pwyllgor hunanasesiad gan ddefnyddio pecyn cymorth CIPFA i Bwyllgorau Archwilio Awdurdodau Lleol. Yn ôl y canlyniadau, roedd y Pwyllgor yn bodloni'r canllawiau. Amlygwyd rhai meysydd lle y gellid cryfhau'r trefniadau presennol. Trefnir hyfforddiant ar gyfer y Pwyllgor Archwilio newydd ar ôl cynnal etholiadau'r Cyngor ym mis Mehefin 2012.

Adolygu'r Swyddogaeth Cyllid

Ym mis Tachwedd 2010 cymeradwywyd cam 2 o'r Adolygiad o'r Swyddogaeth Cyllid (roedd cam 1 yn golygu adolygu strwythur yr Uwch Reolwyr yn yr Adran Gyllid). Roedd adolygiad Cam 2 yn cynnwys adnoddau, capasiti a'r gallu i ddarparu'r amrywiaeth lawn o wasanaethau ariannol i bob rhan o'r Cyngor er mwyn diwallu anghenion presennol ac anghenion y dyfodol. Roedd yn cynnwys y trefniadau newydd i dimau Cyllid y Cyfarwyddiaethau fod atebol i'r Pennaeth Cyllid. Gwnaed cynnydd sylweddol o ran gweithredu cam 2 o'r adolygiad yn ystod 2011/12. Cafodd staff eu cymathu i swyddi yn y strwythur newydd a phenodwyd staff newydd i'r swyddi gwag. Bydd y gwaith hwn yn parhau yn 2012/13 gan ymwreiddio'r strwythurau newydd. Mae'r gwaith o gwblhau'r Adolygiad o'r Swyddogaeth Cyllid yn cysylltu'n uniongyrchol â Rôl y Prif Swyddog Cyllid (yn ôl canllawiau CIPFA), a ddylai fod yn arwain ac yn cyfarwyddo swyddogaeth cyllid sydd â digon o adnoddau i sicrhau ei fod yn addas i'r diben.

5. MATERION PWYSIG O RAN LLYWODRAETHU

Adroddiad Gwella Swyddfa Archwilio Cymru

Mae Adroddiad Gwella Swyddfa Archwilio Cymru, a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2012, yn cynnwys dau argymhelliad:

- Dylai'r Cyngor gyflwyno adroddiad mwy cyflawn ac yn fwy rheolaidd i'r Bwrdd Gweithredol am hynt y Strategaeth Adnoddau Dynol a'r Cytundeb Statws Sengl a sicrhau bod y gallu ganddo i gyflawni'r canlyniadau a bennwyd ac o fewn yr amserlenni a bennwyd. Ymatebodd Sir y Fflint i hyn fel a ganlyn: *'cyflwynir adroddiad ar yr adolygiadau chwarterol o'r Strategaeth Pobl i'r Pwyllgor Gweithredol. Cyflwynwyd y cynllun Statws Sengl i'r Pwyllgor Gweithredol ym mis Mawrth. Caiff y Cyngor newydd wybodaeth lawn am y cynllun i ganiatáu iddo ddod i benderfyniad arno ym mis Hydref 2012'*.
- Mae angen i'r Cyngor gwblhau ei waith o fesur buddion ariannol ei raglen effeithlonrwydd a newid sefydliadol erbyn canol 2012-13, i benderfynu ar y bwch ariannu sy'n weddill (diffyg neu warged) ac yna sefydlu cynlluniau clir i nodi rhagor o arbedion a/neu i ailgyfeirio adnoddau'n ôl y blaenoriaethau a bennwyd. Ymatebodd Sir y Fflint i hyn fel a ganlyn: *'rydym yn bwrw ymlaen â'r gwaith hwn drwy'r broses barhaus o ddatblygu'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig ac adolygu rhaglen Dyfodol Sir y Fflint'*.

Statws Sengl

O dan arweiniad Bwrdd Prosiect y Statws Sengl, gwnaed cryn gynnydd yng nghyswllt y prosiect. Mae trefniadau newydd o ran llywodraethu a sicrwydd wedi'u sefydlu. Nod y Cyngor yw mabwysiadu Cytundeb Statws Sengl lleol erbyn diwedd 2012.

Y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig

Yn ystod y flwyddyn, gwnaed cynnydd sylweddol o ran datblygu'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig, a chafodd Strategaeth Ariannol Tymor Canolig 2011-2015 ei mabwysiadu g'ân y Cyngor ym mis Mehefin 2011.

Mae cynlluniau ariannol strategol yn dyngedfennol yn y broses o sicrhau bod adnoddau ariannol yn cael eu dyrannu i flaenoriaethau ac amcanion gwella'r Cyngor a bod gwasanaethau'n parhau. Mae'r Cyngor yn cydnabod bod angen adeiladu ar yr hyn a gyflawnwyd yn ystod 2011/12. Wrth ymateb i argymhelliad ffurfiol Adroddiad Gwella Blynyddol Swyddfa Archwilio Cymru 2011, dywedodd y Cyngor ei fod wedi ymrwymo i ddatblygu a chwblhau ei waith ar y Cynllun Ariannol Tymor Canolig erbyn canol 2012/13 a fydd yn cynnwys holl oblygiadau ariannol y rhaglenni effeithlonrwydd ac arbedion er mwyn pennu'r diffyg (neu'r gwarged) ar gyfer cyllidebau blynyddol yn y dyfodol. Bydd hyn yn cynnwys paratoi cynlluniau i ymdrin ag unrhyw ddiffyg ac i ddyrannu adnoddau i flaenoriaethau.

Trosglwyddo'r stoc dai

O dan bolisi Llywodraeth Cymru, mae'n rhaid i Gyngorau Unedol Cymru roi cyfle i denantiaid ddewis a ydynt am drosglwyddo i landlord cymdeithasol cofrestredig neu aros gyda'r Cyngor. Cynhaliwyd pleidlais rhwng 20 Chwefror a 2012 a 20 Mawrth 2012. Roedd y Cyngor yn gwbl niwtral yn y cyswllt hwn ac ni cheisiodd ddylanwadu ar denantiaid y naill ffordd na'r llall. Pleidleisiodd 71% o'r tenantiaid, y ganran fwyaf drwy Gymru. Pleidleisiodd 88% ohonynt i beidio â throsglwyddo a phleidleisiodd 12% ohonynt o blaid trosglwyddo. Yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Gweithredol a'r Cyngor Sir ar 27 Mawrth 2012, derbyniwyd canlyniad y bleidlais a phenderfynwyd gysylltu â Llywodraeth Cymru i archwilio'r modd y gellid cau'r bwch ariannu er mwyn gweithredu polisi Llywodraeth Cymru o ran bodloni Safon Ansawdd Tai Cymru o fewn cyfnod derbyniol.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL 2011/12

parhad

Moderneiddio Ysgolion

Yn ystod 2011/12 cynhaliwyd proses ymgynghori eang ynghylch Strategaeth Moderneiddio Ysgolion Sir y Fflint. Daeth nifer dda i'r cyfarfodydd ymgynghori ac roedd y rhan fwyaf o gynrychiolwyr yr ysgolion o'r farn eu bod wedi'u trefnu'n dda. Mae'r sylwadau a gafwyd cyn diwedd mis Ebrill 2012 wedi'u cynnwys mewn cronfa ddata'n barod i'w hystyried gan yr Aelodau etholedig o fis Ionawr 2012 ymlaen. Mae'r Strategaeth yn cynnig fframwaith polisi i ysgolion a chymunedau gymryd rhan mewn trafodaethau i helpu i gael hyd i atebion i'r problemau sy'n wynebu ysgolion oherwydd newidiadau demograffig ac i gynnig dewisiadau ar gyfer newidiadau mewn addysg leol. Mae'r Strategaeth yn cynnwys meini prawf ar gyfer adolygu ysgolion gan gynnwys canran y llefydd gwag ynddynt. Nod camau cychwynol yr ymgynghoriad yw rhoi gwybodaeth i'r Aelodau er mwyn iddynt asesu a yw'r meini prawf ar gyfer cyflwyno cynnig statudol i newid trefniadaeth ysgolion yn cael eu bodloni.

Asesiad Strategol o Risgiau a Heriau

Gan ddilyn canllawiau'r Asesiad Strategol o Risgiau a Heriau, rhoddwyd statws coch i'r canlynol:

CD10a Hamdden – cyllid refeniw

Nid yw'r lefelau cyllid cyfredol yn gyson â thair blaenoriaeth strategol y Strategaeth Hamdden.

Mae'r gorwariant yn ystod y flwyddyn wedi gostwng wrth i'r Gwasanaethau Hamdden wrthbwysio rhywfaint o'r diffyg drwy gynyddu'r incwm y maent yn ei gynhyrchu. Disgwylir i'r hincwm gynyddu ymhellach ar ôl cwblhau Cam 3 ar y cyd ag Alliance Leisure.

CD20 Adeiladau Ysgolion / Moderneiddio Ysgolion

Cyflwr yr asedau addysgol, gan gynnwys pa mor addas a digonol ydynt.

Moderneiddio ysgolion – dechreuwyd cyfres newydd o adolygiadau tua diwedd 2011 a chyflwynwyd strategaeth newydd gyda meini prawf ar gyfer adolygu ysgolion â nifer sylweddol o lefydd gwag. (gweler uchod)

Adeiladau ysgolion - Mae'r Cynllun Rheoli Asedau Ysgolion yn cael ei ddefnyddio ar y cyd â'r Cynllun Corfforaethol. Mae'r Strategaeth Moderneiddio Ysgolion yn awr yn cael ei gweithredu i ymdrin â rhai o'r materion yn ymwneud ag adeiladau ysgolion. Mae gwaith yn mynd rhagddo i uno ysgolion, i godi ysgol newydd yn lle dwy, a disgwylir i'r gwaith ddod i ben ym mis Medi 2012 a mis Medi 2014.

CD38 Diwygio Lles

Pan fydd y Ddeddf Diwygio Lles ar waith yn llawn, bydd Credyd Cynhwysol yn cael ei gyflwyno i symleiddio'r cynllun buddion cenedlaethol a bydd Cynllun Buddion y Dreth Gyngor newydd yn cael ei bennu'n lleol. Nod Llywodraeth y DU yw sicrhau bod gwaith yn talu. Bydd y drefn newydd yn canolbwyntio mwy ar leihau twyll a chamgymeriadau a bydd y troseddwr mwyaf difrifol yn cael eu cosbi'n llymach. Bydd yn diwygio'r lwfans byw i'r anabl a'r budd-dal tai ac yn creu system newydd o gymhorthdal plant.

I baratoi ar gyfer hyn, mae'r Cyngor:

- Yn lleihau, pan fo modd, effeithiau'r newidiadau a gaiff eu rhoi ar waith o ganlyniad i'r Ddeddf Diwygio Lles.
- Yn cynllunio i gyflwyno Cynllun Budd-dal y Dreth Gyngor newydd o fis Ebrill 2013 pan ddaw'r cynllun cenedlaethol presennol i ben.
- Yn deall goblygiadau'r newidiadau ar ein cymunedau ac yn ymateb o flaenoriaethau lleol.
- Yn defnyddio pobl allweddol mewn asiantaethau eraill a all cynorthwyo i roi'r newidiadau ar waith.

- Yn rhoi blaenoriaeth i'r bobl fwyaf anghenus wrth benderfynu ar wariant. Mae hwn yn risg sydd newydd ei nodi ac mae'n effeithio ar Sir y Fflint a'i phartneriaid.

CG23 Diogelu Data

Os bydd y Cyngor yn torri'r Ddeddf Diogelu Data, bydd swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yn cymryd camau gorfodi, gan gynnwys pennu cosb ariannol a chyhoeddusrwydd gwael.

I baratoi ar gyfer hyn, mae'r Cyngor yn lleihau'r posibiladau iddo gael:

- cosb ariannol oherwydd iddo dorri'r Ddeddf Diogelu Data.
- cyhoeddusrwydd negyddol oherwydd iddo dorri'r Ddeddf Diogelu Data.
- niwed os digwydd iddo dorri'r Ddeddf Diogelu Data
drwy sicrhau bod:
  - meysydd gwasanaeth sy'n prosesu gwybodaeth bersonol yn rheolaidd wedi cynnwys torri'r Ddeddf Diogelu Data fel un o'r risgiau yn eu cynlluniau gwasanaeth.
  - staff sy'n prosesu gwybodaeth bersonol wedi cael yr hyfforddiant priodol.
  - yr Aelodau'n cael hyfforddiant sy'n esbonio'u cyfrifoldebau diogelu data.
  - cofrestr yn cael ei chadw o'r holl gwynion yn ymwneud â Diogelu Data.
  - eitemau newyddion yn cael eu rhoi ar y fewnwyd a'u hanfon at Benaethiaid Gwasanaeth i'w hatgoffa o bwysigrwydd cadw at y Ddeddf Diogelu Data.

Bydd Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yn cynnal archwiliad gwirfoddol ddechrau 2013. Dylai'r adroddiad nodi'r camau ychwanegol y mae angen eu cymryd i leihau'r risg.

Yn ystod y flwyddyn nesaf, rydym yn bwriadu cymryd camau i fynd i'r afael â'r materion uchod er mwyn parhau i wella ein trefniadau llywodraethu. Rydym yn fodlon y bydd y camau hyn yn mynd i'r afael â'r angen am y gwelliannau a nodwyd yn ein hadolygiad o effeithiolrwydd, a byddwn yn monitro'r modd y cânt eu rhoi ar waith a'r modd y byddant yn gweithredu, fel rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf.

Llofnod.....Arweinydd y Cyngor

Llofnod.....Y Prif Weithredwr